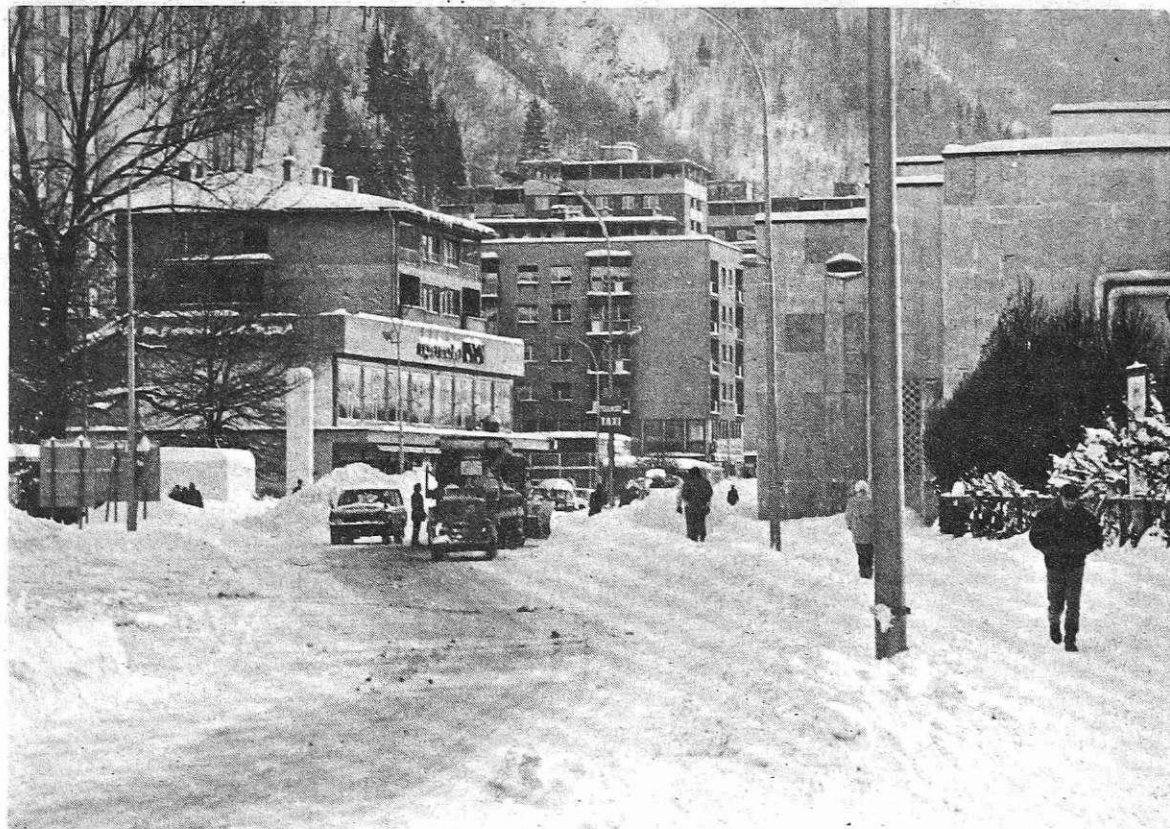

ŽELEZAR

Jesenice, 15. januarja 1987

Številka 2. XXXVI

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25. letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnovič, tehnični urednik Dare Bradašja, lektorica — novinarka Cvetka Martinčič, novinar — fotoreporter Borut Grce, novinarki Lilijana Kos in Tanja Kastelic, administracija — Mira Keserovič in Diana Huseinbašić. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19 in 26-20, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Zimska razglednica II (foto: S. Kokalj)

Leto 1987 bo za Valjarno bluming štekel težko

Letos bomo pričeli s proizvodnjo v novi jeklni. Ker je Valjarna bluming štekel tehnološko in proizvodno z njo tesno povezana, bo letošnje leto zanj težko, saj bo morala svoje zastarele naprave prilagoditi novi proizvodnji in dodatnim količinam iz Jeklarne 2.

Na nove pogoje proizvodnje ob zagonu Jeklarne 2 so se pripravljali že lani, posledica tega pa so slabi poslovni rezultati ob devetmesečju. Kateri vzroki so še vplivali na poslovne rezultate in kako jih bodo izboljšali, nam je povedal Branko Strmole, vodja proizvodnje v Valjarni bluming štekel.

»Delavski svet je že ob devetmesečnem poslovnem poročilu predlagal, da bi se vodstvo temeljne organizacije in družbenopolitične organizacije pred pripravo sanacijskega načrta pogovorili s predstavniki poslovnega odbora, vendar odziva ni bilo.

Vzroki za izgubo v naši temeljni organizaciji so različni in med seboj povezani. V devetih mesecih smo povečali zaloge nedovršene proizvodnje za 4300 ton. To je bistveno vplivalo na povečanje stroškov, saj se zaloge tudi obračunavajo, predstavljajo pa mrtvi kapital. K povečanju zalog je prispevalo tudi veliko pomanjkanje delavcev v adjustažah.

Obveznosti iz obresti za kratkoročna posojila za obratna sredstva so bile za 538 milijonov večje od načrtovanih, na kar je vplivalo predvsem finančno stanje jugoslovanskega gospodarstva in politika bank.

Proizvodnja je bila za štiri tisoč ton nižja od načrtovane, predvsem zaradi dotrajanosti strojev in proizvodnih naprav. Na ogrožju bluming je bilo namreč preko štirideset odstotkov zastojev, predvsem zaradi izredno slabega stanja naprav pred letnim remontom in težav ob zagonu po generalnem remontu. Posledica tega je, da je bil izplen bluminga za 3,8 odstotka nižji od načrtovanega. Na tak odstotek doseženega izplena so vplivale predvsem jeklarske napake (površinske napake). Finančno imamo to tako urejeno, da nam Jeklarna povrne stroške odpadka in predelave slabega vložka, vendar tak izplen povzroča zastoj v proizvodnji, česar ne moremo nadoknaditi.

Izplen na štetju je za odstotek manjši od načrtovanega. Nekaj vzrokov smo že omenili, velik delež pa imajo tudi priprave na proizvodnjo ob zagonu nove Jeklarne. Preverjali smo kapacitete potisne peči in preizkušali nov način valjanja, ki je za se-

daje razmere klasičnega vlivanja v stari jeklni zelo neugoden.

Pri vsaki mesečni kampanji potisne peči smo večkrat poskusno vgra-

dili kvarto ogrožje na blumingu. Med vgraditvijo tega ogrožja se ustavi valjanje iz globinskih peči, zato se zaloge bram in ingotov v strip hali večajo. Ker se brame in ingoti ohladijo, jih moramo pred valjanjem ponovno ogrevati v globinskih

(Nadaljevanje na 3. strani)

Osebni dohodek za december

V decembru smo uspeli izdelati za 3800 ton več skupne proizvodnje kot v novembru, pri tem pa smo potrošili nekaj tisoč ur manj dela. Produktivnost je tako večja skoraj za 5 %. To je bila najpomembnejša osnova za večji osebni dohodek v decembru. Na delavca se je povečal za 11 %, na 182 ur pa za slabih 10 % glede na november.

V poprečju Železarne je operativni plan skupne proizvodnje dosežen 101,1 %, družbeni plan pa 100,7 %. Od štirinajstih TOZD je operativni plan doseglo devet TOZD, družbenega pa šest. Količina proizvodnje potrjuje, da smo sprejete ukrepe za zadnje tromesečje uspešno uresničevali tudi v decembru.

Najvišji osebni dohodek v decembru izkazuje TOZD Jeklarna — za 14,8 % višjega od poprečja ŽJ, sledi ji Plavž s 13,4 % itd. TOZD Plavž je z največjo mesečno proizvodnjo leta 1986 skoraj dohitel jeklarje v višini osebnega dohodka, vendar je potrebnost poudariti, da je bil proizvodni rezultat v elektro jeklni precej pod pričakovanjem, zato poprečni osebni dohodek Jeklarne manj odstopa od poprečja Železarne kot v preteklih mesecih.

Vse TOZD so svoj osebni dohodek v primerjavi z novembrom popravile (največ TOZD Livarna, kar za 21 %, ker je močno povečala število nadur). V TOZD Vratni podboji je osebni dohodek le malenkost večji, ker se je močno zmanjšalo število nadur.

Deleži OD na račun premij so v večini TO nekoliko višji — v poprečju Železarne za 230 din na delavca.

Nadur je bilo izvršenih v decembru 7291 več, v teh nadurah pa je zajeta celoletna poravnava ur glede na sedemurni delavnik. Tudi ur za manjkajoče je bilo 670 več kot v novembru. Sobotnega dopusta je bilo

Proizvodnja v decembru

Proizvodni rezultati zadnjega meseca v lanskem letu so v stilu zadnjega tromesečja, se pravi razmeroma dobri. Še boljše rezultate pa so preprečile redukcije električne energije v z ačetku meseca zaradi preklopa daljnovoda ter predvsem okvare v največjih TOZD, poleg tega pa je v nekaterih ob pomanjkanju delavcev, že tudi primankovalo naročil. Delne težave, predvsem v Hladni valjarni Bela, je povzročilo tudi o, da planirane količine tujega vložka (TVT) niso bile dobavljene. TOZD Komerciala bo v bodoče morala napeti vse sile, da bo pravočasno dobavila tuji vložek v pravi kvaliteti, v planiranih količinah in pravih dimenzijah, sicer se vsa materialna bilanca podre in nekje prihaja do pomanjkanja vložka, drugje pa do presežka (povišane zaloge).

Z operativnim programom predvidena skupna proizvodnja je bila dosežena 101,1 %. Prodaja je bila dosežena le 99,5 % glede na nižji operativni program predvsem zaradi izpada na štetju — okvare.

Zaradi težav pri odpremi (prazniki drugod in pri nas) z operativnim programom planiranega višjega izvoza nismo uspeli uresničiti.

TOZD PLAVŽ

»Odpisani« se ne dajo! Decembra so izdelali še za približno 500 ton grodlja več, kot v izredno dobrem novembru (najboljši zadnjih nekaj let), tako da so plan skupne proizvodnje presegli za 6,1 %. Čestitamo!

TOZD JEKLARNA

Jeklarna kot TOZD je z gospodarskim načrtom planirano skupno proizvodnjo dosegla 99 %, vendar je izredna razlika v obeh jeklnah. Martinarna je obratovala dobro kljub trodnevnu obratovanju s tremi pečmi (okvara peči 04) in višji operativni program presegla za 4,5 % ter izpolnila tudi letne obveznosti. Slabša je bila proizvodnja v elektro jeklni, ki je le 89,4 % in to izključno zaradi zastojev (redukcije ob preklopu daljnovoda, okvare 50 - tonskega žerjava, kablov, hidravlike za obok, VOD naprave, varjenja oboka, iztirjenje ipd.).

Izpolnjevanje kvalitetnega programa je bilo z ozirom na nižjo proizvodnjo zadovoljivo.

Na napravi za kontinuirno vlivanje jekla je bilo odlitih 4.364 ton gredic, oziroma 124,5 % glede na nižji operativni program.

TOZD LIVARNA

Livarji so kot prvi (že po tradiciji) dosegli planske obveznosti za leto 1986 (5. decembra). Tudi v decembru so vlivali dobro in z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo presegli za 27,2 %. Tujim naročnikom so prodali 44,8 tone odlikov ali 112 % planirane količine.

Kako smo izpolnili lanskoletni plan

Letni gospodarski načrt za 1986. leto glede skupne proizvodnje so izpolnili štiri temeljne organizacije Železarne: Livarna, Valjarna debele pločevine, Jeklovlek, Elektrode in martinarna. Operativni program je zaradi nepredvidenega večjega popravila plavža 1, obratovanja Valjarne žice in profilov po sistemu 5+2 (namesto 4+1), pomanjkanja naročil v Profilarni in Žebljarni in občasnega nedobavljanja vložka v Hladni valjarni Bela zaostal za gospodarskim načrtom. Izvozili smo precej več kot v letu 1985, čeprav nismo izpolnili z gospodarskim načrtom predvidenih izvoznih obveznosti.

S količinskimi proizvodnimi rezultati za preteklo leto ne moremo biti preveč zadovoljni. Dobro delo v zadnjem tromesečju ni moglo nadoknaditi zamujenega v prejšnjih mesecih. Tako smo lani zaostajali v količini skupne proizvodnje in gotove proizvodnje za prodajo v primerjavi z letom 1985. Precej boljši pa je bil asortiment proizvodnje, ki je pripomogel k večji realizaciji kljub količinsko manjši proizvodnji. Čeprav smo planirali za leto 1986 8 odstotkov višji asortiment, dosegli pa le 5 odstotno povečanje, je tudi to kar dober rezultat, zlasti, če upoštevamo, da bodo nekatere investicije, ki naj bi omogočile boljši asortiment (npr. v Valjarni debele pločevine), stekle pozneje, kot smo pričakovali.

Kot vse kaže, so bili oktobrski iz-

Tanja Kastelic

TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Ta TOZD je največji krivec, da Železarna kot celota v decembru ni dosegla še boljših rezultatov v prodaji. Vzroki so zaradi skupno skoraj šestdnevne izpada proizvodnje na štetju ogrožju, kjer je bilo več okvar vretena, reduktorja in grebenjaka. Zaradi navedenih okvar in nasilne prekinitev obratovanja (dubliranje slabov v peči) tudi kampanja obratovanja potisne peči v decembru (od 3. do 15. decembra) ni bila dobra, saj je bilo prek potisne peči izvaljano povprečno le okoli 40 slabov na dan.

Kljub določenim težavam je brušenje blumov za potrebe Valjarne žice in profilov potekalo razmeroma dobro.

Skupna proizvodnja je bila dobra in z ozirom na zvišani operativni program dosežena 101,3 %, prodaja pa le 74,2 %.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Vročevaljavci so v decembru obratovali razmeroma dobro, čeprav niso dosegli z gospodarskim načrtom predvidene skupne proizvodnje (zaostali za 1 %), kar so jim preprečili povečani zastoji in okvare. Prodaja je bila precej boljša, saj so z operativnim programom načrtovano količino presegli za 12,5 %.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Problem, ki se imenuje »kalilna peč«, je ostal, saj peč še vedno ne obratuje.

Tudi v zadnjem mesecu letošnjega leta je proizvodnja potekala sorazmerno dobro. Operativni program skupne proizvodnje je bil dosežen le 95,8 % zaradi odpisa uslug prevajanja, gospodarski načrt prodaje pa 102,2 %.

Temu kolektivu za leto 1986 velja jo vse čestitke, saj so po dolgem »sušnem« obdobju presegli tako z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo (9. decembra), kakor tudi prodajo, kljub težavam zaradi kasnitve pričetka obratovanja kalilne peči. Posebej pohvalno je, da je bil kvalitetni asortiment izpolnjen bolje, kot je bilo načrtovano.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Brez posebnih zapletov je potekalo obratovanje te TOZD, čeprav je bilo dobavljenega vložka premalo (več

(Nadaljevanje na 6. strani)

SLAB ZAČETEK LETA

Po podatkih statistične službe smo do 12. januarja izdelali 36.278 ton skupne proizvodnje, kar je 87,5 odstotka operativnega programa.

Na Plavžu imajo težave v aglomeraciji (pogoreli trakovi), zato je tudi plavž št. 2 do nadaljnjega ustavljen.

V Jeklni so vili 12.380 ton jekla, kar je 87 odstotkov družbenega plana in enakega operativnega programa.

V sedmih odpremnih dneh smo prodali 7.521 ton končnih izdelkov in storitev. Družbeni plan dosegamo 75,9 odstotka, nekoliko nižji operativni program pa 76 odstotno.

Oblikovanje samoupravnih organov na ravni Železarne

V okviru nalog, opredeljenih na komisiji, ki dela na projektu »Organiziranost Železarne Jesenice« in v gradivu »Oblikovanje samoupravnih organov, samoupravnih delovnih skupin, delegacij za družbenopolitične skupnosti, samoupravne interesne skupnosti ter osnovnih organizacij družbenopolitičnih organizacij v temeljnih organizacijah, delovnih skupnostih in delovni organizaciji Železarne Jesenice« (Železar, št. 33/86), je potrebno, da se opredelimo, katere in kakšne skupne samoupravne organe bomo v Železar- ni imeli v prihodnje.

V tem mesecu v Železar- ni poteka- jo razprave na »Osnutek samouprav- nega sporazuma o združitvi temelj- nih organizacij v delovno organizaci- jo Železarne Jesenice« (v nadalj- njem besedilu »Osnutek SaS«), kjer so v določenih členih opredeljeni tu- di vsi potrebni samoupravni organi. To je pravi trenutek, da se delavci, zaposleni v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, organizirani pa v osnovnih organizacijah družbe- nopolitičnih organizacij, skozi števil- ne razprave dokončno dogovorimo in opredelimo tudi o tem, kakšen bo način delegiranja za člane vseh sa- moupravnih organov na nivoju delo- vne organizacije.

Predlogi za razpravo so naslednji:

1. Delavski svet delovne organi- zacije

Predlog: Vsaka temeljna organiza- cija in delovna skupnost (predvidena je ena) mora po »Osnutku SaS« v de- lavskem svetu imeti najmanj enega delegata. CPSI meni, da bi morale imeti vsaj dva delegata. Merilo za število članov delavskega sveta delo- vne organizacije naj bi bilo en dele- gat na 150 zaposlenih v temeljni or- ganizaciji ali delovni skupnosti.

Na teh osnovah bi bil delavski svet Železarne sestavljen iz: šestih delegatov TOZD Talilnice sedmih delegatov TOZD Ploščati program petih delegatov TOZD Okrogli pro- gram trinajstih delegatov TOZD Tehni- čne dejavnosti dveh delegatov TOZD Komerciala dveh delegatov TOZD Družbeni standard šestih delegatov delovne skupno- sti.

Skupaj torej 41 - članski delavski svet.

Razmerje delegatov med proizvo- dnimi in storitvenimi temeljnimi or- ganizacijami ter organizacijami skupnega pomena se nam zdi zelo primerno. Tako je 18 delegatov ali 44 % iz neposredne proizvodnje, 13 de- legatov ali 32 % iz storitev in 10 de- legatov ali 24 % iz organizacij skupne- ga pomena.

2. Izršilni organi delavskega sveta delovne organizacije:

Vsi kriteriji so opredeljeni v »Os- nutku SaS«, in sicer tako, da delav- ski svet delovne organizacije izvoli 15 - članske odbore, v katerih sta po dva delegata iz vsake temeljne or- ganizacije in trije delegati iz delovne skupnosti.

Na teh osnovah bi izvolili:
2a) odbor za gospodarstvo,
2b) odbor za samoupravne splo- šne akte,
2c) odbor za splošne zadeve,
2d) odbor za kadre in družbeni standard,
2e) odbor za stanovanjska vpraša- nja.

3. Ostali organi

Odbor samoupravne delavske kontrole

Kriterij za oblikovanje tega orga- na, opredeljen v »Osnutku SaS«, je takšen, da bi v vsaki temeljni or- ganizaciji in delovni skupnosti na vsa- kih 500 delavcev izvolili enega dele- gata, kar pomeni za:

TOZD Talilnice 2 delegata
TOZD Ploščati program 3 delegate
TOZD Okrogli program 2 delegata
TOZD Tehnične dejavnosti 4 dele- gate
TOZD Komerciala 1 delegata
TOZD Družbeni standard 1 dele- gata
Delovna skupnost 2 delegata

Skupaj torej 15 - članski odbor.

Odbor za informiranje
Kriterij v »Osnutku SaS«:
2 delegata — sindikat

2 delegata — zveza komunistov
2 delegata zveza soc. mladine
5 delegatov — delavski svet delo- vne organizacije

Varianta CPSI: Namesto pet dele- gatov naj bi delavski svet delovne organizacije imenoval sedem delega- tov (tako, da bi bil v odboru po en de- legat vsake temeljne organizacije in delovne skupnosti) zaradi povezave z delavskimi sveti temeljnih organi- zacij in delovno skupnostjo.

Skupaj torej 11 (po varianti 13) - članski odbor.

Skupna disciplinska komisija

Kriterij iz »Osnutka SaS«:
Delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti neposredno izvoli- jo člane te komisije, in sicer:

TOZD Talilnice 9 članov
TOZD Ploščati program 15 članov
TOZD Okrogli program 15 članov
TOZD Tehnične dejavnosti 15 čla- nov

TOZD Komerciala 3 člani
TOZD Družbeni standard 3 člani
Delovna skupnost 9 članov

+ 18 članov iz liste kandidatov, ki jo predloži oziroma določi zbor združe- nega dela Skupščine občine Jeseni- ce.

Skupaj torej 87 članov.

Arbitražna

Kriterij iz »Osnutka SaS«:
Vsaka temeljna organizacija in delovna skupnost izvoli na listo arbi- trov po dva arbitra in dva namestni- ka.

Skupaj 28 članov.

Poravnalni svet

Kriterij iz »Osnutka SaS«:
Vsaka temeljna organizacija in delovna skupnost po dva člana.

Skupaj 14 članov.

Zaključek: Čeprav o »Osnutku SaS« potekajo razprave po SDS, bi bilo prav, da se v razpravo vključijo DPO v Železar- ni. Zlasti je to pomembno za oblikovanje samouprav- nih organov na ravni DO. Nosilec razprave bo sindikat, razprave pa naj potekajo tudi v OO ZKS in OO ZSMS do 1. februarja.

Razmišljanja, pobude in stališča bodo usklajena v okviru IO konfe- renc osnovnih organizacij sindikata, na predsedstvu SAK ZK in na koor- dinacijskem svetu OO ZSMS Žele- zarne Jesenice ter kasneje posredo- vana predlagatelju predloga omenje- nega samoupravnega splošnega ak- ta.

CPSI: R.M.

Samoupravne aktivnosti v januarju

Po sklepu delavskega sveta Železarne Jesenice je v javni razpravi osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo Železarne Jesenice. Razprava poteka po samo- upravnih delovnih skupinah in bo zaključena 20. januarja. O osnutku razpravljajo delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, če- prav bodo samoupravni sporazum sprejemali na referendumu le de- lavci temeljnih organizacij. Z obravnavo v vseh sredinah, tudi v delov- nih skupnostih, želimo doseči, da se vsak delavec aktivno vključi v razpravo in s svojimi pripombami pripomore k pripravi čim boljšega akta.

Osnutek samoupravnega sporazuma je po svoji zasnovi enak do- slej veljavnemu. Na novo so urejena predvsem tista področja, ki pome- nijo utrjevanje delovne organizacije kot gospodarskega subjekta. Zato je prav, da v javni razpravi namenimo posebno pozornost naslednjim poglavjem: koordiniranje delovnega procesa, planiranje, poslovanje, skupni interesi, delovna razmerja in pravno-poslovni promet.

Vodja delovne skupine za pripravo samoupravnih splošnih aktov izpostavlja predvsem naslednje:

— Koordinacija delovnega procesa ne zajema samo operativne priprave dela, ampak planiranje vseh proizvodnih in poslovnih procesov. Strokovno delo s tega področja opravlja plan procesa, proizvodne odločitve daje podpredsednik za proces. Poseben organ — koordinaci- ja procesa — pa opravlja funkcijo svetovalca in usklajevalca.

— Pri planiranju je vzpostavljen odnos, da se večina tekočih in prihodnjih razmerij ureja s planskimi dokumenti. Seveda je pri tem potrebna popolna usklajenost znotraj delovne organizacije. To pa po- meni, da nobena temeljna organizacija ne more sprejeti odločitve, ki je v nasprotju z že sprejetimi planskimi akti; če pa ti še niso sprejeti, veljajo planski akti Železarne.

— Pri združevanju sredstev je ohranjen sedanji sistem, tako da skupno nastopamo pri vseh primerih združevanja dela in sredstev.

— Poslovodna funkcija je v sedanjem družbenem trenutku de- ležna posebne pozornosti. V osnutku je predvidena razmejitev med po- slovodno in upravljalno funkcijo. Variantski predlog pa naj spodbudi še razmišljanja o ožje dalj časa obstoječem problemu, ali je že možno združiti funkcijo trženja in financ.

— Med skupnimi interesi je potrebno poudariti prenos pooblastil za opravljanje pravno-poslovnega prometa na temeljno organizacijo Komerciala, za opravljanje teh poslov družbenega standarda pa v temeljno organizacijo Družbeni standard.

— Pri urejanju delovnih razmerij je predviden nov element, ki naj dela in naloge, kjer so poslovodska pooblastila, pa niso pod reelekc- cijo, veže na določen čas. Tako bi opravljanje teh del in nalog ne bilo statično, ampak dostopno vsem, ki izpolnjujejo pogoje. Na ta način bi se povečala konkurenčnost in uspešnost posameznika prišla večkrat pod drobnogled samoupravnih organov.

Delavski sveti bodo na sejah, predvidenih do 28. januarja, uskla- dili pripombe samoupravnih delovnih skupin, poleg tega pa bodo po- oblastili poslovodni odbor za uravnavanje višine osebnega dohodka v prvem četrtletju na določenih osnovah.

Potrdili bodo elaborat inventurne komisije o popisu sredstev in njihovih virov, sprejeli normative spremembe — le v temeljnih organi- zacijah, sprejeli informacije o spremembah cen izdelkov črne meta- lurgije — le v proizvodnih temeljnih organizacijah ter opravili volitve delegatov, volilnih komisij in komisij za pripravo volilnih imenikov.

CPSI
Mimica KOMAN

Osebni dohodek za december

(Nadaljevanje s 1. strani)

je bilo tudi rednega dopusta, ki so ga nekateri v večjem obsegu prihranili do konca leta. K večjim osebnim do- hodkom za december je prispevalo poleg rezultatov tudi povišanje osnovnih postavk in delo za praznik

za tiste delavce, ki so delali na pre- nešeni praznični dan prvega decem- bra.

V nekaterih TOZD so zaradi odsot- nosti sodelavcev morali opraviti več- ji obseg nadur, kar je tudi prispevalo k večjemu osebnemu dohodku.

Primerjava ur in zaslužkov za december s prehodnimi obdobji

Obdobje	Ur na zaposl.	OD iz sredstev DO z nadomest. za bolniško odsot. nad 30 dni			% učinka	Indeks OD na leto 1985
		na uro	na delavca	za 182 ur		
L. 1980	187,8	49,79	9.351	9.062	40,0	15,37
L. 1981	186,9	67,17	12.553	12.225	45,4	20,73
L. 1982	185,9	82,77	15.389	15.064	47,3	25,54
L. 1983	184,8	105,54	19.499	19.208	49,0	32,57
L. 1984	185,2	157,90	29.244	28.738	51,3	48,73
L. 1985	185,5	324,05	60.116	58.978	54,5	100,00
I. 1986	187,4	457,89	85.826	83.336	56,5	141,30
II. 1986	174,9	464,13	81.204	84.472	57,2	143,23
III. 1986	185,9	496,84	92.394	90.424	57,3	153,32
IV. 1986	186,6	596,46	110.136	108.556	58,9	184,06
V. 1986	188,4	616,80	116.266	112.258	58,6	190,34
VI. 1986	183,8	604,09	111.045	109.943	57,1	186,41
VII. 1986	187,4	658,58	123.433	119.862	59,1	203,23
VIII. 1986	186,4	685,22	127.735	124.710	58,9	211,45
IX. 1986	179,4	721,92	129.710	131.389	58,4	222,78
X. 1986	188,3	772,10	145.419	140.523	60,6	238,26
XI. 1986	186,7	874,51	163.253	159.161	60,8	269,87
XII. 1986	181,5	959,99	181.509	174.719	59,7	296,24
I.—XII. 86	185,2	697,07	129.127	126.868	58,6	215,11
XII. 85	187,5	436,89	81.896	79.514	57,7	134,82
I.—XII. 85	185,5	324,05	60.116	58.978	54,5	100,00

Struktura OD za mesec december 1986

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fiz. zap.	Struktura OD v %			
			27=100	23=100	19=100	25=100
1. Osnovni OD	397.262.011	63.541	34,5	35,5	41,7	35,0
2. Učinek	237.295.179	37.955	20,7	21,2	24,9	20,9
3. Stim. za proizv.	37.739.892	6.036	3,3	3,4	4,0	3,3
4. Ocena del. prisp.	52.294.841	8.364	4,6	4,7	5,5	4,6
5. Skupaj 1—4	724.591.923	115.896	63,1	64,8	76,1	63,8
6. Nočni dodatek	25.804.275	4.127	2,2	2,3	2,7	2,3
7. Popold. dodatek	14.307.058	2.288	1,2	1,3	1,5	1,3
8. Nadurni dodatek	13.560.625	2.169	1,2	1,2	1,4	1,2
9. Nedelj. dodatek	11.207.847	1.793	1,0	1,0	1,2	1,0
10. Sobotni dodatek	3.374.711	540	0,3	0,3	0,4	0,3
11. Praznič. dodatek	6.775.269	1.084	0,6	0,6	0,7	0,6
12. Skupaj 6—11	75.029.785	12.001	6,5	6,7	7,9	6,6
13. Otežkoč. dod.	15.230.550	2.436	1,3	1,4	1,6	1,3
14. Dod. za del. dobo	32.524.696	5.202	2,8	2,9	3,4	2,9
15. Sobotni dopust	11.000.522	1.759	1,0	1,0	1,2	1,0
16. Premije	18.433.100	2.948	1,6	1,6	1,9	1,6
17. Stim. za dosež. cilj.	64.182.124	10.266	5,6	5,7	6,7	5,7
18. Ostala plačila	11.747.340	1.879	1,0	1,0	1,2	1,0
19. Skupaj 5 + 12 do 18	952.740.040	152.387	82,9	85,1	100,0	84,0
20. Plačan praznik	39.857.761	6.375	3,5	3,6	4,2	3,5
21. Red., izred. dopust	94.731.497	15.152	8,2	8,5	9,9	8,3
22. Nadom. OD za bol. odsot. do 30 dni	31.726.429	5.075	2,8	2,8	3,3	2,8
23. Skupaj OD iz sred. DO	1.119.055.727	178.989	97,4	100,0	117,4	98,6
24. Nadom. OD za bol. odsot. nad 30 dni	15.753.477	2.520	1,4	1,4	1,7	1,4
25. Skupaj 23 + 24	1.134.809.204	181.509	98,8	101,4	119,1	100,0
26. Ost. refunda- cije	14.246.248	2.278	1,2	1,3	1,5	1,3
27. Skupaj izpl. neto OD	1.149.055.452	183.787	100,0	102,7	120,6	101,3

ŠKODLJIVI VPLIVI NA VARILCA PRI VARJENJU

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice vas vabi na predava- nje: »Škodljivi vplivi na varilca pri varjenju«. Predavatelj je dr. Janez Begeš.

Predavanje bo v sredo, 21. januarja, ob 18. uri v spodnjih prostorih Kazine.

ZIT

Leto 1987 bo za Valjarno bluming štekel težko

(Nadaljevanje s 1. strani)

pečeh, to pa zelo poveča stroške proizvodnje.

Lani smo imeli tudi velike težave pri ogrevanju slabov v potisni peči. Velik problem je bila škajavost, kar smo skupaj z raziskovalnim oddelkom, energetskim gospodarstvom in RTA zadovoljivo rešili šele v drugi polovici leta.

Po testiranju potisne peči smo ugotovili, da je po dokumentaciji njena zmogljivost sto ton slabov na uro, preizkus pa je pokazal, da je njena zmogljivost ob idealnih pogojih naše proizvodnje okrog trideset ton slabov na uro za javne kvalitete, za navadne pa nekoliko več. Zato je v naslednjih letih predvidena obnova potisne peči, da bi povečali njeno zmogljivost.

Ogrodje štekel je do skrajnosti dotrajano, zato bo potrebna večja obnova. Ponudbe izvajalcev so že zbrane, treba bo izbrati le še najbolj ustreznega izvajalca. Po obnovi šteklja bo treba razmišljati tudi o obnovi bluminga.

Poleg tehnoloških in proizvodnih dejavnikov je na slab poslovni rezultat vplivalo tudi izredno pomanjkanje delavcev v adjustazah na Javorniku, kar smo reševali z nadurnim delom in veliko uslug za druge temeljne organizacije. V adjustazi bluminga je pomanjkalo predvsem brusilcev, vendar je bilo lani kljub temu obrušeni za 37 odstotkov več slabov kot leta 1985, gredic pa za 17,6 odstotka več. Na stalno pomanjka-

nje brusilcev smo kadrovske sektor večkrat opozorili, vendar so to večkrat niso imeli pravega posluha.

Leto 1987 bo za Valjarno bluming štekel zaradi nove Jeklarne najtežje do sedaj. Stanje naprav bo ostalo nespremenjeno, zahteve po kvaliteti in asortimentu ter dinamike proizvodnje pa bodo zaradi nove jeklarne bistveno drugačne. Večina naših problemov in slab poslovni rezultat izhajajo iz poskusnega obratovanja in prilagajanja proizvodnje novim pogojem ob zagonu Jeklarne 2. Stvari tehnološko še niso popolnoma usklajene, zato jih bo treba reševati med obratovanjem, to pa pomeni, da bomo imeli še več težav.

Tako so svoje probleme razložili v Valjarni bluming štekel. Božidarja Bartlja, podpredsednika poslovnega odbora, smo zaprosili, da osvetli sedanji položaj Valjarne bluming štekel še z drugega zornega kota in pove, kakšna je njena prihodnost.

»Položaj Valjarne bluming štekel je kritičen že več let, najhujše težave pa so se v tej temeljni organizaciji pojavile, ko je začela redno obratovati Hladna valjarna Bela. Zaradi nje so bile namreč kvalitativne zahteve in asortiment proizvodnje veliko večje oziroma drugačne, temu pa Valjarna bluming štekel ni mogla slediti, saj tehnološko ni napredovala.

Leta 1986 se je Valjarna bluming štekel pripravljala na sprejem vložka iz Jeklarne 2 in na ustrezno tehnologijo zanj. V tehnologiji, programiranju in izvajanju proizvodnje je zato prišlo do velikih sprememb, ki

so v posameznih mesecih zelo ugodno, drugi pa zelo neugodno vplivale na poslovni rezultat.

Na podlagi rednih mesečnih analiz proizvodnje smo ugotovili, da bomo probleme v Valjarni bluming štekel težko rešili do zagona nove jeklarne. V posameznih mesecih so bili poslovni rezultati VBS tako kritični, da so resno vplivali tudi na rezultate celotne Železarne, predvsem zaradi slabe oskrbe drugih temeljnih organizacij.

V Valjarni bluming štekel moramo zato najprej rešiti problem zastarih naprav, kar vključuje rekonstrukcijo nastavne naprave ogrođja štekel, dopolnitve v valjarni bluming in rešitev kapacitete in tehnoloških zahtev ogrevanja slabov v potisni peči. Najbolj kritična je nastavna naprava na šteklju, ker ne daje potrebnih tehnoloških parametrov za tovrstno proizvodnjo (hitrost pomikov in natančnost nastavitev valjev). Zato bomo vgradili novo hidravlično nastavitevno napravo. Poleg tega bo treba zaradi lažjega vzdrževanja zamenjati tudi elektoregulacijo celi valjarni.

Sanacijski ukrepi, ki vključujejo kadrovske, tehnološke in organizacijske rešitve, so dobri, zato lahko pričakujemo ugodne rezultate. Valjarna bluming štekel bo tudi v prihodnje osrednji železarski obrat, od katerega je zelo odvisno delo finalnih temeljnih organizacij, zato je dolgoročno reševanje problemov te temeljne organizacije zelo pomembno.

Lilijana Kos

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 19. DO 25. JANUARJA

19. januarja, Valentin MARKEŽ, Vzdrževanje, Jesenice, Cesta talcev 4/a, ☎ 83-345.
20. januarja, Leon MESARIČ, Žebljarna, Jesenice, Titova 3, ☎ 81-216.
21. januarja, Srečo MEŽNAR, Jeklovlek, Mojstrana, Dovje 107/a, ☎ 89-040.
22. januarja, Vladimir OBLAK, Strojne delavnice, Jesenice, Titova 1/a, ☎ 81-727.
23. januarja, Jože OSVALD, Rateče 21, ☎ 88-012.
24. januarja, Miloš PIŠCANEC, Jesenice, Prešernova 23, ☎ 83-803.
25. januarja, Janko PERNE, vodja inv. razvoja, Jesenice, Titova 20, ☎ 81-904.

Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti en obhod po Železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 19. 1.	Branko Gerčar	Milan Ravnik
Torek — 20. 1.	Franc Arnež	Vladimir Repe
Sreda — 21. 1.	Franc Novak	Zdenko Čund
Četrtek — 22. 1.	Alojz Slivnik	Primož Žvab
Petek — 23. 1.	Dušan Bak	Matjaž Kelvišar
Sobota — 24. 1.	Anton Kavčič	Jože Zidar
Nedelja — 25. 1.	Aleš Robič	Zdravko Smolej

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 19. do 24. januarja bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.

V soboto, 24. januarja, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.

ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražiša in II. zobna ambulanta — dr. stom. Alojz Smolej.

Za borce od 7. do 8. ure.
POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mr. stom. Bela Gazafi.

Za Vatrostalno od 15.30 do 16.30.

V soboto, 24. januarja, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mr. stom. Bela Gazafi.

DEŽURNI V VATROSTALNI

17. in 18. januarja, Borut VEBER, Jesenice, Cesta revolucije 11, ☎ v službi 83-281.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure jutraj pa je dežurni dosegljiv doma.

KADROVSKO GIBANJE V DECEMBRU

INVALIDSKO UPOKOJENI: Janez Cvek, 1933, Transport — 34 let v ŽJ; Pepca Krajšek, 1931, Družbena prehrana — 11 let v ŽJ; Franc Markelj, 1933, Transport — 35 let v ŽJ.

	SKLENILI DELOVNO RAZMERJE				PREKINILI DELOVNO RAZMERJE				dejansko stanje 31.12.1986	planirano število zaposlenih v l. 1986
	iz JLA	stipendisti	ostali	SKUPAJ	v JLA	disciplinsko po sklepu odb. za del.raz.	upokojeni	umrli	SKUPAJ	
PLAVŽ			2	2					190	205
JEKLARNA	1		3	4	2	4	1		7	669
LIVARNA			1	1		2			2	83
VALJARNA BL.ŠT.	3		1	4		1	1		2	337
VALJARNA ŽICE						1			1	162
VALJARNA DEB. PLOČ.	2		2	4						206
HL. VALJARNA BELA	3		1	4	1	2			3	273
HL. VALJARNA JES.	1		2	3	1				1	199
ŽIČARNA	2			2	1	1			2	228
PROFILARNA										58
VRATNI PODBOJI	1			1		1			1	48
JEKLOVLEK	1			1						143
ELEKTRODE										265
ŽEBLJARNA			1	1		1			1	79
STROJNE DELAVNICE	4			4	2				2	292
REMONTNE DELAVNICE	4			4	2				2	504
VZDRŽEVANJE	1		1	2	1	1			2	556
ENERGETIKA	1		3	4		1			1	242
TRANSPORT						1	2		3	355
DS KO-FI										303
DS K S I					2	14			16	312
PRIPRAV.-S.V. VS ŠOLA	1	1	1	3	2				2	38
DS E T N	1		2	3		2			2	496
DRUŽBENA PREHRANA			1	1		1	1		3	192
ŽELEZARNA	26	1	2	48	12	15	23	3	53	6230
										6355

Oerlikon — leta plodnega sodelovanja

S firmo Oerlikon iz Švice, ki izdeluje dodatne materiale za varjenje, že trinajst let plodno sodelujemo, zato smo mag. Daniela Ažmana, vodjo oddelka za kooperacijo in metalurško menjavo, zaprosili, da nam nekoliko več pove o tej firmi in oblikah sodelovanja z njo.

Oerlikon Buehrle Holding Ag Zürich, kot je uradno in polno ime našega kooperanta, je delniška družba. Delniški kapital Holdinga je 380 milijonov švicarskih frankov, 45 % delnic pa je last družine Buehrle. Dejavnost Oerlikona je izredno horizontalna in vertikalno diferencirana, od strojegradnje in proizvodnje orožja, do hotelske turistične področja, v celotno dejavnost pa je vključenih 31.764 zaposlenih. Letni prihodek je okrog pet milijard švicarskih frankov, čisti dobiček pa je bil v letu 1985 37,3 milijona švicarskih frankov. Delež dejavnosti, v katero se razvrščajo dodatni materiali, predstavlja 35 % skupnega prihodka.

Pri Oerlikonu smo sicer že pred 20 leti kupili opremo za oplašene elektrode, leta 1973 pa smo podpisali kooperacijsko in dve licenčni pogodbi. Licenčni pogodbi se nanašata na proizvodnjo polnjene žice, kooperacijska pogodba pa poleg možnosti za hitrejši prenos tehnologije omogoča specializacijo proizvodnje ter prenos marketinškega znanja na področju dodatnih materialov.

Osnovna dejavnost Železarne Jesenice je črna metalurgija in ker sami premalo vlagamo v razvoj dodatnih materialov in ne razpolagamo z zadostnim kadrom in opremo za razvoj dodatnih materialov, je sodelovanje z Oerlikonom najboljše rešitev. Oerlikon je v svetovnem merilu tretji do četrti največji proizvajalec dodatnih materialov, njegova osnovna dejavnost v Švici pa je razvoj. S prodajo znanja po celem svetu je svojo proizvodnjo in tehnologijo dodatnih materialov razširil v več kot štirideset držav.

Licenčne pogodbe in kooperacije za nas pomenijo veliko pomoč pri normalnem razvoju, kvalitetnejši proizvodnji, lažjem prodoru na tujem in domačem trgu, hitrejšem prenosu tehnologije, dolgoročni specializaciji proizvodnje, prodaji elektrod v druge države, nemotenem uvozu potrebnih surovin in še bi lahko naštevali. Skratka, ker je sodelovanje z Oerlikonom za nas zelo ugodno, podaljšujemo kooperacijske in licenčne pogodbe z njim in si tako zagotavljamo redno spremljanje in vključevanje v razvoj dodatnih materialov.

Naš delež v sodelovanju z Oerlikonom je redno plačevanje licenčnine, ki jo naš kooperant potrebuje za novo vlaganje v razvoj in raziskovanje dodatnih materialov. Delež licenčnine je bil v preteklih letih 1,5 % prihodka TOZD Elektrode, v naslednjih desetih letih pa bo 1,1 %.

Zunanjetrgovinska politika Jugoslavije že leta pospešuje in priporoča višje oblike gospodarskega sodelovanja, med njimi tudi kooperacijske pogodbe. Dolgoročna usmeritev Železarne Jesenice narekuje specializacijo proizvodnje, ki jo v mednarodnem merilu lahko dosežemo tudi s

pogodbami o dolgoročni proizvodni kooperaciji, zato jo razširjamo tudi na druga področja.

Trinajst let plodnega sodelovanja s tako pomembno in veliko švicarsko delniško družbo je dokaz, da so naša prizadevanja povečati kvaliteto naših izdelkov in jim dati večjo vrednost predvsem z večjim znanjem, pravilna in lahko pričakujemo, da bo to sodelovanje tudi v prihodnosti tako plodno in v zadovoljstvo obeh strani.

Lilijana Kos

Jekleni konjički pod snegom (foto: S. Kokalj)

Zimski oddih v ČSSR

Obveščamo delavce Železarne, da imamo v terminu od 27. januarja do 6. februarja 1987 še nekaj prostih mest za zimski oddih v Donovaly v ČSSR.

Cene letovanja so naslednje:

- delavci Železarne — 3.300 din (pension)
- zaposleni svojci delavcev — 5.200 din
- otroci do 10 let starosti — 1.400 din
- nezaposleni svojci in otroci nad 10 let — 3.300 din
- zunanji gosti — 7.200 din
- otroci zunanjih gostov do 10 let — 4.500 din

Ostali stroški na osebo za 10 dni znašajo:

- osebna menjava — 8.000 din
- izlet — 2.000 din
- jedilni paket ob vrnitvi — 2.000 din
- turistična taksa — 2.000 din
- SKUPAJ 14.000 din

Potovanje bo organizirano z avtobusom, ob prijavi pa je potrebno vplačati prevozne stroške v višini 15.600 din na osebo. Prijavite se v oddelku za družbeni standard, tel. 32-11, kjer boste dobili tudi ostale informacije.

Oddelk za družbeni standard

Novice iz sindikalnih organizacij

TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Devet članov izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna bluming štekel se je na deveti redni seji, ki je bila v petek, 5. decembra, dogovorilo, da bodo programsko-volilno konferenco sindikata sklicali 12. decembra.

Seznani so se tudi z novo organiziranostjo sindikata v TOZD Ploščati program in predlagali štiri sodelavce za člane novega izvršnega odbora.

TOZD REMONTNE DELAVNICE

Enajsta seja izvršnega odbora sindikata osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice je bila sklicana v četrtek, 4. decembra.

Obravnavali so potek kandidacijskih konferenc in ugotovili, da so vse SDS razpravljale o možnih kandidatih za delegate delavskega sveta TOZD Tehnične dejavnosti. Kandidatne liste bodo skupaj z izjavami delegatov poslali volilni komisiji Železarne.

Dogovorili so se, da bodo konferenco po sindikalnih skupinah izvedli do 20. decembra, nato pa še konferenco osnovne organizacije sindikata. Vsi člani izvršnega odbora so dobili tudi gradivo o organiziranosti sindikata v novih temeljnih organizacijah, da bodo delavci o tem lahko razpravljali na konferencah.

Dvanajsta seja izvršnega odbora je bila v torek, 23. decembra. Dogovorili so se, da bo letna konferenca osnovne organizacije sindikata 6. januarja, predsedniki sindikalnih grup pa morajo do 26. decembra sklicati sestanke, na katerih bodo določili delegate za konferenco in se dogovorili o problematiki, ki naj jo obravnavajo na konferenci.

TOZD VZDRŽEVANJE

Tudi člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Vzdrževanje so se na osmi seji 5. decembra pripravljali na letno konferenco.

Listo možnih kandidatov novega koordinacijskega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Tehnične dejavnosti so poslali vsem SDS v obravnavo. Letno konferenco bodo pripravili 24. decembra, zanjo pa morajo predsednik izvršnega odbora, blagajnik in predsedniki komisij pripraviti poročila o svojem delu.

TOZD DRUŽBENA PREHRANA

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Družbena prehrana so se na 14. redni seji 5. decembra dogovorili, da bodo letno konferenco sklicali 23. decembra. Dalj časa bolnim sodelavcem so razdelili denarne pomoči in podali mnenja o sodelavcih, ki so kršili delovne obveznosti.

TOZD TRANSPORT

Enajsta redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Transport je bila v ponedeljek, 8. decembra.

Obravnavali so novo organiziranost sindikata v Železarni, predlagali kandidate za člane sindikalne konference TOZD Tehnične dejavnosti in za člane organov letne konference. Dogovorili so se tudi, da devetim upokojenim sodelavcem v letu 1986 kupijo ročne ure in jih pogostijo, ob novem letu pa bodo obiskali tudi dalj časa bolne sodelavce.

TOZD ENERGETIKA

Na osmi redni seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Energetika, ki je bila 9. decembra, so člani obravnavali novo organiziranost sindikata, predlagali člane sindikalne konference TOZD Tehnične dejavnosti in sklenili, da bo letna konferenca 17. decembra. Na njej bodo obdarili tudi upokojene sodelavce in nagradili najboljše športnike. Dodelili so tudi denarne pomoči.

TOZD ELEKTRODE

Letna konferenca osnovne organizacije sindikata TOZD Elektrode je bila 13. decembra. Na njej se je zbra-

lo šestdeset delavcev, od tega 21 delegatov od 15 delegiranih. Konferenca so se udeležili tudi vodja TOZD, predsednik izvršnega odbora konference sindikata Železarne in predsednik občinskega sindikalnega sveta.

V razpravi po poročilih, ki so jih pripravili predsednik izvršnega odbora, blagajnik, nadzorni odbor in vodja TOZD, so spregovorili o problemih, ki tarejo delavce. Največje nezadovoljstvo še vedno povzročajo nizki osebni dohodki. Delavci se čutijo prizadete, saj njihova temeljna organizacija že dve leti presega plan, hkrati pa je med največjimi izvozniki v Železarni, po višini osebnega dohodka pa so na predzadnjem mestu. Pestijo jih tudi vedno pogostejše okvare strojev, saj so ti že stari (od osem do 40 let), zato pa trpi produktivnost in tudi kvaliteta izdelkov. Upajo, da se bo z novo organiziranostjo Železarne položaj njihove temeljne organizacije nekoliko izboljšal tako glede pogojev dela in tehnologije kot tudi boljšega ekonomskega položaja delavcev. Težave imajo tudi z vzdrževanjem tako strojev kot prostorov, ker so oboji stari in zahtevajo več vzdrževanja, vzdrževalcev je pa malo.

Obravnavali so tudi novo organiziranost sindikata in izvolili pet delegatov za sindikalno konferenco TOZD Okrogli program;

— Klub dobremu finančnemu rezultatu so v TOZD Elektrode še vedno nizki osebni dohodki in so takorekoč na repu Železarne. S popravki kategorij v novembru 1986 niso v celoti zadovoljni, zato je potrebno nekatera delovna mesta ponovno pregledati in jih pravilno ovrednotiti.

— Delovni pogoji se morajo izboljšati (mraz, preprih, sanitarije). Odgovor o tem problemu morajo že v januarju posredovati izvršnemu odboru konference sindikata Železarne.

— Medsebojne odnose morajo izboljšati, obenem pa skrbeti za večjo varnost na delovnem mestu.

— Pokojnine delavcev Železarne so še vedno zaskrbljujoče nizke. Železarne Jesenice naj po vzoru Železarne Ravne omogoči starejšim delavcem napredovanje na delovnem mestu. S takim napredovanjem bi delavcem, ki so nekaj let pred upokojitvijo — kot v zahvalo za njihovo dolgoletno delo — omogočili tudi izboljšanje kategorije in s tem izboljšanje osnove za izračun pokojnine.

Kadrovsko gibanje v letu 1986

	SKLENILI DELOVNO RAZMERJE				PREKINILI DELOVNO RAZMERJE					
	iz JLA	študenti	ostali	SKUPAJ	v JLA	disciplinsko	po sklepu odb. za del.raz.	upokojeni	umrli	SKUPAJ
PLAVŽ	1	6	7		2	3	6	9	1	21
JEKLARNA	10	1	37	48	7	32	18	6	1	64
LIVARNA	2		7	9	4	2		4		10
VALJARNA BL.ŠT.	7		31	38	6	22	2	9		39
VALJARNA ŽICE	1	4	27	32	1	9	5	6		21
VALJARNA DEB.PLOČ.	5	2	14	21	2	7	1	2	1	13
HL.VALJARNA BELA	13	4	19	36	12	6	13			31
HL.VALJARNA JES.	3		12	15	5	7	2	1	1	16
ŽIČARNA	10	8	11	29	7	8	2	3		20
PROFILARNA			4	4	2	4		2		8
VRATNI PODBOJI	1			1	2		1	1		4
JEKLOVLEK	2		15	17	9	2	4	2		17
ELEKTRODE	3	3	10	16	6	1	3	2		12
ŽEBLJARNA	1	1	5	7		4	1	1	2	8
STROJNE DELAVNICE	13	8	10	31	19	3	11	16		49
REMONTNE DELAVNICE	24		21	45	14	5	14	10	1	44
VZDRŽEVANJE	15	1	20	36	18	3	19	8	2	50
ENERGETIKA	9		15	24	1	6	6	5	1	19
TRANSPORT	10		20	30	7	10	8	10		35
DS KO-FI			4	4	1		4	10	1	16
DS K S I		3	38	41	1	5	33	14		53
PRIPRAV-S,V,VS ŠOLA	2	15	18	35	3		1			4
DS E T N	3		12	15	2	2	7	7		18
DRUŽBENA PREHRANA	1		28	29	1	2	7	4		14
ŽELEZARNA	136	50	384	570	132	143	168	132	11	586

TOZD JEKLOVLEK

V TOZD Jeklovlek pa so člani izvršnega odbora na dvanajsti redni seji, ki je bila 23. decembra, že pregledali rezultate volitev delegatov v samoupravne organe TOZD Okrogli program. Pripravljeni so se tudi ne letno skupščino, ki bo 10. januarja. Udeležili se je bodo trije delegati iz

vsake SDS, vodje delegacij za SIS, predsedniki samoupravnih organov itd.

Predlagali so tudi člana sindikalne konference TOZD Okrogli program, sprejeli sklep o blagajniškem maksimumu, odobrili denarno pomoč in se dogovorili, da organizirajo sankaske tekme, ko bo dovolj snega.

PREGLED SESTANKOV SDS

Še nekaj dolga nam je ostalo iz lanskega leta. Konec novembra so se samoupravne delovne skupine namreč ponovno sestale zaradi razpisa volitev v samoupravne organe novih temeljnih organizacij, oziroma da bi dale soglasje k predlaganim delegatom. Opredeljevale so se tudi do uvedbe tretjega samoprispevka v občini Jesenice in v posameznih krajevni skupnostih. Razpravo v zvezi z uvedbo samoprispevka je povzel v predzadnji lanki številki Železarja v članku »Ali so železarji za samoprispevek?« že sodelavec Ivan Puc in je ne bomo ponovno povzemali, v zvezi z volitvami pa že običajno ni nikakršnih pripomb. Omejili se bomo zgolj na pripombe v zvezi z ožjo obratno problematiko.

Omenim naj še, da smo prejeli tudi nekaj zapisnikov SDS, ki so se v mesecu decembru sestale izven programa samoupravnih aktivnosti. Med njimi ne le po dolžini temveč tudi po kompleksnosti problematike izstopa zlasti zapisnik zbora delavcev v TOZD Vratni podboji. Kljub temu da se problematika v tej temeljni organizaciji sedaj že pospešno rešuje — take informacije smo dobili iz dodatnih virov — najbrž ne bo prav nič narobe, če ga čimbolj podrobno povzamemo.

V TOZD VRATNI PODBOJI je bil 23. decembra lani sklican zbor delavcev z namenom, da se odkrito pogovorijo o vseh problemih, ki so se sčasoma nakopičili v tej temeljni organizaciji. Kot kaže je zbor, ki se ga je udeležilo 26 delavcev TOZD in predsednik tovarniške konference OOS ŽJ Edo Kavčič, v tem smislu tudi popolnoma uspel.

Problematiko TOZD, predvsem pa medsebojne odnose, je najprej orisal delovodja proizvodne linije. Povedal je, da so delavci nezadovoljni zaradi svojevoljnega postavljanja norm (brez sodelovanja oddelka za študij dela in časa) in zaradi stalnega opominjanja vodje TOZD, da je delo oziroma proizvodnja slabo organizirana ter da je premalo narejenega. Omenil je tudi, da je na liniji ostalo le 14 delavcev (kot vemo so bile lani razglašene v Železarni izredne razmere in je prišlo do prerazporeditve delavcev), medtem ko jih je bilo poprej 23 in da morajo ti delavci opravljati takorekoč vsa dela na liniji, ne le tista, za katera so usposobljeni. Odnos vodje TOZD do zaposlenih je označil kot nepravilen, kajti večino delavcev ocenjuje z oceno »zanič« (z izjemo dve, treh) ter jim grozi s suspenzi in odpusti.

V razpravo so se vključili tudi delavci linije in svoje nezadovoljstvo še podrobneje orisali. Povedali so, da se je »vsa ta živčnost« (najbrž bi bilo bolje reči v nemirjenost) pričela takrat, ko so zvedeli, »da se TOZD ukinja« in da bodo delavci prerazporejeni. Moti jih tudi to, da so delavci, ki so bili sposojeni v druge TOZD, za svojo prerazporeditev izvedeli le nekaj dni prej. Delavci, ki so ostali, niso nezadovoljni, ker morajo zaradi tega delati na več delovnih mestih in v nadurah, moti jih nepravilen odnos oziroma pristop, ki ga ima do njih vodja TOZD. Ne strinjajo se tudi s trditvami, da bi lahko na proizvodni liniji oziroma na varilnih strojih naredili po 410 (1 stroj) oziroma 820 kosov (oba stroja). Pritožbe so imeli tudi glede norm oziroma evidence. Vprašujejo se, zakaj norme veljajo, oziroma zakaj jih morajo pisati samo določeni delavci, čeprav opravljajo ista

dela kot ostali. Če je bilo zvarjenih določeno število podbojev (predvsem za Zagreb), so menili delavci, potem so morali doseči normo tudi tisti delavci, ki so pripravili material vse do končne faze — do varjenja. Kajti, pravijo delavci, če ne bi bilo dosežene norme pri žaganju ali štančanju itd., tudi ne bi mogli variti po 50 kosov na dan. Takole utemeljujejo te svoje trditve: »Norma se lahko doseže, če je ves material kvaliteten. Elementi, ki se varijo na podboje za Zagreb, dostavlja Alprem Kamnik in vedno ne ustrezajo kvaliteti, pa tudi dobave niso redne. Če so elementi izdelani dobro, jih varilci samo privarijo, če pa dimenzijsko odstopajo, je potrebno za privaritev več časa, kot ga predvideva norma. Problem nastane tudi, kadar Alprem materiala ne dostavi pravočasno, saj tako delo ne more potekati tekoče.«

Do kakšne situacije je prišlo v novembru, ko je vodja TOZD болоval, je pojasnil tehnolog TOZD, ki ga je nadomeščal. V prvem tednu novembra je odšlo v druge obrate delat 14 delavcev, za Zagreb je bilo potrebno popravljati vrnjene in izdelovati nove podboje, izdelovali pa so tudi podboje za druge naročnike, tako da je po njegovi oceni »položaj postal že nevzdržen«. S poslovnim odborom je bilo zato dogovorjeno, da se ustavi izdelava podbojev za vse ostale naročnike in da se za Zagreb izdeluje po 50 podbojev dnevno. Ker so se pokazale tudi kadrovske težave, so se v TOZD vrnilo urejevalce linije in dva adjusterja. Plan za november je bil tako kljub težavam dosežen, seveda ob precejšnjem številu nadur. Z oddelkom za študij dela in časa je bilo tudi dogovorjeno, da bodo »procenti za OD« v poprečju desetih mesecev leta 1986.

Za tem je spregovoril tudi vodja TOZD, ki je dejal, da je že dalj časa slutil, »da bo prišlo do hude krvi«. Skušal je pojasniti probleme, na katere so opozorili. Povedal je, da o izvajanju norm ne obstaja nobena natančna evidenca, pa tudi, da je te norme, za katere se trdi, da niso pravilne in da so svojevoljno postavljene, potrdil odbor za gospodarstvo in da tedaj ni bilo nobenih pripomb. Tudi sicer te norme po njegovi oceni niso preveč napete, saj je v njih zajeto — poleg časa za umivanje in za malico — še 20% prostega časa. Izdelava 410 oziroma 820 kosov na varilnih strojih je tehnična kapaciteta strojev, ne pa zahteva, da naj se izdeluje toliko podbojev. Dejaj je, da se je dotlej izdelovalo po 300 kosov, kar je bilo sprejeto kot »tiha norma«. Še posebej je izpostavil probleme v zvezi z evidenco in drugimi podatki: »Evidenca je pomanjkljiva in netočna, delovni nalogi se ne izpolnjujejo in niso opremljeni z vsemi podatki, še posebej pa to velja za evidenco o doseženih normah. Velikokrat se je doseganje norm oziroma procenta za obračun OD popravljalo — in to navzgor, čeprav so bili dejanski rezultati slabši«. Delovodja je tudi zastavil vprašanje, zakaj delavcem, ki dejansko delajo štiri nadure, piše osem ur.

Delovodja je nato pojasnil, da je bilo dogovorjeno, da se v osmih urah izdela določeno število podbojev in da so delavci pohiteli, poleg tega pa so se odpovedali tudi umivanju in malici ter na ta način dogovorjeno število podbojev izdelali v krajšem času.

Kljub takšnemu pojasnilu je vodja TOZD zahteval, da se neopravljene nadure takoj črtajo. Pojasnil je tudi, da so se o tem, kateri delavci bodo prerazporejeni v druge TOZD, dogovorili na sestanku, ki so se ga udeležili tudi delovodja linije, tehnolog in namestnik delovodje adjustaže. O tem, kam bo kdo šel, pa se niso pogovarjali in zato glede prerazporeditve delavcev ne sprejema nobene krivde in nobenih obtožb. Omenil je, da je kot vodja TOZD odgovoren za doseganje dobrih poslovnih rezultatov in za vodenje TOZD in da ni prav, da vodenje poskuša prevzeti delovodja.

Delovodja je nato dejal, da je odgovoren za organiziranje proizvodnje in za doseganje plana in da zato ne želi, da se vodja TOZD ukvarja tudi z organizacijo proizvodnje, češ da »s tem vse skupaj samo poslabša«.

Nadaljno razpravo nato zapisnikarja Jukič in Kalamar povzemata takole: »V času celotne razprave je bilo čutiti, da je vsa stvar v glavnem v nepravilnem odnosu vodja TOZD do delavcev in da gre tudi za osebnega trenja med vodjem in delovodjem. Ta občutek je izrazil tudi predsednik tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Jesenice. Tudi on meni, da odnos vodja do delavcev ni pravilen, če pa je med vodjem in delovodjem osebni spor, to ne bi smelo biti stvar celotnega kolektiva, sploh pa zaradi tega ne bi smel čutiti posledice ves TOZD. Očitna nesimpatija enega do drugega je njuna osebna zadeva in naj jo tako tudi obravnavata. Glede norm je dejal, da je pravilno, kar zahteva vodja TOZD, da se vodi točna evidenca, pravilno pa je tudi, da vodja TOZD zahteva tehnološko disciplino. Med člani kolektiva, predvsem vodstvom, mora biti več strpnosti in medsebojnega dogovarjanja. Zagotovil je, da je vodja TOZD vedno zagovarjal potrebo po obstoju TOZD Vratni podboji. Glede prihodnosti TOZD je dejal, da je še negotova in da bodo delavci vsekakor pravočasno obveščeni o njihovi prihodnosti in še to, da nikogar ni treba skrbeti, da bi ostal brez dela, saj smo vsi delavci Železarne.«

In še zaključek: Domenjeno je bilo, da se na seji delavskega sveta postavi vprašanje plana za leto 1987 ter vprašanj dobave in količine vložnega materiala, kot tudi, da naj predsednik tovarniške konference OOS ŽJ s to problematiko seznani poslovodni odbor.

Preden se vrnem k zapisnikom v okviru rednega programa samoupravnih aktivnosti, naj še enkrat omenim, da se problemi v TOZD Vratni podboji, v kolikor niso že rešeni, pospešno rešujejo.

Iz TOZD PLAVŽ smo prejeli zapisnike SDS plavž 1, 2, 3 in 4 ter aglomeracija 2 in 3. SDS plavž 2 se pritožuje (23. 11.) zaradi težav s toplo vodo za umivanje. Včasih se ob konicah sploh ne morejo okopati. Pravijo, naj bi najprej poskrbeli za toplo vodo v sami Železarni, potem šele naj bi reševali probleme zunaj nje.

(nadaljevanje prihodnjic)

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

V znanju je naša prihodnost

Avtobus ustavi. Vsi zaspani gredo nato s postaje proti šoli. Velika vrata prav prijazno zaškrlijejo, ko vstopiš. Naprej so še ena vrata, nihajna po imenu. Ta na srečo na škrlijejo, zato pa imajo neko drugo napako. Tako neusmiljeno namreč nihajo sem ter tja, da je človek lahko vesel, če pri prehodu vsi organi ostanejo na svojem mestu.

Pa kaj, če bi bilo samo to z vrati. Šola že dolgo ni več sodobno opremljena. Zaradi tega poteka pouk kar na štirih, če ne celo na petih lokacijah. In tako je na primer pouk prvo uro v stavbi bivše gimnazije. Druga ura se že čez pet minut prične v stavbi bivšega ZIC. V tem času seveda ni mogoče z enega dela Jesenic na drugega, ne da bi pri tem zamudili vsaj nekaj minut pouka. In pomislite, da je v tem času treba napisati še domačo nalogo ali »plonk listek«. Če pa se ne selimo mi, se selijo učitelji, ki jim ti sprehodi prav tako niso v veselje.

Sodobna in naša šola: to je tako, kot bi primerjali noč in dan. Učilnice so temačne in puste. Klopi so popackane in vegaste. Nekatere zato, ker jim vse noge niso zrasle enako dolge, druge zato, ker so tla nevarno razpokana in imajo tu in tam še kakšno vzpetino za popestritev. Tudi rok si na tej šoli ni mogoče spodobno umiti. Umivalniki so namreč samo v fizikalni, kemijski in biološki učilnici. Tudi garderob nimamo. In tako cel dan prenašamo s seboj iz razreda v razred plašče, bunde, šale, rokavice, pozabljamo dežnike pod klopmi. Nekateri so kar ves dan enako oblečeni zunaj in v učilnicah. Seveda jim za kazen neprestan teče iz nosu ali jih nekaj praska po grlu. Tudi nogam ni prijetno v škornjih. Kopajo se v znoju in lahko bi odprli tovarno parfumov, toliko različnih vonjav

nastaja ob tem. Mladi smo, naše celice so nepréstano lačne. Vendar žal ni poskrbljeno za malico. V dvajsetih minutah si jo moraš priskrbiti sam, kakor pač veš in znaš. Nošenje od doma je zelo nerodno. Torba je že tako prepolna knjig in zvezkov. Druga možnost je »kantina«. Tam obrok dobiš samo za bon. V trgovini v tako kratkem času ne prideš na vrsto. Slaščic in žemljic pa se prej ali slej preobješ. In tako veliko želodcev čaka, da pridejo domov in se pošteno najejo.

Znanje je naša prihodnost, le tako bomo lahko sledili sodobnemu svetu. Da pa bomo prišli do čimveč znanja, potrebujemo sodobno šolo, ki nam ga bo nudila. Torej za napredek Jesenic zgradimo nov šolski center!

Nika Šatej,
1. naravoslovna
CSUI Jesenice

SAMOPRISPEVEK

Pišemo, da ni razvoja, če ni sposobnosti in znanja. K temu pravi pamet moja, da bo treba brez čakanja marsikaj še postoriti, preden minejo nam leta in se moramo učiti — brez učil in kabineta. Vsak dan več nas hoče v šole, vseh profilov — usmeritev. Prav gotovo pa za tole je potrebna pridobitev — več učil in več prostora. In ko se rešitev išče, vsak kaj žrtvovati mora, torej gremo na volišče. Vsak, ki kaj na znanje da, ta se bo odločil ZA.

Gaber Bregant, 1. naravoslovna
CSUI Jesenice

Občinska pionirska fotografska razstava

Foto klub Andrej Prešern z Jesenic in šolsko kulturno društvo Ježkov rod na osnovni šoli Karavanskih kurirjev NOB na Koroški Beli organizirata občinsko pionirsko fotografsko razstavo za leto 1987.

Razstave se lahko udeležijo pionirji, člani in nečlani foto krožkov osnovnih šol jeseniške občine, ki so mlajši od 16 let. Tema razstave je svobodna, zaželena pa so fotografije matere - žene. Vsak posameznik lahko na razstavi sodeluje z osmimi fotografijami, tri fotografije pa lahko označi s K (kolekcijo), vsi člani foto krožka pa lahko skupaj predložijo največ 80 fotografij. Fotografije mo-

rajo biti velike 18 x 24 cm in ne smejo biti nalepljene na karton. Vsaka fotografija mora imeti na hrbtni strani podatke: ime in priimek avtorja, naslov fotografije in ime šole. Fotografije je treba poslati dobro zavite in priporočeno na naslov: Šolsko kulturno društvo Ježkov rod osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela, s pripisom »za foto razstavo« najkasneje do 27. februarja letos. Fotografije, ki so že bile razstavljene na občinski pionirski foto razstavi na Jesenicah leta 1986, bodo zavrnjene.

Za razstavo bo fotografije odbrala tričlanska žirija: Franci Crv, Vojko Otovič in Branko Čušin mlajši. Žirija bo tudi ocenila foto krožke in podelila priznanja za posamezne fotografije in kolekcije treh fotografij. Posebno priznanje bo podelilo kulturno društvo Ježkov rod za najboljšo fotografijo matere - žene. Razstava bo odprta ob šolski proslavi za 8. marec — praznik žena na osnovni šoli Karavanskih kurirjev NOB na Koroški Beli.

A. Kerštan

ZA BOLJŠI JUTRI 3. samoprispevek

Smo v času krize, ko nam na vseh področjih življenja veliko primanjkuje.

Z odločitvijo za ali proti tretjemu samoprispevku in z njim za boljši jutri nas in naših znanincev smo se znašli pred dilemo; ali z odpovedjo samoprispevku poglobiti krizo in našo obveznost prenesti na druge, ali z našo odločitvijo za samoprispevek krizo preprečiti, oziroma ustaviti. Nikoli ni bil noben problem rešen s tem, da se preloži na druge čase. Tudi naš problem gradnje bolnic, šol, kulturnih domov, knjižnic, galerij, pa cest, kanalizacije, vodovodov, čistilnih naprav in podobnega, kar rabimo vsi, ne bo rešen s tem, da bomo prestavili naše sedanje probleme na

prej, čakali na rešitev v prihodnjem obdobju.

Kriza je borba, v kateri zmaga tisti, ki vanjo vložijo vse, s čimer razpolaga, od dobre volje do materialnih dobrin. Kriza je izziv naši zavesti. To je knjiga, v katero bomo vtisnili pečat sebe, svoje zrelosti in lastne sodbe. V tem času ni tožnika in ne sodnika. Tožbo, obrambo in odločitev pa tudi obsodbo pripišemo sebi, svojemu »za« ali »proti« samoprispevku.

Če glasujemo »za«, smo za danes in za jutri, če glasujemo proti, smo samo za danes brez jutri.

Luka Dasović, 5.b,
OŠ Jeseniško-bohinjski
odred
Kranjska gora

PRIPRAVLJENOST

JE VEDNO BOLJŠA

KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

(TITO)

JEDRSKI SPOPAD PELJE V SAMOUNIČENJE

Svetovni znanstveni odbor za vprašanja okolja je letos seznanil javnost s predvidenimi posledicami jedrskega spopada na življenje in podnebje na našem planetu. Dosedanje napovedi preživetja so bile namreč daleč od resnice.

Kot izhodišče je skupina znanstvenikov izdelala grozljiv model resničnosti: v jedrskem napadu naj bi velesili aktivirali polovico zaloga jedrskega orožja, to je 12.600 jedrskih nabojev z močjo 6000 megaton klasičnega razstreliva. Ob napadu naj bi 3500 megaton nabojev eksplodiralo v zraku in 2500 megaton na zemlji. Računalnik posledice hladno registrira takole: Mehansko bi eksplozije premetale nekaj milijonov kubičnih metrov zemlje in kamenin. Prahu velikosti nekaj tisočink milimetra bi se izgubilo v ozračje milijon ton. Izbruhnili bi orjaški požari na Zemlji. Ob požarih bi se razvil 150-200 milijonov ton dima. Nastajali bi orkanski vetrovi. Ker ne bi bilo vročih vzgonskih vetrov, bi na zemljo lil dež ter sproti iz ozračja odplakoval drobn prah poln smrtonosnih radioaktivnih snovi. Severni del poloble bi zajel globok mrak, oblak prahu bi prestregel približno 90 % sončnih žarkov.

Računalniški model nadalje prikazuje, da bi bila taka sprememba tragična. Poleti bi srednje temperature na zemlji padle za 20 do 40 stopinj in bi se polegje razvitim rastlinstvom spremenilo v neskončno polarno zimo. Računalnik je zarisal velikanske ledene lise smrti tudi v Južni Ameriki, nad Južno Afriko, nad Etiopijo, Kenijo, Ugando, Sudanom ter vzhodnim delom avstralske celine.

Ker je zaenkrat še preveč neznan, računalniški izris ne pokaže, koliko časa bi trajal somrak jedrske smrti (vsekakor nekaj mesecev do več let). To pa pomeni, da bi na celinah zmanjkalo hrane.

Končni seštevke računalniških modelov je strahoten. Eksplozije, požari in sevanje bi pomorilo okoli 500 milijonov ljudi, lakota pa bi terjala življenje 2,5 milijarde ljudi. Rezervna hrana bi kaj hitro pošla. Cesar ne bi pomorila mráz in lakota, bi dokončali strupi in radioaktivno sevanje. Ozonska plast, ki kot orjaški filter varuje večino zemeljske površine pred ultravijoličnim sevanjem, bi bila krepko načeta. Ultravijolično sevanje v dovolj močnih dozah povzroča rakasta obolenja.

Šest tisoč megaton eksploziva bi seveda ustvarilo množico strupenih izparin (ogljivkov monoksida, žveplov oksidi, solna kislina, pirotoksini, težke kovine, azbest itd.), kar bi porušilo sedanje ekološko ravnotežje. Kako usodno bi povečano radioaktivno sevanje prizadelo genetsko dediščino, si lahko samo mislimo. Preživeli rodovi zemljanov bi bili pah-njeni za stoletja nazaj v razvoj.

Finančne težave kranjskogorskih tabornikov

Taborniki odreda »Pod Prisojnikom« iz Kranjske gore so si zastavili kar pester program dela za letošnje zimo in pomlad. V nedeljo, 11. januarja, se je 16 kranjskogorskih tabor-

nikov udeležilo 30. jubilejnega pohoda po poteh partizanske Jelovice in proslave v Dražgošah.

Sredi februarja bodo kranjskogorski taborniki organizatorji smučarskega tekmovanja tabornikov jeseniške občine in pobratenih taborniških odredov iz Trbovelj. Taborniški veleslalom bodo izvedli na pobočju Vitranca. Februarja se bodo podali na zimski pohod na Stol, aprila pa bodo vrnili obisk tabornikom odreda »Črni diamant« iz Trbovelj.

Kranjskogorske tabornike pa tarejo finančne težave. Že lansko leto so na delovne organizacije in zasebnike v Kranjski gori naslovili prek 40 prošenj za denarno pomoč, toda do danes niso dobili niti dinarja. Izjema je le krajevna skupnost Kranjska gora, ki je za taborniško dejavnost namenila 80.000 dinarjev. Taborniki bi denar nujno potrebovali za nakup opreme, saj nimajo niti enega šotora, da o ostali opremi niti ne govorimo. Kakšen pomen pa imajo taborniki v vojnih razmerah in ob elementarnih nesrečah, pa se ve.

A. Kerštan

Zveza telesnokulturnih organizacij Jesenice in Vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice

sta pripravila za učence osnovnih šol in varovance vzgojnovarstvenih enot v občini Jesenice naslednje počitniške dejavnosti:

— začetni in nadaljevalni tečaji alpskega smučanja so v Podkorenu, Mojstrani in Črnem vrhu pod vodstvom učiteljev telesne vzgoje in vaditeljev Zveze vaditeljev in učiteljev smučanja ter s sodelovanjem Gorenjke TOŽD Žižnice in Integrala;

— za predšolske otroke bodo smučarski tečaji organizirani od 2. do 6. februarja;

— smučarske teke;

— drsanje je na drsališču Podmežakla vsak dan od 19. do 23. januarja ter od 26. do 30. januarja od 11. do 13. ure;

— drsanje v Mojstrani je v istih dneh od 10. do 13. ure;

— Nogometni klub Jesenice organizira pionirski nogometni turnir (od 26. do 31. januarja);

— Strelsko društvo organizira streljanje z zračno puško na strelišču v Mojstrani in v kulturnem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku (vsak dan od 10. do 13. ure);

— plavanje je organizirano v bazenu vsak dan po urniku v sodelovanju s Plavalnim klubom Jesenice.

Kulturne prireditve

— Občinska knjižnica Jesenice je odprta vse dni, pripravljene so tudi ure pravljic za najmlajše;

— člani likovnega salona Dolik organizirajo malo slikarsko šolo v dneh 19., 20., 29. ter 26., 27. in 28. januarja od 15. do 17. ure;

— Kinopodjetje Kranj organizira filmske predstave od 17. do 31. januarja ob 10. uri vsak dan v kinu Železar in ob 16. uri v kinu Plavž Jesenice.

SLAVKO TARMAN

NARAVOSLOVCI IN KIRURGI SKOZI STOLETJA

43

Dolgo je človeštvo živel v obupu in negotovosti, danes pa živi z nekaj upanja v srcu. Prvi Donnejev pacient je imel v življenju prav toliko belih kot rdečih krvnih teles. Normalna kri ima v kubičnem milimetru štiri do pet milijonov rdečih in pet tisoč do sedem tisoč belih krvničk.

Pred dr. Donnejem je nekaj zdravnikov naredilo po obdukcijah opise bolezni, ki so verjetno bile levkemije. Tako na primer je dr. Barth opisal kri vrtnarja, ki je pretiraval v pijači in ljubezni do žensk, vendar ni imel sifilisa. Po raziskavah dr. Donneja je napredek stekel trosmerno. Škotski zdravnik Bennet in dr. Virchow sta najprej opisala kronične levkemije, zveze med kliničnimi znamenji, spremembami krvi, povečanjem števila teh ali onih krvničk na drugi strani. Konec devetnajstega stoletja je dr. Epstein proučil akutne levkemije, ki umorijo človeka v nekaj tednih ali mesecih.

Po letu 1931 se je spremenila sama definicija levkemij. Za levkemije ni bilo več značilno samo veliko povečanje števila levkocitov v

krvi. Nered v organizmu je globok, zadeva ne samo kri, temveč tudi vranico, bezgavke, predvsem pa kostni mozeg.

ZA LEVKEMIO JE ZNAČILNO NEOBIČAJNO MNOŽENJE V KRVOTVORNIH ORGANIH

Včasih pridejo tako neurejeno izdelane bele krvničke v krvni obtok in analiza krvi je takrat zanesljiva diagnoza. Levkociti ostanejo globoko v organih.

Po letu 1947 je sledilo začasno popuščanje bolezenskih znakov obolenja za levkemijo. Do leta 1947 je akutna levkemija umorila v dveh do treh mesecih vse otroke, ki jih je prizadela.

Prvič so poskusili in se lotili velike zamenjave krvi. Telo otrok je uspešno preneslo zamenjavo s krvjo zdravih dajalcev. Levkemične celice so se zredile in nato izginile. Kri in kostni mozeg sta postala normalna. Toda bolezen se je povrnila z enakimi znamenji, enako zdravljenje je samo preložilo smrt za nekaj časa.

Kljub tem negotovostim je medicina napredovala in leta 1975 je dosegla prve ozdravitve. Ozdravitev pa je stanje, ki omogoča otroškemu bolniku enako dolgotrajno življenje kot jo imajo njegovi sodobniki, ki jih ni prizadela bolezen. Vrnitev bolezenskih znamenj po desetih letih so nekaj izjemnega. Po desetih letih popolnega mirovanja bolezní velja otrok za ozdravljenega. Tako opisano ozdravitev danes dosežemo v šestdesetih primerov od stotih.

V zgodovini terapevtskih odkritij, ki so omogočila zdravljenje, se naključje in razum nenehno povezuje in menjavata. Bolezni so večinoma ozdravljive ali pa usodne. Tako je tuberkulozni meningitis pred odkritjem streptomicina umoril vse otroke, ki jih je prizadel. Danes je mogoče pomagati v vseh primerih z antituberkuloznimi antibiotiki.

Drugače je danes z akutno levkemijo. Zda se obrnejo v ozdravitev, zdaj v smrt. Otroke z akutno levkemijo zdravijo danes v medicinskih kliničnih centrih. Ti podatki so razumljivi. Vendar pa še daleč ne morejo razložiti pogostih nasprotij, na primer razvoja v ozdravitvi ali v smrt dveh čisto enakih akutnih levkemij, z enako celično obliko, ki sta prizadeli otroka enake starosti in istega spola in ki so ju zdravili v istem oddelku kliničnega centra.

Tisočletja dolgo je umiranje otrok opredeljevalo človeške družbe. Novorojenci so trumoma umirali za zlatenico, krvavitvami in anemijami. Dojenčki so bili prve žrtve meningitisa, ošpic in oslovskega kašlja. Podhranjenost in njene posledice, skorbut in rahitis, so slabile otroka in ga pogosto ubile.

Te togobe niso tako daleč od nas. Kot pravi dr. Alfred Sauvy, je prazgodovinski človek živel povprečno dvajset let, leta 1800 pa petindvajset let do trideset let. To je bila posledica umiranja otrok.

V zadnjih petdesetih letih našega stoletja se je spremenilo. Napredek medicine in zmaga nad infekcijskimi boleznimi sta spremenila usodo otrok. Otroci ne umirajo več tako pogosto. Slava zdrav je danes povezana z manjšo umrljivostjo otrok. Pa se iz leta v leto zmanjšuje. Povprečna življenjska doba Evropejca je danes sedemdeset do devetindevdeset let. To je korenito spremenilo očete, matere in zdravnike. V preteklosti je bil otrok seveda ljubljn, vendar kratkoživ. Bil je le eden iz dolge vrste bratov in sestr, ki so ga bili pripravljeni objokovati, kadar je umrl. Otrok današnjega časa ne umira med otroštvom. Bolezni, ki ga morijo, se nam zdijo nesprijemljive.

Zgodovina terapevtskih sredstev je sestavljena iz menjavanja obdobj napredka in obdobj nazadovanja. Tako v zadnjih petnajstih letih nismo dobili nobenega zares novega zdravila.

Viri:
Guthrie, Douglas: &A History of Medicine,
Helson Ltd, London 1978

Neuburger Pagel: »Geschichte der Medizin in Überblick«, Jena, Fischer Verlag 1950

Seje konferenc delegacij v decembru

Decembra je bilo v Železarni Jesenice organiziranih kar osem sej konferenc delegacij — šest je bilo takih, da so se na njih zbrali delegati ustreznih delegacij za samoupravne interesne skupnosti, na dveh (za SIS požarne varnosti ter za ceste) pa delegati temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. Kljub že decembra izvedenim volitvam v samoupravne organe zaradi reorganizacije temeljnih organizacij v Železarni, pa za delegate in delegacije velja še »star sistem«. Tako bo še do volitev »novih« delegacij (predvidoma spomladi).

Zaradi reorganizacije temeljnih organizacij v Železarni je večina skupščin samoupravnih interesnih skupnosti (pred tem pa seveda ustrezne delegacije in konference) obravnavala in sprejela pobudo Železarne za zmanjšanje števila delegatskih mest v zboru uporabnikov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti z osem na sedem. Drugače pa so bili dnevni redi seji zelo raznoliki (s tem se je bilo možno v glavnem seznaniti prek informacij v Železarni).

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Delegati so na tretji seji konference delegacij za Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja 8. decembra obravnavali gradivo za četrto sejo zbora delegatov enote SPIZ v občini Jesenice. Na gradivo niso imeli nobenih pripomb. So pa ugotovili, da na seji skupščine SPIZ SR Slovenije ni bilo ustreznega odgovora na delegatsko vprašanje (druge) seje konference delegacij v Železarni o analizi ravni pokojnin sedanjih upokojencev Železarne Jesenice v sistemu upokojevanja v SR Sloveniji. Pač pa so bili delegati na 3. seji konference seznanjeni z naslednjim: Strokovna služba SPIZ SR Slovenije je naknadno ustno pojasnila, da je bila analiza že izdelana, vendar za obdobje od 1974 do 1984.

Zato je bilo treba vse valorizirati na november 1988. Rezultate analize bo zato možno dobiti konec decembra ali v začetku januarja.

Decembrske seje konference se je udeležilo osem delegatov (od 23), prav toliko pa jih je bilo delegiranih na sejo zbora delegatov enote SPIZ Jesenice (torej 100 %).

Skupnost za zaposlovanje

Delegati so na drugi seji skupščine Skupnosti za zaposlovanje Jesenice sprejeli informacijo o strokovne službe v Železarni o kadrovskem štipendiranju v Železarni Jesenice. Informacijo je podal delegat Železarne ob obravnavi poročila o podeljenih štipendijah iz združenih sredstev in o štipendiranju v gorenjskih občinah v šolskem letu 1985/86. Skupščina je na tej osnovi priporočila ostalim organizacijam združenega dela v občini, naj bolj skrbijo za štipendiranje lastnih kadrov.

Na ostale točke dnevnega reda seje skupščine konference v Železarni 17. decembra ni imela pripomb.

Na konferenci je bilo deset delegatov, na skupščini pa šest.

Kulturna skupnost

Pri obravnavi predloga poslovnika skupščine Kulturne skupnosti Jesenice

nice je konferenca delegacij v Železarni predlagala, naj se zadnji odstavek 51. člena glasi: Zapisnik podpiše predsednik, zapisnikar in dva overovatelja. V zvezi s poročilom o problematiki kulturne dejavnosti v občini Jesenice je konferenca predlagala, naj se omogoči slehernemu občanu dostop do tehničnega muzeja Železarne Jesenice. Predlagala je tudi, naj se izdela maketa prednje stene Delavskega doma pri Jelenju v naravni velikosti in postavi na ustreznem mestu, če ni drugačne rešitve.

V zvezi s ostalimi zadevami konference delegacij ni imela pripomb.

Seje konference delegacij, ki je bila 19. decembra, so se udeležili le štirje delegati, seje skupščine pa šest delegatov.

Zdravstvena skupnost

Pri obravnavi predloga samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela za leto 1986 z Zdravstvenim domom Jesenice in Obratno ambulanto Železarne Jesenice je konferenca delegacij predlagala, naj Zdravstveni dom Jesenice zagotovi delo zdravnika v ambulanti Doma upokojencev dr. Franceta Berglja vsaj 24 ur tedensko namesto predlaganih 16. Konferenco je zanimalo, zakaj je bil ta sporazum predlagan v obravnavo in sprejem šele konec leta.

V zvezi s predlogom samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela pri zagotavljanju socialnega in zdravstvenega varstva oskrbovancev v Domu upokojencev dr. Franceta Berglja za obdobje 1986/1990 je konferenca predlagala naslednje:

— za prehodne sprejeme oskrbovancev v nujnih primerih (begavci, brezposelni, klateži, alkoholiki) naj dom za opravljeno storitev zaračuna najmanj 50 % dodatka na oskrbni dan in ne le 20 %, kot je predlagano v sporazumu;

— konferenca je bila mnenja, da en fizioterapevt in en delovni terapevt ne zadoščata za 100 do 150 oskrbovancev;

— obračun skupne vrednosti opravljenih storitev naj bo specifičan.

Konferenca je na koncu seje še menila, da bi morale tudi specialistične ambulante (predvsem ortopedska) po zgledu zobozdravstvenih ambulant izvajati preventivno pri otrocih v vrtcih in šolah. Tako bi prosvetljevali ljudi za bolj zdrav način življenja ter omogočili zgodnje odkrivanje bolezni.

Tudi na tretji seji konference SIS za zdravstvo 22. decembra je bilo prisotnih bolj malo delegatov — le pet, prav toliko pa se jih je udeležilo prve seje zbora uporabnikov skupščine Zdravstvene skupnosti.

Stanovanjska skupnost

Le štirje delegati so se udeležili 4. seje konference delegacij SIS za stanovanjsko gospodarstvo 23. decembra ter obravnavali gradivo za sejo skupščine brez pripomb. Na sejo skupščine pa je bilo delegiranih pet delegatov. Vendar prvič skupščina ni bila sklepna. Zato je bila ponovno sklicana v ponedeljek, 29. decembra. Te seje se je iz Železarne udeležilo osem delegatov.

Raziskovalna skupnost

Šest delegatov, ki so se zbrali na 3. seji konference delegacij za SIS za raziskovalno dejavnost 5. januarja, je obravnavalo gradivo za drugo sejo skupščine posebne raziskovalne skupnosti za energetiko, mineralne surovine in metalurgijo brez pripomb. Seznanili so se z uskladitvijo planskih sredstev posebne raziskovalne skupnosti z materialnimi možnostmi SR Slovenije v letu 1986, poročilom o izboru in financiranju raziskovalnega programa v okviru skupnih razvojnih projektov na prednostnih področjih za preseganje tehnološkega zaostajanja v Sloveniji, smernicami za pripravo plana ter programom dela skupščine posebne raziskovalne skupnosti za leto 1987.

Seje skupščine se je udeležil en delegat (Železarna ima dve delegatski mesti).

Skupnost za varstvo pred požarom

Na prvi seji konference delegatov za SIS za varstvo pred požarom 12. decembra (prisotni so bili le štirje delegati) so obravnavali gradivo za drugo sejo skupščine SIS za varstvo pred požarom občine Jesenice. Pripomb niso imeli, skupščine pa so se udeležili le trije delegati (od osmih).

Skupnost za ceste

Tudi na konferenci delegatov SIS za ceste 18. decembra so bili le štirje delegati, na skupščino pa je bilo delegiranih pet delegatov. Pripomb niso imeli, razen pri osnutku letnega plana vzdrževanja, varstva, rekonstrukcije in graditve regionalnih in lokalnih cest v občini Jesenice za leto 1987. Tu so delegati predlagali, naj bo v planu dana absolutna prednost zgraditvi hodnika za pešce na Hrušici, da bi tako zagotovili varnost pešcev, še zlasti šolarjev.

CPSI

Nada Dejak

Železarski globus

SOVIJETSKA ZVEZA

V železarni Novokuzneck bodo še letos predstavili nov postopek proizvodnje surovega železa v konvertorjih. V tem postopku uporabljajo samo staro železo. Razvili so ga skupaj z zahodnonemško železarsko družbo Krupp Industrieteknick.

BRAZILIJA

Brazilska državna rudarska družba National Assn of Coal Producers bo skupaj s Kolumbijski raziskala rezerve premoga za koksiranje v tej državi. Brazilske železarske družbe danes uvozijo 10 mil. ton premoga za koksiranje. Če bodo raziskave uspešne, bi količino 150.000 ton premoga za koksiranje, ki jo že sedaj uvozijo iz Kolumbije, zvišale še za milijon ton. Glavni dobavitelji te železarske surovine so sedaj ZDA, Avstralija, Kanada in Poljska.

Proizvodnja v decembru

(Nadaljevanje s 1. strani)

domačega, zato dobri rezultati niso izostali. V tretjem tromesečju je TOZD delala zelo dobro in ji le za malenkost ni uspelo nadoknaditi, predvsem zaradi pomanjkanja tujega vložka, izpadle proizvodnje prvih treh kvartalov. V decembru je bila z višjim operativnim programom planirana skupna proizvodnja presežena za 8,2 %, prodaja pa za 4,5 %.

mom načrtovano skupno proizvodnjo, kakor tudi gotovo proizvodnjo za prodajo, presegli za 2,3 %, oziroma za 3 %.

Za lansko leto z gospodarskim načrtom planirano skupno proizvodnjo so dosegli že 22. decembra.

TOZD ELEKTRODE

Podobno kot v Jeklovleku so tudi v Elektroдах delali dobro. V decembru

so svoje planske obveznosti izpolnili pri skupni 107,4 % in pri gotovi proizvodnji za prodajo 108,7 %. Z gospodarskim načrtom predvideno proizvodnjo so dosegli že 16. decembra.

TOZD ŽEBLJARNA

Zaradi pomanjkanja naročil je bil nižji operativni program v skupni proizvodnji izpolnjen 100,2 %, prodaja pa 95,5 %.

Miloš Piščanec

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMO ZA MESEC DECEMBER

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	Za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	14.200	14.200	15.071,0	106,1	106,1	—	—	—	—	—	—	—
JEKLARNA	39.900	40.200	39.509,4	99,0	98,3	—	—	—	—	—	—	—
— SM	23.400	23.700	24.759,7	105,8	104,5	—	—	—	—	—	—	—
— EL	16.500	16.500	14.749,7	89,4	89,4	—	—	—	—	—	—	—
— ASEA	7.100	7.100	6.615,2	93,2	93,2	—	—	—	—	—	—	—
— LM	9.200	9.200	7.926,5	86,2	86,2	—	—	—	—	—	—	—
— BBC	200	200	208,0	104,0	104,0	—	—	—	—	—	—	—
LIVARNA	170	170	216,2	127,2	127,2	40	40	44,7	111,8	111,8	44,8	—
— jeklo	168	168	215,3	128,2	128,2	40	40	44,6	111,5	111,5	44,7	—
— kovino	2	2	0,9	45,0	45,0	—	—	0,1	—	—	0,1	—
BLUMING-ŠTEKEL	31.840	32.140	32.565,8	102,3	101,3	5.410	5.410	3.863,6	71,4	71,4	4.015,8	—
— bluming	18.870	17.170	20.149,4	119,4	117,4	350	350	366,9	104,8	104,8	188,2	—
— štekel	12.770	12.770	10.789,7	84,5	84,5	2.860	2.860	1.878,9	65,7	65,7	2.087,2	—
— štekel storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— termična obdelava	2.200	2.200	1.626,7	73,9	73,9	2.200	2.200	1.617,8	73,5	73,5	1.740,4	—
VALJARNA ŽICE	8.770	8.770	8.683,9	99,0	99,0	2.490	1.870	1.834,7	73,7	98,1	2.103,7	—
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	6.230	5.780	5.539,8	88,9	95,8	5.610	5.610	5.585,9	99,6	99,6	5.735,9	—
— valjarna debele pločevine	5.780	5.780	5.889,4	101,9	101,9	—	—	—	—	—	—	—
— valjarna debele pločevine storitve	450	—	—349,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA BELA	8.300	8.600	9.303,2	112,1	108,2	7.480	6.780	7.865,6	105,2	116,0	7.083,5	—
— hladna valjarna Bela	7.600	6.900	7.961,9	104,8	115,4	—	—	—	—	—	—	—
— hladna valjarna Bela storitve	700	1.700	1.341,3	191,6	78,9	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA JESENICE	2.100	1.600	1.634,4	77,8	102,2	1.950	1.500	1.583,2	81,2	105,6	1.782,9	—
— hladna valjarna Jesenice	2.100	1.600	1.631,8	77,7	102,0	—	—	—	—	—	—	—
— hladna valjarna Jesenice storitve	—	—	2,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ŽICARNA	3.500	3.500	3.424,0	97,8	97,8	2.490	2.800	2.627,8	105,5	93,9	2.473,5	—
— žičarna	3.500	3.500	3.424,0	97,8	97,8	—	—	—	—	—	—	—
— žičarna storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PROFILARNA	1.510	1.115	1.254,2	83,1	112,5	1.370	1.070	1.138,0	83,1	106,4	1.154,5	—
— HOP	1.365	1.015	1.162,3	85,2	114,5	1.265	1.005	1.040,9	82,3	103,6	1.061,6	—
— HOP storitve	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— ronle	55	55	81,4	125,2	125,2	65	65	81,5	125,4	125,4	77,3	—
— diski storitve	35	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— deli za cestno ograjo	40	—	10,5	26,3	—	40	—	15,6	39,0	—	15,6	—
SKLADIŠČE 38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VRATNI PODBOJI	100	25	21,9	21,9	87,6	100	25	21,9	21,9	87,6	21,3	—
JEKLOVLEK	1.970	2.070	2.117,2	107,5	102,3	1.940	2.040	2.059,3	106,2	101,0	2.100,4	—
ELEKTRODE	1.800	1.800	1.932,4	107,4	107,4	1.610	1.610	1.700,5	105,6	105,6	1.749,6	—
— elektrode + varilna žica	1.370	1.410	1.383,6	101,0	98,1	1.360	1.400	1.379,9	101,5	98,6	1.433,9	—
— varilna žica storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— varilni prašek	190	120	154,0	81,1	128,3	190	120	151,6	79,8	126,3	146,7	—
— suha el. masa	—	20	72,0	—	360,0	—	20	72,0	—	360,0	72,0	—
— ognjevarni material	240	250	322,8	134,5	129,1	60	70	97,0	161,7	138,6	97,0	—
ŽEBLJARNA	700	600	601,1	85,9	100,2	700	600	600,9	85,8	100,2	572,8	—
SKUPAJ	121.090	120.570	121.874,5	100,7	101,1	31.190	29.355	28.926,1	92,7	98,5	28.838,7	—
Elektrode Zagreb	—	—	—	—	—	—	—	365,4	—	—	365,4	—
SKUPAJ	—	—	—	—	—	31.190	29.355	29.291,5	93,9	99,8	29.204,1	—
Storitve	—	—	—	—	—	1.190	1.735	994,3	83,6	57,3	1.348,6	—
SKUPAJ	—	—	—	—	—	32.380	31.090	30.285,8	93,5	97,4	30.552,7	—

TOZD JEKLOVLEK

Tudi v decembru se je dobro delo te TOZD (že nekaj let) nadaljevalo in so z višjim operativnim progra-

Oceno proizvodnje je težko dati zaradi specifičnosti obratovanja te TOZD, ki praktično dela samo zaostala naročila z mnogo operacijami (obrtiško delo). V primerjavi z operativnim programom je bila skupna proizvodnja dosežena 87,6 %, prodaja pa 85,2 %.

TOZD VRATNI PODBOJI

Zaradi pomanjkanja naročil za domači trg je bil operativni program precej nižji od gospodarskega načrta. Naknadno, med mesecem dospela naročila pa so ob dobrem delu omogočila, da je ta TOZD z nižjim operativnim programom načrtovane količine tako v skupni proizvodnji (112,5 %), kakor tudi pri prodaji (107,9 %) presegla, vendar še vedno ni dosegla z gospodarskim načrtom planiranih vrednosti.

TOZD PROFILARNA

Že dalj časa (nekaj let) kroničnemu pomanjkanju delavcev na ključnih delovnih mestih se je pridružila tudi razdrobljenost in pomanjkanje naročil in rezultat tega, kljub delu na proste dneve, so bile neizpolnjene obveznosti tako v skupni proizvodnji (97,8 %), kakor tudi pri višjem operativnem programu prodaje (88,3 %).

TOZD ŽICARNA

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Zaradi neugodnih in premajhnih naročil je bil operativni program za december precej nižji od gospodarskega načrta. Nekoliko več naročil in seveda dobro delo valjavcev pa je pripomoglo, da so svoje obveznosti izpolnili tako v skupni proizvodnji (102,2 %) kakor tudi pri prodaji (118,8 %).

Proizvodnja vratnih podbojev da ali ne

Na letni konferenci osnovne organizacije sindikata TOZD Vratni podboji 19. novembra, so delavci dejali, da imajo o tem, kakšna bo prihodnost njihove temeljne organizacije preveč nasprotujočih si informacij, in da zato prosijo, da jim nekdo točno pove, ali bodo še izdelovali vratne podboje ali ne.

Za pojasnilo smo zaprosili Ernesta Pušnika, vodjo komercialne, ki pa je dejal, da dokončnega in povsem točnega odgovora ni mogoče dati, vendar bi bilo primerno v določenem obsegu proizvodnjo nadaljevati.

Vratne podboje smo začeli izdelovati leta 1974. Poprečna letna proizvodnja je bila približno 80.000 podbojev. Glede tehnologije izdelave podbojev ni bilo nikoli večjih težav, težko pa smo sledili zahtevam tržišča po strukturi specifikacij (majhne količine in posebne zahteve kupcev) in kratkim dobavnim rokom. Na trgu smo se morali soočiti in boriti z močno konkurenco domačih proizvajalcev lesenih podbojev. Ta konkurenca ima poleg tradicije oziroma miselnosti, da je podboj lahko samo lesen in nič drugačen, tudi bolj kompletno ponudbo izdelkov (podboji, vrata in ostalo, kar spada v komplet).

S prodajo na tujem trgu smo uspeli šele pred leti, ko smo začeli izdelovati sestavljive vratne podboje. Prejšnji klasični kovinski podboji so zelo ovirali in upočasnili transport. Največ smo izvažali skupaj z našimi gradbenimi delovnimi organizacijami, ki so gradile stanovanja in druge

zgradbe v Sredozemlju. V vročem in suhem podnebnju se je naš kovinski vratni podboj dobro izkazal, vendar smo zaradi gospodarskih in političnih razmer izgubili velik in donosen tuji trg. Pocenitev nafte je namreč v Sredozemlju povzročila močno krizo v razvoju in s tem tudi v gradnji stanovanjskih in drugih objektov.

Tudi cene vratnih podbojev niso bile vedno take, da bi pokrile stroške proizvodnje. Na začetku smo zaradi prodora na trg in pridobivanja rednih kupcev imeli nižje cene, ko pa so se oblikovali tržni pogoji za zvišanje cen, občasne administrativne omejitve tega niso dopuščale. Na tujem trgu smo v primerjavi z ostalimi izdelki dosegali ugodne cene.

Tržišče smo sicer tehnično in komercialno intenzivno obdelovali in bili prisotni na vseh večjih gradbiščih Jugoslavije. Za vratne podboje smo uspeli zainteresirati projektante in gradbenike, pa tudi grosisti, ki kupujejo naš komplet asortiment, so bili pomemben dejavnik v prodoru naših izdelkov. Kljub temu proizvodnja in prodaja nista dali vseh predvidenih rezultatov.

Obenem smo začeli v Železarni ugotavljati, da nam pri drugih proizvodnih programih kritično primanjkuje kadra, zato smo začeli razmišljati o ukinitvi proizvodnje vratnih podbojev. Kupce smo obvestili o naših razmerah in jih prosili za njihovo mnenje. Ugotovili smo, da obstaja še vedno velik interes za nakup tega izdelka, zato smo vedno bolj razmišljali le o zmanjšanju proizvodnje, predvsem zato, ker so vratni podboji izrazit sezonski izdelek, odvisen od gradbene sezone.

V okviru organiziranosti, ko je proizvodnja vseh ploščatih izdelkov v eni temeljni organizaciji, menimo, da obstajajo realne možnosti za nadaljnjo finalizacijo hladno oblikovanih profilov. Analize, ki so bile narejene na tržišču, dajejo dobro izhodišče za nadaljevanje izdelave podbojev, seveda v manjšem obsegu in s tem tudi v ustrežnejšem asortimentu.

Na koncu je treba poudariti, da so imeli delavci temeljne organizacije Vratni podboji izreden posluh za izpolnjevanje prevzetih obveznosti, zato smo prepričani, da bodo svoje prispevali tudi sedaj v okviru programa ploščatih izdelkov, s posebnim poudarkom na razvoju finalizacije.

Lilijana Kos

Profili (foto: I. Kučina)

JEKLENI ODPADAK — VSE POMEMBNEJŠA SUROVINA

Jeseniška Železarna že vrsto let vlaga sredstva v pripravo jeklenega odpadka. Da bi pridobili čimveč kvalitetnega jeklenega odpadka, financira predvsem ljubljanski Dinos in mariborsko Surovino, medtem ko v Trnovljah jekleni odpadki dobiva predvsem ravenska železarna. Sicer pa je pridobivanje jeklenega odpadka skupen projekt, ki ga financirajo vse tri slovenske železarne, deloma pa tudi interna banka.

V preteklem letu je bila zaradi neplanirane ustavitve enega od plavžev v naši železarni oskrba z rudo manjša. Količina grodlja je pričela upadati, povečal pa se je delež jekle-

nega odpadka, ki tako postaja vse pomembnejša proizvodna surovina.

V okviru Slovenskih železarn so določili, kolikšen delež jeklenega odpadka bo dobila posamezna železarna z domačega tržišča. Po besedah podpredsednika poslovnega odbora Božidarja Bartlja se delež jeseniške železarne pri razdeljevanju doma narejenega jeklenega odpadka povečuje. Vendar pa skupna količina te surovine z domačega tržišča ne zadošča za vse potrebe Slovenskih železarn. Potreben je tudi uvoz, največ iz vzhodnoevropskih držav (SEV). Na osnovi blagovne menjave smo že pridobili nekaj stalnih part-

nerjev, s katerimi smo podpisali tudi pogodbe.

Tako v prihodnje ne pričakujemo večjih težav pri dobavljanju jeklenega odpadka, vsaj ne glede na količino. Bolj problematična pa bo kvaliteta te surovine, predvsem tiste iz domačih virov. Dinos in Surovina se sicer usposabljata za ustrežnejšo pripravo jeklenega odpadka (terminalska obdelava), vendar doslej še nista dosegla pomembnejših rezultatov. Kljub temu v letošnjem letu pričakujemo povečanje deleža kvalitetnejšega jeklenega odpadka, čeprav bo verjetno pri tem tudi v prihodnje še precej težav. Tanja Kastelic

Pogled čez plot

Delitev po ravenko

Kadar je govora o nagrajevanju, nam pogosto dajejo za zgled Železarno Ravne. Nedolgo tega so spet predstavili javnosti najnovejše dosežke na tem področju, ki bodo, to lahko sklepamo iz pohvalnih ocen v sredstvih javnega obveščanja, postali vzor sistema delitve osebnih dohodkov za marsikatero delovno organizacijo. Ker nismo imeli priložnosti, da bi si ta sistem ogledali na lastne oči, povzemamo prispevek, ki ga je za sobotno prilogo Dela napisal Mile Setinec.

Ravenčani so kmalu po uspelem referendumu o novem sistemu nagrajevanja sklicali posvet, ki so se ga udeležili predstavniki 68 delovnih organizacij. Že posvet sam po sebi je pokazal, da dobro obvladajo svoj posel, saj so vsem zainteresiranim ponudili v odkup gradivo za posvet in komplet samoupravnih aktov s tega področja.

Osební dohodek naj bi bil v grobem razdeljen na štiri dele: za redni

delovni čas, podaljšani delovni čas, minulo delo in inovacije. Delež osebnega dohodka se oblikuje glede na neto dohodkovno mesto, pravico do njega pa imajo tudi novi upokojeanci. Na višino osebnega dohodka bo vplival tudi osebni prispevek in strokovni razvoj. Ravenski model stimulacije izobraževanja in strokovnega razvoja prav sedaj proučujejo tudi naše strokovne službe, saj bomo skušali nekaj podobnega vpeljati tudi pri nas.

Ravenčani so rešili tudi problem nagrajevanja inovativne dejavnosti. Z 10 odstotki povprečnega mesečnega OD bodo nagradili vsak koristen predlog, ki je takoj uporaben v proizvodnji, opredelili pa so tudi pojma usmerjene (v okviru delovnih nalog) in množične inovacije. Množične inovacije bodo, glede na učinek, nagrajene še enkrat bolje od usmerjenih, do deset odstotkov od ustvarjenega prihranka ali nove vrednosti.

Tudi referendum Ravenčani niso prepustili naključju, saj je novi sistem delavcem razlagalo 29 razlagalcev, pred referendumom pa so izvedli še tajno anketo, ki je pokazala, da novi sistem sprejemata dve tretjini delavcev. Tudi referendumski rezultati so bili temu zelo podobni.

Črno-belo (foto: S. Kokalj)

PRISPEVKI ZA MEDICINSKE APARATURE

V decembru so za medicinske aparature jeseniški bolnici darovali: Sosedje Tomšičeve in Razgledne ulice, Jesenice — namesto cvetja pokojni Ivanki Torkar — 31.100 din; Bratje Anton, Peter in Franc Prešeren iz Zabreznice 65 — namesto cvetja pokojnemu Jožetu Pristovu iz Žirovnice — 15.000 din; ŽJ, oddelek oper. plan. proizvodnje — sodelavci OOP Javornik — namesto venca za pokojno Mileno Kavčič z Jesenic — 7.000 din; HTDO Gorenjka Jesenice, DSSZ, sodelavci — namesto venca pokojni mami Marije Bergles — 4.900 din; Železarna Jesenice, odstopljeni avtorski honorar Majde Malenšek za mesec november — 3.358 din; Carinarnica Jesenice — namesto cvetja na grob Vinka Kimovca — 15.000 din; Dominvest Jesenice — namesto novoletnih čestitk — 5.000 din; Reza Prešeren, Jesenice, Titova 18 — namesto novoletnih čestitk — 2.000 din; DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice — DOLIK — namesto cvetja na grob pokojnemu očetu Marjana Zidaneka — 5.000 din; TOZD Osnovna šola Tone Čufar Jesenice — namesto venca ob smrti očeta sodelavca Pogačnika — 6.000 din; Ivan Kisovec, Radovljica, Štrukljeva 17 — namesto cvetja pokojni teti Ani Šubic — 10.000 din; Delavke SS Rožca Jesenice — namesto cvetja sodelavkini mami Luciji Jeglič — 14.000 din; Stanko Pintar, Udarina 1, Jesenice — namesto cvetja za pokojno sosedo Marijo Torkar — 2.000 din; Albin, Tončka in Varja Jensterle, Radovljica, Gradnikova 9/b — namesto venca Marici Torkar z Jesenic, Finžgarjeva 6 — 15.000 din; Mirko Ulčar, Jesenice, Titova 102 — namesto venca na grob pokojni Mariji Klemeč s Hrušice — 5.000 din; Jože in Anton Kisovec z Jesenice — namesto cvetja pokojni teti Ani Šubic — 12.000 din; Minka Šebat, Smokuč 18 — namesto cvetja na grob pokojni Francki Beden z Jesenice — 5.000 din; Sovaščani Zabreznice — namesto cvetja za pokojno Ivanko Sodja — 33.000 din; Delavci internega oddelka Bolnice Jesenice — namesto cvetja sodelavkini mami Nadi Šolar — 30.350 din; Sosedje z Jesenice, Cesta revolucije 3 — namesto venca za pokojno Nado Šolar — 16.000 din; Sorodniki iz Podnarta — namesto venca za pokojno Nado Šolar — 20.000 din; Sodelavke Helene Šolar, Trg. podjetje Novost Jesenice — namesto cvetja pokojni mami Nadi Šolar — 8.000 din; Sosedje s Savske in Finžgarjeve ulice z Javornika — namesto venca na grob pokojni Mariji Torkar — 37.000 din; Družina Jakopič, Planina 72, Jesenice — namesto cvetja na grob pokojne Francke Bedene — 3.000 din; ZKO Jesenice — namesto novoletnih čestitk — 20.000 din; Martin in Julijana Čufar — namesto cvetja na grob pokojni Nadi Šolar — 10.000 din; Družina Kleč, Jesenice, Tavčarjeva 16 — namesto venca za pokojno Ano Jeram — 15.000 din; Prispevek slikarja Branka Čušina, člana DOLIK, od prodajne razstave njegovih slik — 40.000 din; Turistično društvo Kranjska gora — prispevek namesto novoletnih čestitk — 10.000 din; Ludvik Sedej, Kidričeva 25, Jesenice — namesto cvetja na grob pokojnega Alojza Zalokarja — 5.000 din; Jelenovi, Kidričeva 22, Jesenice — namesto cvetja na grob pokojnega Alojza Zalokarja — 13.000 din; Pavla Baraga, Kidričeva 22, Jesenice — namesto cvetja na grob Alojza Zalokarja — 3.000 din; Stanovanci Tavčarjeve 17, Jesenice — namesto venca pokojni Zvonimiri Korenc — 13.000 din; Vera Bec, Cesta na Lipce 2, Lesce — namesto cvetja na grob pokojne Nade Šolar — sestrične Benedik — 5.000 din; Stanovanci Titove 87, Jesenice — ostanek od venca ob smrti Ane Jeram — 7.700 din;

V letošnjem letu znaša vsota zbranih prispevkov 3.320.111 din. Od skupnega zneska zbranih sredstev občanov v letu 1986 odpade 1.066.396 din na prostovoljne prispevke, ki so jih zbrale organizacije Rdečega križa:

RK Ljubno — 10.000 din,
RK Tržič — 124.360 din,
RK Tržič (mesto) — 48.000 din,
RK Boh. Bistrica — 95.896 din,
RK Lesce — 90.000 din,
RK Mošnje — Radovljica — 135.570 din,
RK Kropa — 10.670 din,
RK Podlublje — 66.670 din,
RK Gorje — 368.700 din,
RK Podnart — 116.530 din

Za uspešno izvedeno akcijo zbiranja sredstev za obnovo medicinskih aparatov v letu 1986 se delavci splošne bolnice Jesenice in uredništvo Železarja vsem udeležencem akcije najlepše zahvaljujemo in si želimo še nadaljnje sodelovanja, saj bodo obnovljene aparature služile prav vsem občanom, ki jih bo doletela bolezen in bodo potrebni zdravljenja v bolnišnici.

Pridružite se tudi vi in prispevek namesto vencev in cvetja na grob pokojnim ali namesto drugih volil, čestitk in podobno, nakažite na žiro račun: SPLOŠNA BOLNICA JESENICE, številka 51530 - 603 - 31205 z navedbo: »Namesto venca za tega in tega...«, darila in podobno.

Kaj je DO KRES Jesenice?

Stanovanci v družbenih stanovanjih, pa tudi uporabniki poslovnih prostorov, kadar potrebujejo pomoč pri odpravi napake v stanovanju, še vedno iščejo to pomoč pri BUSP Jesenice, ki pa ga ni več. Namen tega članka je, da bi ljudem pomagali, da bi lažje našli pomoč in da bi tudi drugim pojasnili, kakšna je naša delovna organizacija.

Od 1. januarja dalje posluje DO KRES Jesenice s sedežem na industrijski 1/a, Jesenice. Nastala je iz dela nekdanje delovne organizacije BUSP Jesenice. Do reorganizacije BUSP je prišlo v glavnem na podlagi spremenjenih predpisov s področja stanovanjskega gospodarstva, pa tudi zaradi zahtev Samoupravne stanovniške skupnosti občine Jesenice, občanov, problemske konference ZKS Jesenice, ki je obravnavala delo BUSP in še kaj. Vse to je botrovalo, da je nastala nova DO KRES — ime pomeni delovna organizacija komunalnih, stanovanjskih, remontnih storitev. Dejavnost naše nove DO je naslednja:

1. glavna dejavnost je: vzdrževanje, prenova in nadomeščanje stanovanj, stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov ter opreme,
2. stranski dejavnosti pa sta dve: — centralna oskrba s toplotno energijo,
- prevoz blaga v javnem prometu.

Nekdanji BUSP je imel dve TOZD. Tam, kjer ima sedež sedaj DO KRES, je imela sedež TOZD Vzdrževanje. V tej TOZD so bile organizirane tri enote, in sicer:

1. enota organizacije vzdrževanja, ki se je ukvarjala s planiranjem, ugotavljanjem okvar, naročanjem popravil, opravljanjem nadzora nad temi popravili in z drugimi strokovnimi deli in opravili za potrebe Samoupravne stanovniške skupnosti oziroma stanovanjcev.
 2. enota vročevod, ki se je v glavnem ukvarjala z distribucijo vroče vode pri daljinskem ogrevanju mesta Jesenice in s strokovno pomočjo kurilnicam,
 3. enota delavnica, ki je bila v pretežni meri izvajalec tekočega, delno pa tudi investicijskega vzdrževanja stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov. Izvajala je v glavnem le tista dela, za katera je dobila naročilnico od prve enote. Proste kapacitete smo angažirali drugje.
- V sedanji DO KRES enote za organizacijo vzdrževanja ni več. Ta se je organizirala v DO Dominvest Jesenice, s sedežem na Titovi 18. Ostali sta le dve enoti, vročevod in delavnica, DO KRES pa ima tudi lastno strokovno službo, ki je nastala iz dela prejšnje delovne skupnosti v BUSP. V DO KRES Jesenice sta torej dve enoti:
- delavnica, ki ni spremenila svo-

je namembnosti, opravlja pa: vodo-inštalacijska, kleparska, spremljajoča zidarska dela in nekaj krovskih in mizarjskih del, poleg tega pa še servisiranje in vzdrževanje dvigal;

— enota vročevod svojega namena ni spremenila, sodi pa v komunalno oziroma energetske dejavnosti in je zato posebnega družbenega pomena.

Po ekonomskih kazalcih predstavlja pretežno dejavnost enota vročevod, zato tudi sodi DO KRES v komunalno stanovanjsko dejavnost, sicer bi sodila v gradbeništvo. To je tudi razlog, da je celotna DO KRES organizacija posebnega družbenega pomena. Če enote vročevod ne bi bilo, bi DO KRES bila normalna obrtna DO in ne bi imela statusa posebnega družbenega pomena, kot ga nimajo DO Gradbinec, DO Gradis ali katerikoli obrtnik gradbene stroke.

Za vse stanovince in uporabnike poslovnih prostorov je pomemben predvsem postopek pri zahtevi za odpravljanje okvar. Ko stanovalec ali hišni svet ugotovi okvaro, mora to prijaviti DO Dominvest. Strokovnjaki v DO Dominvest, ki so podaljšana roka stanovanjske skupnosti oziroma njihova strokovna služba, bodo naročili popravilo in to bodisi pri DO KRES ali pri drugem izvajalcu. Iz tega sledi, da DO KRES opravlja le izvajalska dela na podlagi naročilnice, je torej izvajalec in nič drugega. Nadzor nad delom naših delavcev opravlja bodisi DO Dominvest preko svojih strokovnih delavcev, bodisi stranka sama.

Če gre za potrebna vzdrževalna dela, je tudi taka dela potrebno prijaviti na DO Dominvest. Najbolj primerno je, če to opravi hišni svet. Taka dela gredo potem, z ozirom na nujnost, na razpoložljiva finančna sredstva in morda še kakšne druge okoliščine, v program tekočega ali investicijskega vzdrževanja. Ta program obravnava Samoupravna stanovniška skupnost in po sprejetju velja za celoto leto.

Na podlagi tega programa delavci DO Dominvest naročajo dela pri raznih izvajalcih, med drugim tudi pri DO KRES.

Delavci DO KRES nimajo z nikomer sklenjene pogodbe, na podlagi katere bi pridobivali sredstva, dohodek ali kaj podobnega po nekem pavšalu ali na nek drug način. Vsak dinar dohodka pri nas temelji na opravljenem delu, bodisi po urah, metrih, številu izdelkov ipd.

Mimogrede naj povem, da je v DO KRES zaposlen le en sam priučen delavec. Vsi ostali, ki delajo na vzdrževanju stanovanjskega sklada, imajo najmanj poklicno šolo. Delavci so si formalno izobrazbo pridobili ali z rednim šolanjem ali s šolanjem ob delu, pri čemer jim je delovna organizacija (prejšnja in sedanja) pomagala.

Res je, da nimamo vseh profilov delavcev (strok), ki jih stanovanjsko gospodarstvo potrebuje. Res pa je tudi, da to niti ne bi bilo mogoče. Razlogi so v glavnem naslednji:

1. ekonomska upravičenost zaposlitve takih delavcev je vprašljiva, ker na teh področjih obstajajo bodisi OZD, ki se s tem ukvarjajo, ali obrtniki in ker tudi sicer ne bi bilo dovolj dela za polno zaposlitev,
2. narava našega dela je taka, da ni privlačna, saj delamo v umazaniji, prahu, na višini itn., skratka v neprijetno slabših pogojih kot delavci na novogradnjah,
3. zaposlujejo v glavnem deficitarne poklice, zato je zelo težko pridobiti nove delavce, pa tudi mladi niso zainteresirani zanje, čeprav jim ponujamo štipendije,
4. če želimo zagotoviti določen kvaliteten nivo naših storitev, se moramo specializirati za določena dela. Le tako bo kvaliteta na zadovoljivi višini.

Razlogov je sicer še več, vendar sem že uvodoma povedal, da bom navedel le najpomembnejše.

Do pred kratkim smo sodelovali z določenim številom obrtnikov, ki so opravljali dela za nas oziroma za vas. To se je dogajalo v primerih, ko mi nismo uspeli opraviti vseh del zaradi zasedenosti kapacitet ali pa, ko so te storitve bile pogoj, da so naši delavci opravili svoje, teh strok pa mi nimamo. Sčasoma so obrtniki pričeli odpovedovati taka dela, ker zanje niso zanimiva, niti po delu niti finančno. Dela na novogradnjah se jim bolj splačajo, večje je plačilo in tudi delo je bolj čisto. Pri nas je ostalo le še nekaj kleparjev, ki so bili včasih naši delavci. Obrtnikov za dela, ki jih sicer mi opravljamo, torej skoraj ni. Ta dela so navadno nekakšna krpanja, za katera pa se porabi več časa kot za nov izdelek, vidi se malo, storitev pa je draga. Na to se bomo morali pač počasi navaditi.

Velikokrat stranke negotujejo. Za taka negotovanja imamo mi sicer razumevanje, stranke pa ga za nas večkrat nimajo. Vemo, da je hudo, če vam v stanovanje zamaka ali celo teče. Ko stranka pomisli še na to, da se dela škoda na družbeni lastnini in da se ta škoda iz trenutka v trenutek večja, se ne čudimo, da ji prekipi. Po drugi strani pa še zjutraj delavcem razdelimo delovne naloge in delavci gredo na teren. Že tako ni mogoče

vsem naenkrat ustreči, ob taki hitri intervenciji pa sploh ne. Zato se bodo tudi stranke morale navaditi, da je včasih treba počakati, pa če je nujna še tako velika.

Velikokrat smo deležni kritik preko javnih občil, še večkrat pa so jih deležni naši delavci pri strankah. Navadno letijo take kritike na nepravočasne intervencije, zelo malokrat pa na kvaliteto storitve. Ker stranke hodijo v službo, se navadno dogovorimo, kdaj bodo delavci k njim prišli. Nemažkrat se je zgodilo, da stranke tistega dne ni bilo doma ob napovedani uri, da so jo naši delavci večkrat iskali in vedno brez uspeha. Take stranke potem najraje kritizirajo.

Poznamo mnogo primerov, da so stanovanci naročali določena popravila pri obrtnikih, ki pa dela niso hoteli prevzeti. Razlogi smo že navajali. Teh obrtnikov nihče ne kritizira. Če se obrtnik opravičuje, da nima časa, da to ne more storiti iz tega ali onega razloga, stranka odneha ali pa milo prosi za uslugo. Delavci DO KRES pa kot da bi bili dolžni storitev opraviti. Tudi mi včasih dela ne moremo opraviti, čeprav se dela ne branimo, saj od tega živimo. Zakaj imamo dvojna merila?

Če se obrtniku ali drugi OZD nekaj ne splača ali ima drug zadržek, se verjetno ne splača tudi delavcem DO KRES ali pa imajo tudi kakšen drug zadržek. Največkrat ne moremo vedno in ob vsakem trenutku prevzeti vseh del. Za to ni »kriva« ne organizacija dela in ne stroka oziroma število delavcev. Težave povzroča narava dela. Predvsem to.

Ne nazadnje imajo tudi stanovanci svoje »grehe«. Namen zakona o stanovanjskem gospodarstvu je predvsem v tem, da približa ta del družbene lastnine (stanovanja) neposrednemu uporabniku. Večina res le po skrbi za to dobro, vendar so tudi takšni, za katere se stanovanje konča pri njihovih vhodnih vratih. So pa tudi nekateri, ki jim je vseeno, v kakšnem stanovanju živijo, češ, saj to ni naše. Da je to res, se lahko sami vsak dan prepričate. Hišna samouprava ima namen, da bi stanovanci skupaj urejali skupne probleme svojega bivalnega okolja. To je vendar vaša, tu vi živite in večini ni vseeno, kako. Poznam veliko primerov, ob katerih človek ne ve, ali bi jo kral ali se smejal, največkrat pa oboje hkrati, vendar je to druga tema.

Iz vsega navedenega lahko potegnemo naslednje sklepe:

- DO KRES je izključno izvajalska organizacija,
- posluje na čisti ekonomski podlagi,
- nima delavcev vseh strok obrti, ki jih stanovanjsko gospodarstvo potrebuje,

— te stroke so v drugih OZD oziroma so obrtniki.

Upam, da nam je sedaj vsem jasno, za kaj gre. Vsako delo, popravilo je treba naročiti pri DO Dominvest, tudi nujno, ker brez naročilnice naši delavci ne smejo delati. DO KRES posluje na podlagi načela: za določeno delo, določeno plačilo. Če dela ni, ni plačila itd. Mi tudi nimamo možnosti kakšnega posebnega vpliva na spremembo kvantitete in kvalitete gospodarjenja na področju stanovanjskega gospodarstva. Lahko vplivamo le na kvaliteto storitev naših delavcev, sicer pa preko naših delegatov le toliko, kolikor to lahko stori katerakoli druga OZD ali krajevna skupnost v jeseniški občini.

S povedanim pa ne nameravam zanikati, da pri nas v DO KRES ni napak ali še celo trditi, da je stanje idealno. Spopadamo se s težavami vseh vrst, vendar se z njimi spopadamo resno in poskušamo storiti vse, da bi bile čim manjša ovira pri našem delu. Želimo, da bi bile stranke z našimi storitvami zadovoljne. Poskušamo si ustvariti renome solidne organizacije, ki bo znana po kvalitativnih storitvah. Vemo, da nam to vedno ne uspeva, vendar je »neuspeh« vedno manj in poskušamo jih še zmanjšati.

Še nekaj nas teži. Kot sem že povedal, smo DO posebnega družbenega pomena. To nas sicer ne bi motilo, če iz tega ne bi izhajale le obveznosti, nikjer pa nobene pravice. Edino, kar je za nas koristno, je to, da imamo v našem delavskem svetu v razširjeni sestavi tudi zunanje delegate, za katere moramo povedati, da so se dobro vživeli v naš kolektiv in problematiko in da nam pri našem delu zelo koristijo. To pa je tudi edina svetlejša plat tega, da smo organizacija posebnega družbenega pomena.

Torej: DO KRES je izvajalska OZD. Kar pri njej naročite, seveda preko DO Dominvest, to bomo opravili, čimprej bo to mogoče.

Iztok Federl

Železarski globus

MEHIKA

Mehiški raziskovalci, ki so iskali nova nahajališča nafte, so odkrili nove rezerve železove rude. Nahajajo se v mehiški državi Michoacan in so jih ocenili na 75 mio ton. Po sedanji oceni predstavlja to kar 15 % vseh znanih mehiških rezerv železove rude.

Sašo Vrdoljak

0 inflaciji s posebnega zornega kota

Tudi tokrat bo torej govora, vsaj posredno, o inflaciji, tem na videz neobvladljivem fenomenu našega vsakdana, ki je čedalje bolj pereč. Navidezno neobvladljivem, pravim, saj je dejansko obvladljiv, samo akcija v pravi smeri je potrebna. Ta pa nujno sproži ukrepe, nevspešne strukture, ki imajo v naši družbi monopol moči in s tem odločanja. Te strukture še vedno prisegajo na administrativne oblike boja proti naraščajoči inflaciji, čeprav so se ti doslej izkazali kot jalovi. Ekonomski načine boja puščajo ob strani, vedoč, da bi ti sicer prinesli uspehi, to je znižanje stopnje inflacije in stabilizacijo družbe, hkrati pa bi seveda onemogočili tem strukturnim nadaljnje življenje na podlagi inflacijskih dobičkov¹⁾, znižali pa bi se jim tudi viri drugih prihodkov²⁾. Privilegijem se je težko odpovedati, monopolom tudi, in v tem je srčika težav v zvezi z ozdravitvijo in preobrazbo našega gospodarstva in družbe. Spet smo se znašli na področju politike, v ozadju pa je vprašanje razdelitve družbenega produkta med posamezne skupine v družbi. Obstoječo razdelitev je nujno treba popraviti v korist gospodarstva (potrebna pa je tudi prerazdelitev v samem gospodarstvu), pa ne šele povratno, preko inflacije, temveč vnaprej in brez nje ter v večji meri, kot se to sedaj dogaja z njeno pomočjo. Samo in zgolj sklicevanje na nujnost uvajanja ekonomskih zakonitosti v naše gospodarstvo ob sočasnem okrepjenem administrativnem urejanju gospodarskih zadev pa niti v najlepših sanjah ne more prinesiti upanja na sanacijo.

Sestavek je napisan v, kolikor je to le mogoče, za laika (z vidika ekonomskih znanosti) razumljivem jeziku, vendar pa se uporabi specifičnih ekonomskih izrazov in pojmov s področja računovodstva in financ ni bilo mogoče v vseh primerih izogniti. Pojasnjevanje pa bi vzelo preveč časa in prostora, pa tudi tekst bi se preveč razširil in zvođenel. Namen tako najbrž ni povsem dosežen, kljub prizadevanjem — tekst je napisan bolj »na kožo« računovodjem in finančnim delavcem, ki so na obravnavanem področju doma. Ostali pa bodo verjetno morali sem ter tja vzeti v roke ekonomski slovar, če jih ta tematika sploh zanima.

Ko je inflacija enkrat tu, povzroča prerazdelitve dohodka v okviru narodnega gospodarstva, razen tega pa vzpostavlja pogoje za svoj nadaljnji obstoj in nadaljnjo rast, če tega ne preprečimo z zavestno akcijo in pravičnimi ukrepi. Kako približno je s tem pri nas — v povezavi z veljavnim obračunskim sistemom — bom poskušal prikazati v tem sestavku.

Oračunski sistem ima nekaj resnih pomanjklivosti, saj je prilagojen funkcioniranju v pogojih relativne stabilnosti

splošne ravni cen v narodnem gospodarstvu. Kot tak v pogojih visoke inflacije ne more zadovoljivo delovati, razen tega pa inflacija še spodbuja preko prevelike porabe³⁾ na ravni narodnega gospodarstva. Kako do tega prihaja, bomo videli v nadaljevanju.

Najprej o pomanjklivosti oziroma nedoslednosti obračunskega sistema, ki bi pomenila neracionalnost tudi, če inflacije ne bi bilo. Pri ugotavljanju dohodka se kot odbitna postavka od celotnega prihodka pojavljajo le obresti za kredite za obratna sredstva, ne pa tudi za osnovna. Te se še naprej odšteva iz dohodka. Taka različna obravnava je nelogična in napačna. Tudi obresti za kredite za osnovna sredstva bi bilo treba kot strošek kapitala⁴⁾ odšteti pred ugotavljanjem dohodka. V sedanjem položaju je tako ugotovljeni narodni dohodek (narodnogospodarski ali makroekonomski vidik obravnave problema) za te obresti previsok in nato se iz te previsoke osnove odvajajo sredstva za financiranje skupne in splošne porabe. Na ta način se zbere več sredstev, kot pa, če bi te obresti iz davčne osnove izločili. Verjetno je to bistveni razlog, da se sistem v tem pogledu ne spremeni. Administracija zahteva določena sredstva in na ta način jih dobi na elegantnejši način, kot če poveča davčne in prispevne stopnje ob dani obračunski osnovi (dohodek). V tem primeru bi prišlo do razburjenja v javnosti in do še bolj žolčnih razprav o (pre)velikih apetitih administracije, čemur se da seveda nonšalantno izogniti. Pa tudi nižje davčne in prispevne stopnje delujejo na ljudstvo bolj pomirjajoče, kot visoke. Psihološki učinkov tudi na tem področju ne gre zamerjati. Tako je torej z veliko manj prahu cilj (pobirati določen obseg sredstev) dosežen. Tovrstne pomanjklivosti sistema so bile do uveljavitve veljavnega zakona, ki ureja razporejanje dohodka, to je do začetka leta 1985, še precej večje. Omenjeni zakon je nekatere nedoslednosti odpravil, te pa ne. Navedeno je lahko možna razlaga, zakaj so sestavljenci oziroma predlagatelji zakona to »malenkost« spregledali. Diskretni šarm administracije⁵⁾ bi jo lahko poimenovali.

Na obresti se navezuje še en problem, odkar imamo poleg visoke inflacije še visoke obrestne mere, ki tej inflaciji sledijo. Njih višina v teh razmerah ne pomeni več le cene kapitala, ki je na posodo pod določenimi pogoji za določen čas, ampak vključujejo tudi nadomestilo za zmanjšano kupno moč posojenega denarja zaradi inflacije. Z drugimi besedami, gre tudi za revalorizacijo danih dinarskih posojil oziroma finančnih naložb. Zato obresti (v zvezi s krediti za osnovna in obratna sredstva) ne moremo imeti v njihovi celotni višini za dohodek oziroma strošek. To so le v tistem delu, ki realno presega stopnjo inflacije — ta del naj bi predstavljal ceno izposojenega kapitala. Ostali, mnogo večji del, pa je po vsebini revalorizacija sredstev in bi se kot tak moral tudi obravnavati enako kot revalorizacija materialnih naložb. Za rezultate teh revalorizacij povečujemo poslovne sklade podjetij, spremembe se torej kažejo direktno v bilanci stanja. Obresti pa se zdaj v celoti obravnavajo v izkazu uspeha.

Na račun nepravilnega obravnavanja obresti prihaja do nerealnega prikazovanja uspešnosti poslovanja podjetij, pa tu-

di do inflacijskega povpraševanja v narodnem gospodarstvu, v odvisnosti od salda plačanih in dobljenih obresti, ki je po podjetjih različen, pozitiven ali negativen.

Z vidika gospodarstva kot celote pa ima obravnavana problematika še eno obliko, ki v zadnjem času vzbuja proteste proti vodenju politike realno pozitivnih obrestnih mer. Zagovorniki dosedanjih trendov, to je politike ne le poceni ampak skoraj zastoj denarja, namreč trdijo, da bo taka povprečna realna pozitivna obrestna mera gospodarstvo spravila na beraško palico, ker da ima to toliko dolgov do bančnega sistema, in navijajo za povratek na realno negativno obrestno mero. Spet gre torej za izkrivljanje stanja in za napačno diagnozo, ki ne prikrito izraža težnje oziroma hrepenenje po dobrih, starih časih, ko je bil kapital skoraj zastoj in se je tako dalo brez problemov investirati kar po intuiciji in po posluhu, brez velikega strahu investitorjev pred izgubo. Da je povrnitev k realni negativni obrestni meri nepotrebna (in jasno tudi apokaliptična), pove že empirično potrjeno dejstvo⁶⁾, da gospodarstvo na račun revalorizacije materialnih naložb ob sedanjih pogojih daleč več kot samo kompenzira neto odliv zaradi plačevanja obresti bančnemu sistemu. Pobotanje pozitivnih rezultatov revalorizacije finančnih naložb da torej za gospodarstvo daleč pozitiven saldo in imamo opraviti z neto prirastom akumulacije iz naslova revalorizacije naložb. Razlogov za paniko torej ni!

Tudi z revalorizacijo sredstev ni vse v redu. Ločimo materialne in finančne naložbe; prve delimo naprej v osnovna sredstva in zaloge, druge pa po izvoru na dinarske in devizne. V praksi je pristop k njihovi revalorizaciji različen, skupna vsem pristopom pa je večja ali manjša nedoslednost, tako da cilj revalorizacije (realno vrednotenje) ni povsem dosežen.

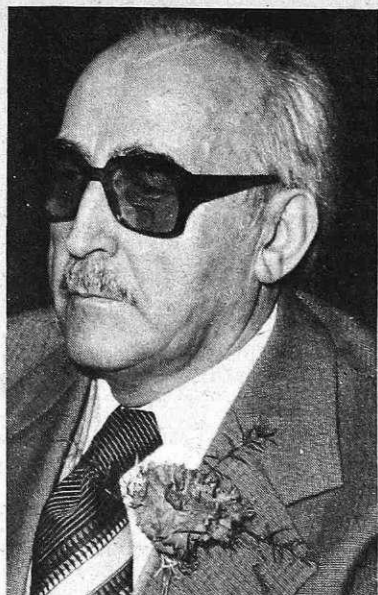
Pri materialnih naložbah smo dolga leta poznali samo revalorizacijo osnovnih sredstev. Ta je prenikala, saj po veljavnem zakonu s tega področja ne upošteva inflacije v zadnjih treh mesecih leta, kar je pri tako visoki stopnji inflacije, kot jo imamo pri nas, nesprejemljivo. Od te prenikne osnove nato obračunavamo amortizacijo vse naslednje leto ob nadaljnji, po pravilu še višji inflaciji, in tako je razkorak vse večji. Ne upoštevamo namreč na ustrezen način inflacije v teku leta. Na ta način zbrana amortizacija ne zadostja za enostavno reprodukcijo osnovnih sredstev, po drugi strani pa je izkazani narodni dohodek za premalo obračunano amortizacijo prevelik in omogoča prekomerno potrošnjo, s čimer dodatno pospešuje inflacijo. Pa še ena zakonska pomanjkljivost obstaja. Osnovnih sredstev, ki so nabavljena v določenem letu, v tem letu namreč ni treba revalorizirati, kar spet doprinese svoj delež k prenikzo izkazani amortizaciji. Prej ko so bila ta sredstva nabavljena v teku leta, večji je razkorak med njihovo knjižno in dejansko tržno vrednostjo.

Zaradi navedenih razlogov revalorizacija osnovnih sredstev enkrat letno ne zadostja, vendar pa zaradi kompleksnosti postopka te ne kaže izvajati večkrat letno. Namesto tega priporočajo naši vidnejši ekonomisti revalorizacijo amortizacije vsaj četrtletno. To je tudi v skladu z veljavnim zakonom o revalorizaciji, ki amortizacije navzgor ne omejuje.

OKROGLA MIZA IN RAZSTAVA O TEMI

»Lista Vencija Perka«

Tik pred novoletnimi prazniki je minilo 50 let, odkar je prevzela vodstvo občinska uprava na Koroški Beli, ki je bila izvoljena 6. decembra 1936. Občinsko upravo je vodil župan Vencelj Perko, sedanji častni meščan občine Jesenice. Takratna občinska uprava je štela 24 članov, od tega je bilo na listi SDS izvoljenih 16 članov, 7 članov pa je bilo iz vrst JRZ, en član pa iz JNS.

Vencelj Perko

V zvezi s to obletnico je bila na pobudo krajevne konference SZDL Javornik - Koroška Bela in pokrovite-

lja Tehničnega biroja Jesenice organizirana razstava dokumentarnega gradiva. Objavljenih je bilo precej dokumentov, ki krajanom doslej niso bili dovolj poznani, nanašali pa so se na dogodke pred petdesetimi leti.

V torek, 23. decembra, je bila v prostorih delavskega doma Julke in Albina Pibernika na Javorniku organizirana tudi okrogla miza na temo Lista Vencija Perka. Poleg Vencija Perka in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij ter Zgodovinskega arhiva iz Ljubljane — enota Kranj so se udeležili okrogle mize tudi predstavniki TBJ Jesenice, ZKO Jesenice ter člani zgodovinskega krožka na osnovni šoli Karavanških kurirjev NOB. Razgovor je vodil Franc Konobelj - Slovenko, med razpravo pa je bila zastavljena vrsta zanimivih vprašanj, ki so se nanašala na čas pred in med volitvami, nekatera vprašanja pa tudi na delo takratne občinske uprave. Na razgovoru je bila dana tudi pobuda, da bi v prihodnje organizirali tudi nekatere druge razstave dokumentarnega gradiva IZ tega obdobja.

Ponovno je bila izražena misel in želja, da bi na območju krajevnih skupnosti pripravili gradivo, ki bi zajemalo različna zgodovinska obdobja.

ja, podobno, kot imajo tak bilten ali almanah že v nekaterih drugih krajevnih skupnostih in občinah širom po Sloveniji. Rečeno je tudi bilo, da je gradiva več kot dovolj, trenutno pa je precej težav zaradi pomanjkanja denarja.

Razstavo dokumentarnega gradiva so pripravili sodelavci Zgodovinskega arhiva Ljubljana — enota Kranj ob pomoči in sodelovanju Tehničnega muzeja Železarne Jesenice, razstava pa je bila odprta do novoletnih praznikov.

Razstavo si je ogledalo precej starejših ljudi, ki so jim dogodki izpred vojnih let več ali manj znani, pa tudi učenci višjih razredov osnovne šole Karavanških kurirjev NOB.

Edo Žagar

Kaj je novinarstvo?

Novinarstvo je strast. »Nič ni ustvarjalnega brez strasti,« je zapisal Hegel. »Če ne gorim jaz, če ne goriš ti, če ne gorimo mi, kako naj ta svet postane toplejši in bolj človeški?« je vprašal pesnik.

Novinarstvo je resnica. Tudi v gorski puščavi samo resnico izjavi — pravi ljudski rek. Resnica je kot diamant: nikoli se ne vidi samo z ene strani. Zabeleženo je, da je Kant pruskemu cesarju rekel: »Moja dolžnost je, da mislim to, kar povem, ne pa, da povem vse, kar mislim.« Ni vsaka resnica za objavljanje. »Govoriti in pisati resnico«, sporoča Maksim Gorki, »to je umetnost, težja od vseh umetnosti.«

Novinarstvo je pogum. Resnica pripada pogumnim. Novinarstvo ne prenese strahu, kajti »strah pred lastno besedo je strah pred svobodo«, je zapisal Meša Selimović. Čast se ne odvzame, lahko se jo samo izgubi, nas uči ljudsko izkustvo.

Novinarstvo je vera. Brez prepričanja niti ni osebnosti. »Brez prave vere v resničnost svojega prepričanja posameznik kaj lahko postane omahljiv in sumničav do pravilnosti svojega stališča«, je govoril Tito. »Tisti, ki se ni pripravljen za vsak atom svojega prepričanja žrtvovati, naj se nikar ne šteje za predstavnika narodovega mišljenja«, je pisal Svetozar Marković.

Novinarstvo je posluš, posluh, občutljiv za pravo besedo, naj bo nežna ali groba. »Tistega, ki nima poslušnosti in ne glasu, ni prijetno poslušati, pa čeprav bi pel samo marseljezo,« je zapisal Miroslav Krleža.

Novinarstvo je mišljenje. »Glava, ki samo kima, hitro zaspi,« je pisal Ernest Bloch. Če vsi mislimo, potem

Samoprispevek

Bomo razpisali referendum?

Delegati vseh treh zborov Skupščine občine Jesenice se bodo 11. februarja odločili o razpisu referenduma za uvedbo tretjega občinskega samoprispevka.

V času podaljšane javne razprave je bila dosežena boljša informiranost in večja vključitev delavcev v razpravo (sodelovalo je 68 odstotkov delavcev združenega dela). Treba pa je vedeti, da se ocene o razpoložljivosti delavcev v združenem delu nanašajo na manj kot polovico volilnih upravičencev v občini (v razpravah v združenem delu je sodelovalo 21 odstotkov volilnih upravičencev, za predlog pa se jih je opredelilo 12 odstotkov). Kljub temu

koordinacijski odbor za pripravo in izvedbo tretjega občinskega samoprispevka meni, da ima program za izgradnjo prizidka k Centru srednjega usmerjenega izobraževanja podporo med občani (tako kažejo poročila o javni razpravi posameznih DPO), vendar bo treba v predlogu za razpis referenduma upoštevati pripombe iz javne razprave (glede upravičencev do glasovanja, obveznosti in olajšav pri plačevanju samoprispevka ipd.).

V februarju bo torej že jasno, ali bo referendum razpisan in ali se bomo 22. marca na referendumu odločili o nadaljnji usodi jeseniškega srednjega šolstva.

nje pa teče dalje. »Ne zaustavlja se pri včeraj« (Džubran).

»In kljub modrosti zarje še neizkušeno svitajo«, vzdihne pesnik. (Iz članka Miomira Brkića, Nedeljna Borba, 10. - 11. januar »prevedel B.L.)

V novi šoli

Bili smo sredi lanskega šolskega leta, ko so buldožerji začeli razkopavati zemljo pred šolo. Igrišča so začela izginjati in na njihovem mestu je zazijala velika luknja.

Vedeli smo, za kaj gre. Nestrpno smo pričakovali, da se bo prikazal nov prizidek. Šola je počasi rasla. Ker sem bil med počitnicami v bolnici, nisem mogel priti na otvoritev, vendar sem po radiu spremljal, kako poteka gradnja šole. Slišal sem tudi intervju s tovarišem ravnateljem. Končno sem z radovednostjo, skoraj s strahom stopil na pot v novo šolo, saj nisem vedel, kje je kakšen razred. Na srečo sem srečal sošolce, ki so mi pokazali, kje je kakšna učilnica. Ko sem prestopil prag, sem kar ostrmel: vse je bilo spremenjeno. V odmoru sem se podal na pot po šoli. Veliko je bilo spremenjenega. Več učilnic je bilo premeščenih, dobili smo nove garderobe in telodvane, nove učilnice so bile moderne, bolj prostorne. Človeku se od toliko novosti kar zvrtil v glavi.

Kmalu sem tudi spoznal, da se nekaj vseeno ni spremenilo. Učiti se moramo prav tako v novi kot v stari šoli.

Marko Tancar
novinarski krožek
OŠ FSF Lesce

Sneha do pasu (foto: S. Kokalj)

Obstaja pa še en problem, ki izvira iz formalne delitve amortizacije na normalno (na podlagi zakonsko predpisanih stopenj) in pospešeno (nad temi stopnjami). Formalno naj bi prva zagotavljala enostavno, druga pa razširjeno reprodukcijo osnovnih sredstev, dejansko pa, že spet zaradi inflacije, temu ni tako. Enostavno reprodukcijo zagotavlja komaj obe kategoriji amortizacije skupaj (če jo). Na drugi strani prihaja zaradi tega zgolj formalno pospešene amortiziranja do prehitrega odpisovanja knjigovodske vrednosti osnovnih sredstev. Problem je naprej v tem, da amortizacijo od knjigovodske že odpisanih osnovnih sredstev knjižimo neposredno v dobro poslovnega sklada, torej jo obravnavamo enako kot akumulacijo. Če bi bila ta sredstva dejansko odpisana, bi bilo to že v redu, ker pa temu ni tako, na ta način izkazuje narodno gospodarstvo preveliko akumulacijo, torej preveliko uspešnost poslovanja na račun nezagotavljanja enostavne reprodukcije osnovnih sredstev. Naše gospodarstvo namreč oblikuje precej amortizacije od knjigovodske že odpisanih osnovnih sredstev. Do te zmede prihaja zato, ker dejansko revaloriziramo amortizacijo, da bi nekako obšli posledice nezadostne revalorizacije knjigovodske vrednosti osnovnih sredstev.

V povezavi z osnovnimi sredstvi povzroča torej inflacija večplastne težave preko neustreznega obračunskega sistema. Prenizko ovrednotena sredstva in za toliko manjši poslovni sklad prinašajo le eno prednost — v povezavi s plačevanjem finančnih obveznosti na podlagi poslovnega sklada (npr. prispevek za hitrejši razvoj manj razvitih republik in pokrajin). Ampak to je bolj slaba tolažba — škoda je neprimerno večja od koristi, gledano dolgoročno.

Zdaj pa o zalogah. Do pred dvema letoma jih sploh nismo revalorizirali, zato so bili, na ta način obračunani stroški surovin in materialov pre nizki ovrednoteni, dohodek pa toliko večji, spet na škodo reprodukcije. Na ta račun povečana končna poraba, dolgoročno gledano, slabi gospodarstvo in deluje destabilizirajoče. No, zdaj to revalorizacijo sicer izvajamo, vendar pa so določeni problemi še vedno aktualni, kar ima za posledico pre nizko vrednotene zaloge ob previsoki izkaznem družbenem produktu. Pa tudi različni načini vrednotenja zalog dopuščajo zakonito manipuliranje z višino dohodka, kar spet deluje inflacijsko. V bilanci končne porabe družbenega produkta v SR Sloveniji se delež prirasta zalog neprestano povečuje, in to vedno hitreje. Že pred dvema letoma je znašal slabih 25 %, medtem ko znaša v razvitih državah praviloma manj kot 5 %. Iz tega izhaja, da je obstoječi način obračunavanja in prikazovanja prirasta zalog na ravni narodnega gospodarstva pri nas nepravilen. V čem je jedro problema? V razmerjih na računski inflaciji je rast prirasta zalog? bistveno hitrejša od rasti stanja zalog in inflacije, ki vpliva na rast ostalih kategorij porabe družbenega produkta — tako se delež prirasta zalog v družbenem produktu stalno povečuje. Ob obstoječi metodologiji je tako planiranje v stalnih cenah smešno (na strani porabe družbenega produkta). Določanje temeljnih planskih razmerij na ta način je napačno (npr. deleža investicij v družbenem produktu). Res je, da inflacija vpliva na velikost družbe-

nega produkta tudi na strani njegovega oblikovanja, vendar pa v mnogo manjši meri, kot to velja za plat porabe. Realno planiranje na podlagi stalnih cen je tako skoraj nemogoče, saj je delež prirasta zalog po sedanjih metodologijah odvisen od inflacije. Planiranje določenega deleža investicijske porabe za dodatna obratna sredstva v naslednjem srednjeročnem obdobju pomeni dejansko »podaljšanje« inflacije izhodiščnega leta na celotno obdobje, čeprav projekcije bazirajo na stalnih cenah. To postavlja pod resen vprašaj naš model planiranja (če tega sploh lahko imenujemo model?). V tem primeru je problem v metodologiji prikazovanja porabe družbenega produkta.

Probleme v zvezi z revalorizacijo finančnih naložb sem delno že nakazal pri obravnavi obresti; dinarske naložbe formalno revaloriziramo preko obrestnih mer, rezultate te revalorizacije pa nato namesto samo za akumulacijo (prirast poslovnega sklada) namenjamo še za finalne oblike porabe ter na ta način zmanjšujemo bodočo investicijsko porabo.

Zadeva je podobna tudi pri skupnih vlaganjih s tem, da je tam udeležba v dohodku kot nadomestilo za gospodarjenje s sredstvi veliko bolj vprašljiva in odvisna od poslovne uspešnosti porabnika sredstev. Slednjo se pri nas zaradi nedostojnosti obračunskega sistema da prikazati različno, po potrebi, tako da se je v praksi precej na ta način vloženi sredstev spremenilo dejansko v dotacijo. Možno pa je tudi, da mora upnik namesto vrnjenega denarja in nadomestila celo pokrivati izgubo svojega partnerja. To je tudi bistveni razlog, da se ta oblika medsebojnega kreditiranja ni v praksi uveljavila v tolikšni meri, kot so to pričakovali njeni pobudniki, in da je seveda pri potencialnih posojiljemalcih (če jih označimo v »klasičnem« smislu) mnogo bolj priljubljena, kot pa pri potencialnih upnikih.

In zdaj še o revalorizaciji deviznih finančnih razmerij. Devizne kredite oziroma njih dinarsko protivrednost revaloriziramo v skladu z gibanjem tečaja dinarja proti ustreznim tujim valutam, v katerih so pač odobrena posojila. Ta revalorizacija je obravnavana kot kategorija sredstev, če gre za kredite za osnovna sredstva in je realna toliko, kolikor je realen ustrezen devizni tečaj. Vse druge tečajne razlike so obravnavane kot dohodkovna (stroškovna) kategorija in v zvezi z njimi že spet prihaja do prelivanja v končno porabo na račun zmanjševanja reprodukcijske sposobnosti gospodarstva zaradi ustreznega manjšega deleža akumulacije v delitvi družbenega produkta.

Toliko o slabostih obračunskega sistema, ki se navezujejo na inflacijo, preko njih pa nadalje prihaja do prerazdelitev družbenega produkta v korist prekomerne potrošnje, kar spet povratno dolgoročno deluje inflacijsko in destabilizirajoče.

Če naj povzamem, so slabosti našega obračunskega sistema naslednje: obravnavanje obresti v zvezi s krediti za osnovna sredstva kot odbitne postavke od dohodka in ne kot dela stroškov, za katere zmanjšamo celotni prihodek pred ugotavljanjem dohodka, nadalje obravnavanje obresti v celotni višini kot dohodkovno (stroškovno) kategorijo, nezadostno revalorizacijo osnovnih sredstev in zalog, manipuliranje z višino dohodka na podlagi zelo različnih načinov vrednotenja zalog, ne-

ustrezna metodologija prikazovanja porabe družbenega produkta in z njo iracionalnost planiranja na podlagi uporabe stalnih cen ter problemi z revalorizacijo deviznih finančnih razmerij. Slabosti ni malo, pa tudi njihove posledice niso zanemarljive. Vse po vrsti delujejo destabilizirajoče in inflacijsko ter tako v določenem smislu predstavljajo nekakšno negativno povratno zvezo oziroma odziv, ki ga povzroča preko obračunskega sistema inflacija. Preko opisanih mehanizmov inflacija tako sama sebe nadgrajuje in pospešuje.

Vse napisano je znano že precej časa, naši vidnejši ekonomisti (katerih pa nihče nič ne vpraša) so na to opozarjali, samo poslušal jih ni nihče. Administracijo sedaj k temu dejanju počasi prisiljuje stalno zaostrovanje položaja, še posebej, ker danes ni več mogoče krpati lukenj s tujo akumulacijo in na ta način prikrievati neuspešnosti našega ekonomskega sistema. Počasi, pravim, saj administracija še sedaj ne more kar tako prekiniti z dolgoletno prakso in prepustiti vajeti oziroma upravljanje gospodarstva stroki in ekonomskim zakonitostim. Inercija je zato močna, nostalgija pa tudi. Sicer pa zaključek vsebuje že uvod.

1) Mislim na favoriziranje in podpirane panoge gospodarstva, ki so in tudi še vedno svoje poslovanje gradijo predvsem na bazi kreditiranja (v naših specifičnih pogojih), ki je dejansko pri nas pomenilo (delno tudi še danes) v veliki meri dotiranje s strani banke sistema, pa tudi na drugih oblikah državne (širše družbene) pomoči, npr. na subvencijah, raznih oblikah protekcionizma itd. Praktičnih primerov je veliko.

2) Mislim na državni proračun in na načine njegovega financiranja.

3) Mišljena je osebnost, pa tudi skupna in splošna poraba, ki se financirajo preko mase neto osebnih dohodkov ter davkov in prispevkov iz dohodka in mase bruto osebnih dohodkov.

4) Obresti danes pri nas ne predstavljajo več samo stroška kapitala, to je cene za uporabo tujih sredstev, temveč vsebujejo v svojem večjem delu še nadomestilo za zmanjšano kupno moč posojenega denarja zaradi inflacije. Ta del zahteva vsebinsko drugačno obravnavo.

5) Administracijo pojmem širše, pod tem pojmom razumem vse oblike in posledice neučinkovitosti in predimenzionirano zastavljenosti in izpeljane družbene in ekonomske organizacije in koordinacije, skratka ves mamutski sistem, ki porabi vedno več sredstev zgolj za svojo reprodukcijo, za kar porabi tudi vedno več časa in energije. Aparat se širi in si zastavlja vedno nove naloge, da bi opravičil svoj obstoj in porabo (opravičuje ga torej z nekimi, povečini jalovimi aktivnostmi in ne z rezultati v pravem pomenu besede), stanje in gibanje v gospodarstvu in družbi pa prikazuje popačeno, da bi ustvaril vtis, da je nepogrešljiv in edini poklican ter sposoben rešiti težave, katere je v največji meri sam povzročil ravno s svojim reguliranjem, bodisi neposredno, bodisi posredno. Te težnje so spet zelo očitne prav v zadnjem času v zvezi z vprašanjem pokrivanja »misterioznih« tečajnih razlik in vodenja politike obrestnih mer.

6) Podatki za gospodarstvo SR Slovenije v prvem polletju 1985.

7) Prirast zalog v tekočem letu je po veljavni enotni metodologiji porabe družbenega produkta definiran kot razlika med končnim in začetnim stanjem zalog v tem letu.

8) Glej pod 7).

9) To ni hvalnica tehnokraciji in ne kovanje te v zvezde, ne, je le namig, kako povečati učinkovitost samoupravnega socialističnega sistema. To je treba doseči na vsak način, če ga hočemo dograjevati in izpopolnjevati.

MIHA MAZZINI

3

EGON OBIŠČE NARODNO UNIVERZITETNO KNJIŽNICO (NUK)

— Ti je tako bolj všeč? —
Začela je migati z boki. Stresala je
z joški pod umazano rumeno majico.
Vzdihovala je.

— O o oo oooo —
Sestra je umirala od smeha, ne da
bi iz njenih ust prišel en sam zvok.
Niti ni bilo videti tako zelo slabo.
Vsekakor ne dražljivo, prej smešno.
Nastajin obraz na nesorazmernem
in kratkem, debelušastem telesu. Z
roko, ki se grabi po mednožju in si
praska dlake.

V barako je stopil čuvaj.
Predstave je bilo konec.

Pogledali smo ga navzdol s hriba
papirja. Ko smo ga videli zagristi v
papirnati breg, smo pričeli bežati
proti podrtemu zidu na plano. Ni-
smo preveč hiteli. Poskušali smo teči
bolj zaradi občutka, da se spodobi
hiteti, če že bežiš. Zaostajal sem do-
ber meter za njima in oprezal za pri-
loženostjo, da izpulim ciganko revijo.
Samo to je vzela s sabo, držeč jo z
obema rokama. Sestra je nosila pak-
et papirja.

Zbežali smo ven, loveč ravnotežje
po grebenu časopisov. Mlajši cigan-
ki je spodrsnilo. Poskušala se je uje-
ti. Zakrilila je z rokami, loveč ravno-
težje. V desnici je mahal časopis.
Skočil sem, poskušajoč iztrgati revijo
iz roke. Zgrešil. Zbil sem ciganko
navzdol po strmini. Ni spustila revije.
Držala je po papirnatem toboganu
in povzročila s telesom plaz, ki se
je vsul za njo.

Na sredini pobočja je štrlela iz go-
re avtomobilska karoserija, z zasutim
zadnjim delom.

Neslo jo je proti njej.
Sestra je že vrgla paket čez ograjo,
se podrla po papirju naloženem
do vrha mreže in odskočila na drugo
stran.

Z vsemi močmi sem se trudil obdr-
žati na vrhu. Plaz se je prehitro širil.
Zgubljali sem oporo pod sabo. Vse se
je gibalo in valovilo. Se premikalo.
Dršlo.

Odnoslo me je za ciganko. Ujela se
je z roko za rob karoserije in posku-
šala potegniti telo stran iz glavnega
toka. Revije ni izpustila. Preklela
trma.

Grebeč z obema nogama ji je
uspelo splaziti se proč pred glavnim
navalom plazju. Pritisk papirja je
premaknil karoserijo.

Po hrbtu sem pridričal mimo. Z
nogami sem se dotaknil tal. Takoj
skočil naprej in se izognil valu časo-
pisov, ki me je hotel zasuti.

Priletel sem na trebuh. Vse se je
umirilo. Tišina je bodla v ušesa.

Prevalil sem se in pogledal na-
vzgor.

Sestra je bila že zunaj. Stala je in
gledala na sredo hriba. Premikajoča
karoserija, brez trdne opore za svojo
težo, je z desno stranjo pritiskala ci-
ganko, napol zasuto pod papirjem.
Roke so pričele razmetavati liste. Iz-
kopala se je ven. Skoraj vsa.

Desni gleženj je ostal pod robom
karoserije. Playboy, ki ga je vseskozi
držala v roki, je stlačila pod majico.
Poskušala je rešiti nogo. Pulila je
časopise izpod nje. Ni pomagalo.

Železo se je sproti ugrezalo. Hote-
la ga je privzdigniti. Nobene opore
ni imela. Obmirovala je in pogleda-
la sestro. S pogledom prosila po-
moči.

Sestra je ni videla.

Oči so se ji pilepile na napravega
čuvaja, ki se je prikazal na vrhu gre-
bena ob podrtim zidu barake.

Obstal je.
Vse je okamenelo. Čakalo prvi gib.
Končno je zakapiral. Zgodilo se je
nekaj, kar je čakal celo življenje. Po-
stavili so ga sem, loviti tatove. Zelo
brezplodno delo, brez noge. Otroci so
ga prihajali dražiti. Skoraj pustili so
se mu ujeti, preden so ušli. Igrali so
se z njim.

Ni psoval, tako kot ponavadi. Za-
rjul je kot zmaj. Planil naprej, pozab-
ljajoč dvoje.

Da nima noge in da hodi po kupu
časopisov. Padel je in se odpeljal ob
robu barake na dvorišče polno stare-
ga železja. Pobral se je. Vzel kos po-
lomljene železne cevi v roko.

Zahropel.
Skočil sem pokonci in zaplezal
proti ciganki. Kljun karoserije se je
zamajal. Zastokala je.

Pustil sem časopise, da so me vr-
nili na začetek.

Začel sem plezati v dolgi paraboli,
ki bi me pripeljala nad njo. Čuvaj je
siliti naravnost. Preko pasu starih
avtomobilov, ki ga je ločil od cilja. Z

leseno nogo je težko izvajati akroba-
cije.

Spoznal je, da tako ne bo šlo.
Praskal je proti vrhu. On z leve,
jaz z desne. Prišel sem precej pred
njim. Večkrat mu je spodrsnilo in ga
odneslo nazaj.

Cevi ni hotel spustiti iz rok.
Počasi, ustavljajoč se z razširjeni-
mi rokami, sem se pripeljal do ci-
ganke.

Sovražno me je pogledala.
— da — sem rekel.

Stegnil roko.

Pljunila je vanjo. Še enkrat vame.
Metri med nama so dovolili le pri-
šču, da mi orosi kožo. Obrisal sem ro-
ko v papir, z rokavom obraz.

Mirno sem pol leže sedel in jo gle-
dal.

Čuvaju se je končno posrečilo pri-
ti na vrh. Plazil se je po grebenu.
Obraz je spačil v grozotno masko,
rdečo. Žile na čelu so izstopile v
vozlih. Hropel je. Počasi se je bližal
pravemu mestu za spust proti cigan-
ki, pred seboj postavljajoč cev.

Na hitro sem pogledal sestro. Ni se
premaknila.

Ciganka je zaskočila hropenje in
tope udarce cevi ob papir. Brez
uspeha je vrtela glavo. Mene ni ho-
tela vprašati, kaj se dogaja.

Sedel sem in čakal.

Čuvaj je prihrpel v njeno zorno
polje. Z mirnim nasmeškom TV vo-
ditelja in z iztegnjeno roko, sem
predstavil gosta današnje kontakt
oddaje.

Zagledala ga je.

Plazil se je bliže. Ni se hotel pre-
zgodaj spustiti in zgrešiti.

Le njo je gledal.

Hotel je ubijati.

Okusiti kri.

Ciganka je stekla kot iz nizkega
starta. Pozabila na ujeto nogo. Spod-
kopala nekaj listov in klonila.

Pogledala vame. Ni si delala
utvar. Čuvaj jo bo zbil v drek. Nič ne
bo ostalo od nje. Najebala bo za vse,
ki so mu pobegnili.

— Daj — sem rekel.

Stegnil roko.

Ni pljunila. S strašnim sovta-
štvom, oči izbuljene od groze, je za-
rjula:

— Ne !!!!!!! —

Umaknil sem roko.

— če daš revijo, te rešim —

Mirno sem navrgel stavek, ki ji je
zbistril oči. Spremenil izraz v neza-
upanje.

Čuvaj se je spustil in zgrešil.

Plaz-ga je po levi odnesel mimo.

Skoraj do dna.

Gledala me je v oči. Tvegala. Kaj
če drugega.

Potegnila je revijo iz skrivališča.

Kratek trenutek oklevanja. Ste-
gnila je roko.

Vzel sem ponujeno in Nastja je ro-
mala pod majico.

S strahom me je opazovala.

Čuvaj je krenil navzgor. V majh-
nem loku proti nama.

Cigankina noga je bila ujeta v
poloblo napravljeno za zadnje kolo.

Prišel sem puliti papirje izpod
nje.

Imel sem revijo in bi lahko šel.

Res sem za trenutek pomislil na to
možnost. Le za trenutek.

Noga ni bila poškodovana. Karo-
serija se je sproti ugrezala in jo sti-
skala ob papir.

Poskušal sem zazibati razbitino.

Nobene opore nisem našel.

Opornik, ki je držal vse skupaj, je
bila verjetno bala stisnjenega papirja.

Premalo časa sem imel, da se do-
kopljem do nje. Grabila me je pani-
ka. Nisem vedel, kako blizu je že ču-
vaj. Doždevalo se mi je, da mi renči
za ušesom. Nepronehoma sem se ozi-
ral proti sprednjemu delu karoserije.

Z vso silo sem poskušal dvigniti
zadnji del. Ciganka je besno pulila
papirje izpod noge.

Sunil sem navzgor. Reakcija me je
spodnesla po časopisih.

Čuvaja ni bilo slišati.

Obstal sem in se oziral okoli. Vse
je okamenelo.

Pumpanje srca v ušesih.

Kje je, pizda, kje je?

V gozdu je zakrakala vrana.

Najprej sem zagledal roko, ki se je
oprijela sprednjega konca.

Hip za njo, se je kvišku pognalo
telo.

Rjoveč je udaril s cevjo.

Ciganka je zakričala.

Bil je prekretek. Obvisel je na av-
tomobilu prepognjen, čez trebuh.

Udarec je udobel streho. Zasuli so

me koščki laka in drobci stekla, ki
se je še držalo okenskega okvira.

Poskušal se je skobacati na avto.
Rjoveč je tolkel z desnico. Zaradi
njegove teže se je zadnji konec pri-
vzdignil.

Napel sem vse moči in sunil na-
vzgor.

Vrglo me je na rit.

Ciganka se je po vseh štirih z ne-
verjetno naglico plazila proč.

Zibanje avta je sprožilo nov plaz.

Karoserija je pričela drseti noseč
čuvaja s seboj.

Bežal sem po papirju tako hitro,
da so listi pršeli za mano kot sneg za
turnim smučarjem.

Čuvaj se je odpeljal rjoveč ob obu-
pa. Videl naju je uiti. Zabave je ko-
nec. Nič več ga ne bomo srali.

Zalučal je cev za nama. Zletela je
visoko nad glavama, se odbila od
ograje in poropotala po starem že-
lezju.

Auto je udaril ob tla z nosom. Se
postavil pokonci. Izstrelil čuvaja v
elegančnem loku.

Končno je umolknil. Krilil je z ro-
kami in odpiral usta. Proteza se je
odvezala. Odletela po svoje. Prazna
hlačnica nam je pomahala. Kazalo
je, da bo udaril v sesut kombi, a je
preletel preko, v kup časopisnega
papirja. Zaril se je vanj. Sprožen
plaz ga je takoj zasul.

Listi so se počasi usedali.

Sestri sta stali druga ob drugi in
se gledali.

Potipal sem, če imam še revijo. Bi-
la je za hlačami. Knjiga pa v žepu.

Stekel sem ob ograji, nazaj proti
mestu, proč od cigank. Mogoče se
premisli in pokličeta okrepitev.

Nikoli ne veš. Papir nad čuvajem se
je razprl in glava je pomolila na po-
vršje. Eno samo belino izbuljenih oči
je bilo videti. Zatutil je kot tovarni-
ška sirena. Kvišku so špricale pene
iz ust. Roke, ki so poskušale odkopa-
ti telo, so metale razcefrane kose ča-
sopisov visoko v zrak.

Lahen vetrič jih je zibaje raznašal.

Selim, to je bilo vredno treh gajb.

Konec

IZBRANA PESEM

Ciril Zlobec:

NE PRIMERJAJ

Ko vsa si od ljubezni:

ko jo misliš,
ko jo kličeš,
ko se ji nasmihaš,
ko jo zapeljuješ,
ko jo piješ, ješ, vdihuješ,
ko jo govoriš,
ko jo jokaš,
ko ti hoče biti strup v dro-
bovju,
ko za njo capljaš utrujena,
neuslišana,
ko jo preklinjaš,
ko ti je nenadna rana,
ko ti je obliž na rani,
ne primerjaj istega z ena-
kim,
dneva z dnevom ne primer-
jaj,
ne primerjaj ga z nočjo,
nikoli mene s tabo,
nikoli sebe z mano:
ljubezni z najino ljubeznijo
nikoli ne primerjaj.

Ne primerjaj. Ne primer-
jaj...

Iz NOVIH PESMI, Cankar-
jeva založba, 1985,
izbrala Nada Sever

Preudarjal je, kolikor so mu dopuščale skrbi in bolečine, in se vle-
kel naprej. Prvič v življenju je bil tako zelo odvisen od svojih odločitev
in hkrati od drugih ljudi, da se je čutil kakor neboljen otrok.

Zdravnik! Doktor Volčič je tu v bližini edini! Če je le še doma. Za-
kaj je povedal njegovo ime?

Razmišljal je, kako bi se skrivaj pritihtopil do njega in ga z gro-
njami prisilil, da bi mu pomagal, ali pa bi mu hinavsko odkril, da Nem-
ci vedo za njegovo pomoč partizanom. Potem bi mu morda pomagal!
Pa se je takoj premislil. Ni dvomil o zdravnikovi pomoči, toda zbral se
je, da bo komu povedal.

Misli so mu begale sem in tja, telo pa je bilo trudno in ga je sililo k
tlom. Zdaj se ni več bal, da bi ga dohiteli in napadli od zadaj. Bolj se je
bal zasede, ko bo iz gozda stopil na plano.

Rešil si je življenje. Da ga le ne bi podrla slabost, preden bi prišel
do ljudi.

Kam? H komu? Morda pa le k Martini!

Kot bi se razsute misli strnile v eno, je v hipu popustil nagonu.

K Martini! Ta ga bo varovala pred vemi.

V resnici je vseskozi čutil, da je le še ona njegov up. Samo, če bo
še doma? Zalotil se je, da je njegov korak pravzaprav že usmerjen k
njej. Zdaj je vedel, kam naj gre.

To mu je dalo moči, da je pod nogami spet začutil trdnejša tla in
tudi svetlikanje pred očmi je malo pojenjalo. Pazljivo se je pomikal za
vasjo.

Popravil si je obveze, pobral palico, ki jo je kakor nalašč nekdo
odvrnil, in krevsal naprej.

Težko se je premikal. Vsak korak mu je povzročal bolečine. Tudi
sapa mu je začela nagajati.

Strah pa je odganjal vse. Strah pred smrtjo, strah pred partizani.

Dobro, da je Aleš že mrtev! Ta bi ga šele mrcvaril! In z Martino bi imel
večje težave!

IVAN JAN

97

MRTVI NE LAŽEJO

povest

Med drevjem je zdaj prestregel nenavaden šum.
Ustavil se je in obrnil glavo v tisto smer. Zdrznil se je. Tam nekdo
stoji. Ali vidi prav? Morda je le slepilo. Hotel se je že potuhnuti in se
ogniti kraju, ko je le nekaj metrov od njega nekdo siknil:

— Sem stopi, Filip!

A Filip je obstal kot vkopan. Skočil bi, pa ni mogel. Slabost in
strah sta ga zvila v dve gubi.

Suho je požrl, oni pa je spet ukazal:

— Bliže stopi, sem rekel!

Glas mu je znan. To bo Gorski. Vedel je, da bo nekaj storil zanj!

Obšlo ga je veselje. Zdaj se je prestopil in zinil:

— Res je, ti si! ko je prepoznal Gorskega v mesečini.

Gorski se mu ni več skrival.

— Da, kdo naj bi bil drug. Računal sem, da te bom dočkal tu nek-
je!

Njegov glas je bil tih in globok.

— Zakaj že prej nisi storil kaj. Se je moralo zgoditi tole?

Gorski je s samokresom v rokah temno spregovoril:

— Moralo se je! Zdaj je dosti!

Vzdignil je orožje proti Filipu. Ta pa je zazijal:

— Ti...

Počilo je dvakrat. Filip je klečnil in se z glavo zaril v močvirje.
Gorski se je prepračil, če je Filip mrtev, potem pa je previdno odšel
proti vasi.

Gorski je razmišljal, da je s Filipom zabrisal dokaze o njegovem
delu tako proti Nemcem kot proti partizanom.

— Mrtvi ne morejo ne lagati ne govoriti resnice. Glavne priče pro-
ti meni ni več. Ko bodo partizani zvedeli, da sem jaz spodnesel Filipa,
nihče ne bo pomislil, da je s tem kaj narobe.

Wernerju pa tudi ne bom tajil, kaj sem storil s Filipom. Poročal
mu bom, da je pred partizanskimi obveščevalci že začel popuščati in
razkrivati vse po vrsti. Sicer pa sem imel tako naročeno. Filip je posta-
jal že škodljiv!

Gorski je res računal, da se bo postopoma izvil iz Wernerjevih
mrež!

Saj vojna ne bo večno! Nekaj se mora zasukati!

Bil je dober račun, a vendar brez krčmarja!

Tiho se je priplazil do Martininih vrat in potkal. Ni mu takoj
odprla. Malo prej je slišala dva slabotna strela. Bila je čisto budna. Še-
le ko se je prepračila, da je pred vrati res Gorski, ga je spustila v sobo.

— Kaj se je zgodilo? je vprašala v slutnji, da sta tista dva strela in
obisk pri njej v tesni zvezi.

Gorski je čutil, kaj se godi z dekletom. Bolj kot drugi se je bal, da
bi dekle v stiski ne postala gestapovski plen. Bojeval se je sam s seboj,
da tudi njega ni zgetel podpihivalec in je storil, kar je bilo edino mo-
goče. Zato je na kratko rekel:

— Filip je dobil, kar je bil zaslužil že zdavnaj! V nevarosti si! Pojdi
z menoj!

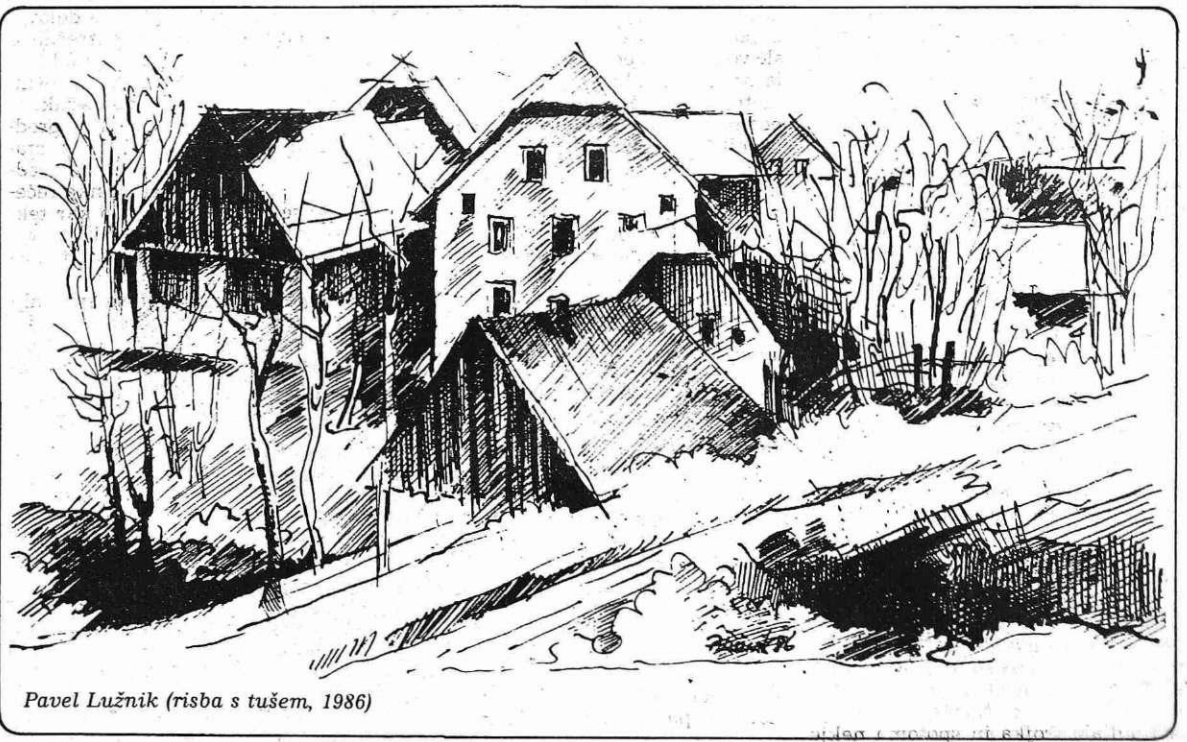
Martina se je stresla.

— Je bilo to tisto?

Gorski pa je namesto odgovora priganjal:

— Hitro vzemi opremo in izginiva! Vse ti povem med potjo!

Pomagal ji je obleči se, nahrbtnik pa je bil že tako pripravljen za
posteljo.

Pavel Lužnik (risba s tušem, 1986)

Osnovne značilnosti, pomen in možnosti revitalizacije kmetijstva v Triglavskem narodnem parku

dipl.ing.agr. Pavel Razinger
mag. Jože Šavor

Kmetijske površine znotraj TNP

Borba za preživetje je zahtevala v preteklih obdobjih drugačno motivacijo za posege v prostor kot danes. Človek je zaradi potreb po hrani krčil bolj ali manj strnjeno gozdno krajino. Gozd se je umikal kmetijskim zemljiščem povsod tam, kjer so to dovoljevale razmere in narekovale potrebe. Izkoristiti je bilo treba sleherno možnost — plodno zemljo, ki jo je nudila narava. Danes pa grede tokovi v drugo skrajnost. Prostorsko — ekološka agresivnost društvene reprodukcije v naših ozkih dolinah in skromnih prostorskih razsežnostih vodijo do alarmantnih stopenj izčrpanja vseh ekosistemov. Zato je sam zakon o TNP — brez naše zavesti — preslabotna garancija za površine znotraj tega območja. Ekološko — eksistenčna kriza se lahko spreobrne v ekonomsko eksistenčno, v kateri že tičimo.

TNP obsega 83427 ha in leži na območju treh občin. V zakonu opredeljeno osrednje območje parka ki meri 55200 ha in robno območje 28287 ha. Nekateri avtorji navajajo, da je v občini Jesenice znotraj TNP 477 ha kmetijskih površin v primerjavi z radovljško (3934 ha) in tolminsko (5844 ha) občino so to neznatne površine, vendar zaradi lege parka in skromnosti vseh kmetijskih površin v občini izredno pomembne.

I. kategorija — 0 ha,
II. kategorija — 0,50 ha, III. kategorija — 44,70 ha, IV. kategorija — 0 ha, V. kategorija — 168,81 ha, VI. kategorija — 1857,70 ha.

Po območjih pa je bilanca naslednja:

1. območje — 133,93 ha,
2. območje — 1937,78 ha.

Pripominjamo, da je tako stanje ugotovljeno na osnovi posnetkov iz zraka v merilu 1:13000 iz leta 1976, ko je bilo stanje v naravi še močno spremenjeno v smeri zaraščanja, kajti agromelioracije (revitalizacije zemljišč) se na območju TNP še niso izvajale, razen v Zgornji Radovni.

Tudi zemljišča so v nalogi podrobneje razčlenjena, vendar menimo, da na tem mestu ni potreben tak prikaz.

Najobsežnejša je šesta kategorija, ki vsebuje kategorije od II. do VI. Značilnosti teh površin so: grmičje, kmetijske površine v zaraščanju, zapuščeni travniki, košenice, planinski pašniki ter mlad gozd, ki si je marsikje »izboril« trajni status gozda.

Zemljišča te kategorije so med seboj prepletajo (zato tudi) natančna opredelitev ni možna tako v alpskih dolinah kot strmih legah (opuščanje težje dostopnih, dislociranih in konfigurativno za obdelavo zahtevnejših območij). Mehanizirana obdelava tu sicer ni povsem izključena (mikrolokacije), oviro predstavljajo omenjeni faktorji. Šesta kategorija je zelo obsežna, vendar je točna razmejitev na aktivne in neaktivne kmetijske površine skorajda nemogoča zaradi časovno zamaknjenih snemanj. Predstavitev pa je dobra osnova za nadaljnje planiranje v kmetijstvu (agrokarta), oziroma za razmejitev površin med kmetijstvom in gozdarstvom.

Biatski in abiatski dejavniki v TNP

Tem dejavnikom smo v nalogi namenili doberšen del prostora, čeprav so obsežno obdelani v razpoložljivih virih, vendar pričujoče delo ne bi bilo popolno, kajti ti dejavniki karakterizirajo kmetijsko dejavnost v TNP, v ta članek pa jih težko vključujemo v širši obliki. Omenimo jih le na kratko.

Rastlinstvo je v TNP izredno raznoliko. Zaradi izrazito humidnega območja je gozd kulminacija vegetacije. Rastline na travniku so po vrstah rastlin najbogatejše. Razlikujejo se po rastišču tako glede na kultiviranost rastišča, lastnosti tal in izpostavljenost soncu. Čim bolj se uveljavlja človekov vpliv, tem bolj se spreminja rastlinstvo v smeri zahtevnejših vrst trav, detelj in zeli. Le s kultiviranjem kmetijskih površin bomo na vse agromeliorirane površine vnašali rodovitnejše kulture, ki bodo izboljševali tla in dajali večje pridelke, da bomo omogočili obstoj in razvoj kmetijstva, živozelena površina pa bo dajala estetski videz negovane krajine.

Podnebje je poleg reliefa in tal najpomembnejši dejavnik, ki ga moramo upoštevati pri usmerjanju kmetijstva v TNP. Prav na jeseniškem območju TNP, ki ima najbolj zaprte doline, imajo poleg nadmorske višine, s katero se znižuje temperatura zraka, še poseben vpliv triglavski in drugi ledeniki. Ti so krivi, da spomladi kasneje nastopijo otoplitve in s tem začetek vegetacije, pogostejše so poznejše spomladanske slane, nižje poletne temperature in manj osončenja pa zelo omejujejo izbor poljščin ali kultur, ki tu uspevajo. Tako v Zgornji Radovni ne uspeva nobena vrsta sadja, čeprav je nadmorska višina znatno nižja (790 m) kot v Planini pod Golico (970 m) ali Srednjem vrhu.

Ostro podnebje z debelejšo snežno odejo zahteva v TNP tudi solidnejšo in zato dražjo gradnjo gospodarskih objektov, kar bi poleg manj ugodnih pridelovalnih pogojev prav tako morali upoštevati pri stimulacijah kot nadomestilu za višje proizvodne stroške.

Geološko je ozemlje v TNP iz triadnih apnencev in dolomitov, ki tvorijo večino površja. Zaradi nepropustne geološke podlage je več sklenjenih gozdov, številni so vodni viri na pobočjih, bujnejša rastlinska vegetacija in redkejše pojavljanje golega skalovja.

Pobočja Alp, ki segajo v jeseniško občino, so v glavnem strma, prehodna — razen Vrtaške planine in pobočja pod Vršičem ni položnejših platojev (kot npr. v radovljški občini) za ureditev večjih pašnih površin.

Tla v TNP so plitva, večinoma seže globina le do 10 cm; globlja so edino v dolinah in kotanjah, kjer se je zaradi depresije stoletja ustavljala in zbirala vsa organska in anorganska snov; ali pa tam, kjer je človek že od nekdaj tla poglobljal z oranjem, nanosom organske mase (gnojenjem) in odnašanjem kamenja. Ponekod so tla še bolj plitva. Marsikje ruša pokriva le matični substrat; veliko je prodišč, kjer so tla šele v nastajanju (Mali Tamar). Posebno plitva so na planinah in strmih pobočjih, kjer tla pogosto prekinja golo skalovje ali melišča. Za rastlinstvo nudijo primerno rastišče le zato, ker so dokaj humozna in ker velika količina letnih padavin daje neprestano vlago za potrebno rast, oziroma raztapljanje hranljivih snovi. Zadovoljivi zračni in toplotni režim skupaj z vlago pogojujeta dokaj dobro mikrobiološko aktivnost. Ta je največja v zgornjem sloju, z globino pa se zmanjšuje.

Dosedanje izkušnje pri urejanju kmetijskih površin v TNP in predlogi za uvajanje sodobne tehnologije

Kot smo že uvodoma zapisali, se kmetijske melioracije v večjem obsegu na območju TNP niso izvajale, razen v Zgornji Radovni. Zato navajamo te izkušnje kot model bodočih agromelioracij na preostalih površinah znotraj TNP. Seveda pod pogojem, da v občini na splošno dojamemo problematiko (krizo) prostora. V nasprotnem primeru je vsak poskus parcialen in ne bo pripeljal do željenih oziroma zastavljenih ciljev, kajti kmetijski prostor v Radovni ima tudi specifičnejšo lego (zaokrožena proizvodna funkcija) in zato se ga tudi kompleksno izkoriščati.

Do zadnje vojne je bilo vse kmetijstvo v Radovni namenjeno samooskrbi. Tako vloga je odigralo tudi v posebnih pogojih preživetja v času NOB. Glavne poljščine, ki so bile vir prehrane za ljudi, so bile: ozimna rž, ajda in krompir. Te poljščine, ki so tvorile osnovo njihovega kolobarja so dopolnjevali: oves, ječmen, fižol, lan, konoplja in detelja. Lan in konoplja sta bila skupaj z volno surovina za obleko. Kmetje so najprej opustili samooskrbo v oblačanju, s čimer so se določene površine sprostile za pridelovanje živinske krme. Težje namenjene površine na plitvejših tleh, reliefno razgibane travnate površine in nagnjena pobočja.

Težki pridelovalni pogoji in boljši dohodek v nekmetijskih dejavnostih so tudi kmečki živeli v Zgornji Radovni v zadnjih desetletjih napotili v dopolnilne dejavnosti. Tako se 40 let po vojni samooskrba v Radovni (kot

tudi v drugih hribovskih vaseh) omejuje le na mleko, deloma meso in krompir. V skladu s to usmeritvijo je govedoreja namenjena predvsem tržni prireji mesa. Temu je prilagojena struktura čred, kjer prevladuje mlado govedo, krave pa so kmetje zadržali le v tolikšnem številu, da imajo dovolj mleka za gospodinjstvo ter vzrejo domačih in dokupljenih telet.

Zahteva po večji intenzivnosti v govedoreji pa lahko izhaja le iz sodobnejših tehnoloških vzrodišč pri pridobivanju domače voluminozne krme, ki jo lahko zagotovi le višja stopnja mehaniziranosti del pri pridelovanju in spravilu krme.

Že pri opisu tal smo omenili, da so tla v Zgornji Radovni mlada, v glavnem aluvialnega porekla. Matični substrat je bolj ali manj debel prod, ki ga pokriva plitva, ponekod le nekaj centimetrov debela plast A horizonta, ki je zelo propusten. Zato so tla površinsko kucijasta (izpiranje). Tak mikrolief onemogoča uporabo strojev.

Zato smo že v letu 1979 prvič skušali izravnavati razgiban mikrolief. Doslej je bilo v Radovni tako izboljšanih 38 ha površin. Za strojno obdelavo bi bilo mogoče usposobiti še 40 ha. Izravnavo omogoča strojno obdelavo tal, uvedbo donosnejših vrst in kultivarjev ter mehanizirano pridelavo in spravilo krme.

Z izravnavo bi lahko ob razumevanju in stimulativni kmetijski politiki vključili v kmetijsko pridelavo tudi vsa tista zemljišča, ki so zaradi kratkovidne povojne kmetijske politike osiromašena in zaraščena. Kmetijstvo bo obstalo le, če bo mlada generacija videla perspektivo v povezanosti sodobnega kmetijstva, gozdarstva in turizma. Slednji zahteva kultivirano krajino, ki pa je ni moč urediti le z zakoni ali predpisi.

K agromeliorativnim ukrepom pa ne sodi samo ravnanje tal, temveč vsi ostali melioracijski ukrepi in nenehna skrb kmeta za optimalno rodnost vseh kmetijskih površin. Pravilna oskrba z mineralnimi in organskimi gnojili je nadaljnji ukrep za ohranjanje in ustvarjanje ekonomske pridelave tudi na teh območjih.

Rezultati vseh vrst izboljšav so se hitro pokazali tudi na količini in kakovosti krme. Zaradi negovanih tal, pravočasnega in hitrega spravila krme je vsebnost mineralov v pridelkih zelo ugodna. Krma, pridelana v Radovni, je bolj okusna in mnogo izdatnejša kot krma z drugih, slabše oskrbovanih površin in izven TNP. Ta boljša kakovost je delno nadomestilo za manjšo količino pridelkov zaradi plitvih tal. Rezultati analize krme (tu jih ne moremo navajati) so še dodatno vodilo za izboljševanje vseh površin znotraj TNP, saj potrjujejo pravilnost dosedanjih melioracijskih ukrepov.

Raziskava in smernice za razvoj kmetijstva se nanašajo le na Zgornjo Radovno, vendar moramo vedeti, da naselja v Gornjesavski dolini, ki sicer niso locirana v TNP, prav tako opravljajo dvojno funkcijo.

Sklep

S tem končujemo bežen prikaz kmetijske dejavnosti s posebnim poudarkom na prostor znotraj TNP. Naš kritičen pogled na kmetijstvo v občini in njegov vpliv na površine znotraj parka je podkrepjen z mislimi avtorjev, ki tovrstno problematiko obravnavajo v evropskem delu Alp. Revitalizacija kmetijstva v TNP je možna le ob sočasni rasti celotnega kmetijstva v občini. Glavni namen naloge je bil, da na prostorsko, ekološko in racionalno izrabo prostora posebej opozorimo. Zato je potrebno ohranjati najosnovnejše osnovno sredstvo ob istočasni krepitvi ostalih produkcijskih dejavnikov in panogi in z njo povezanih dejavnosti, kajti kmetijski prostor ob pravilni rabi deluje večplastno in je zato v veliki meri osnova za razvoj turistične dejavnosti v celotni občini, ne samo v TNP. Le ob upoštevanju teh dejstev je možno poleg materialnega blagostanja graditi tudi ekološki socializem ter preprečevati razpad pokrajinskih ekosistemov, ki so v alpskem in predalpskem svetu še posebej občutljivi.

Nalogo je financirala Raziskovalna skupnost občine Jesenice, za kar se ji zahvaljujemo.

Pripravil: J.Šavor

Humoreska

NAJBOLJŠA PRIJATELJICA

Nikoli nisem razmišljala o starosti, o meni pa še manj, dokler me to obdobje ni samo dohitelo.

Sedaj je tu. Vsa bolna sem in, kar je najhuje, popolnoma sem zanemarljivo svojo zunanjo podobo. Ostarjala sem za deset let in kak dan povrh, pa sitna sem, znojim se, trepetam celo, če pozvonim inkasant, jočem se, če me moč preglasno pozdravi. Grozno!

Sama sebe ne morem več prenašati.

»Le kaj naj storim?« sem se vprašala, ko je bila mera polna do stropa.

»Pojdi k zdravniku!« mi je svetoval moj star, kajti tudi njega je silno prizadelo, ker nisem več zmogla zakonskih dolžnosti.

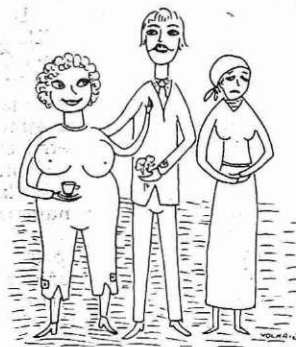
»Gospa, to je prehodno obdobje, ki mine. V telesu se dogajajo hormonske spremembe. Vse bo prešlo,« me je tolažil zdravnik.

Poiskala sem si nasvete v knjigi Domači zdravnik. Pila sem kamiliče. Nič. Zajbelj. Nič. Prgišče mešanik zeli. Spet nič.

Začela sem telovaditi in hoditi na sprehode. Vse je ostalo enako.

»Uživaj kake afrodizijake!« mi je svetoval obupani mož.

Kupila sem kilogram zelenininih korenin, osem lubenic, pet prgišč štrajza, vse požrla, a seksi hlad ni izginil.

Kar solze so mi začele kapljati iz oči, ker nisem videla izhoda.

»Kaviar!« se mi je posvetilo, ko sem videla v nadaljevanju Dinastije, da požiralka moških Aleksis ne prestopa meče vase pravi kaviar.

»Drag je,« je rekel razumevajoče mož, »a kupi ga, gotovo ti bo pomagalo.«

DIA VEČER

V sejni sobi Planinskega društva Javornik - Koroška Bela bo v sredo, 21. januarja, ob 18. uri četrto predvajanje barvnih diapozitivov v sezoni 1986/87.

Predvajani bodo diapozitivi pod naslovom:

»Cvetje in obrazi naših gor« avtorja Slavka Smoleja, mojstra fotografije. Pripravljen je tudi originalno spremno besedilo.

Vabljeni!

Pa mi ni. Porabila sem kup denarja in edina korist je bila, da so v trgovini zaradi mene zaslužili.

Potem sem se spomnila debele Marjete. Ta je bila moja prijateljica in sošolka iz nežnih otroških let.

»Kaj naj storim? Prosim, pomagaj mi!« sem zajokala v njeni razkošno opremljeni sobi. Imela je tri ležalne garniture, obložene s čudovitimi blazinami.

»Najprej poskrbi za udobje,« je rekla in božala svilene prevleke na naslonjaču, »ležišče je pol uspeha, potem bodi prijazna, nežna, poslušaj ga, ko ti pripoveduje svoje težave, nikoli mu ne ugovarjaj in še nekaj...«

Tu je umolknila in me ostrgala s pogledom od las do palcev.

»Kaj?« sem se ustrašila, da mi je srce kar butnilo v vrat.

»Svojo zunanost polepšaj. Uredi si lase. Kupi si novo obleko. Starejšim ugajajo svetle barve. Imaš modre oči. Poišči si sinje oblačilo, morebiti kombinizon iz platna ali svile, ker si vitka.«

Hvaležna sem se poslovila.

»Skuhala mu bom dobro kosilo,« sem najprej sklenila, »obožuje špagete.«

»Kaj si danes skuhala?« me je vprašal, ko se je vrnil iz službe.

»Špagete.«

»Kar sama jih pojej, v službi sem se jih nažrl. Dobil sem dva polna krožnika in zraven krešino solato,« me je zavrnil jezno.

Špagete sem mu pred nosom zbrisala v smetnjak in to ga je tako ujezilo, da se je hitro preoblekel in izginil brez pozdrava in slovesa neznanokam.

Telefoniral mi je šele tretji dan, ko sem ga že nameravala razglasiti za mrtvega.

»Sem pri Marjeti. Vsa je mehka in voljna. Ima modri svileni kombinizon, stanovanje polno blazin in vse, kar ji pripovedujem, razume. Moje težave so tudi njene.«

Ostal bom še tri dni. Čao!«

Zlata Volarič

Zasneženi samotar (foto: S. Kokalj)

Domislice in reki v šaljivi preobleki

Je to, kar je, življenje: je, je, je, jeee...!

In če je vse, kar živimo, samo črvičenje v skorji drevesa življenja?

Amatersko jahanje na ljudskih plečih pušča za seboj daljnosežne posledice.

Kakšni časi: že nič je manj kot nič!

Posrečilo se mu je tako zmešati drek in zlato, da je dobil: pozlačen drek in odrekano zlato — z bogato politično kariero.

Izstopil je iz panta rhei in se napotil v panteon, rekoč: Naj se vse odteče tja, kjer vse stoji!

V Butalah so toliko časa sejali sol ljudstva, da je njihova prihodnost le še v koprivji špinaci.

Natanko taki ste, kot zgledam, je rekel dvorni norec, kadar so ga našemili v oblastnika.

Narod ne bo ničesar pozlatil — narod bo plačal...

Popolna neumnost ima kompleks večvrednosti.

Vsaka pamet se lahko napoti v iskanju duhovnega ali pa ostale v želodcu.

Škrjanček je vzletel visoko

V petek, 9. januarja, so v jeseniškem amaterskem gledališču Tone Čufar uprizorili tretjo premiero v tej gledališki sezoni, tragikomedijo Jeana Anouilha ŠKRJANČEK. Režiser predstave je bil Miran Kenda, za štirideset nastopajočih igralcev je sceno postavil Sašo Kump, koreografijo je pripravil Janez Mejač, kostume je zasnovala Anne Čeh, glasbena oprema Lidija Stransky.

Že dolgo nismo dobili v roke tako urejenega gledališkega lista, kakor je list, ki spremlja Anouilhovo tragikomedijo Škrjanček. V listu smo lahko prebrali obširne uvodne misli k igri o sveti Ivani, ki jih je podal slavni dramatik George Bernard Shaw, pisec dramskega teksta o Ivani Orleanski (1923), na podlagi katerega je nastal Anouilhov Škrjanček.

Jean Anouilh, francoski dramatik, je napisal vrsto dramskih del, prežetih s pesimizmom in črnim humorjem. Tudi Škrjanček je tak. Igra na poseben način prikazuje legendarne dogodke o Ivani Arški, poznani pod imenom Devica Orleanska ali Ivana Orleanska. Kot mnoge druge je tudi tragikomedija Škrjanček predvsem igra za igralce in skozi njih in z njimi seveda tudi igra za gledalce. Jean Anouilh je veljal za najsvetlejšo zvezdo na nebu dramatike tik pred drugo svetovno vojno, ki se je vključil v francosko klasično izročilo ter izpeljal dramsko tehniko do bleščečih virtuoznosti in večer za večerom zabaval pariško občinstvo, tako »da ljudem dve do tri ure ni bilo treba misliti na njihove skrbi«. Od številnih Anouilhovih dramskih del jih je ostalo na gledaliških odrih le malo, ker je bilo vse premehekuzno, neoprijemljivo, preveč izmišljeno... Ostala sta Antigena in Škrjanček, pa še ti dve deli bolj zaradi umetniške sile predlog, ki iz davnih časov sijeta skozi Anouilhove besede in preobleke v današnji čas. Kot tipičnega predstavnika meščanskega gledališča so Anouilha preplavili drugi gledališki pisatelji ter ga »pokopali« pod svojimi »pomembnejšimi in umetniškimi problemi«. Anouilhova predstava Škrjančka, ki so jo uprizorili v amaterskem gledališču na Jesenicah, je vredna vse pozornosti. Predvsem zato, ker zgodba iz davnih časov, resnično sije v današnje čase. Če površno prelistamo Shawove uvodne misli o sveti Ivani, pa naj bi bilo vse to samo legenda o Ivani iz Arca, bomo lahko primerjali njen srednjeveški čas (1412 – 1431), njeno delo in življenje z današnjim urbanim in potrošniškim časom. Če bi bila Ivana hudobna, sebična, strahopetna ali neumna, bi bila ena najbolj zoprnih ljudi, kar jih poznamo v zgodovini legend in mitov. Je pa ena od najbolj privlačnih oseb svoje dobe. Za tako jo je spoznal tudi Anouilh, pa je o njenem življenju napisal privlačno odsko delo, saj nam ta Škrjanček (Ivana) v več kot dveh urah »žvrgolenju in prepevanju« sladi dušo in srce ter nas vodi v razmišljanje, kako lepo bi bilo na tem svetu, če bi bili ljudje današnjega časa taki kot je bilo dekle iz Vogeov. Bila je hči kmeta, prikupna, skromna, nepismena, toda pametna, hrabra... Ni namigov o njenem revnem življenju. Spominjala je na mlado gospodično in celo na intelektualko. Ivana je bila razumno dekle. Slišala je glasove, ki pa ji nikoli niso dali nobenega nasveta, ki bi se ne mogel poroditi iz njene lastne bistrine. Ko je na čelu 800 mož prisilila Angleže, da so prenehali oblegati Orleans (1429), je naslednje leto sledilo kronanje francoskega kralja Karla VII. Ko so ji kasneje sodili kot čarovnici, je pred Velikim sodiščem zatrjevala, da je od svete Katarine dobila »božji ukaz«, naj reši Francijo, ki so jo v stoletni vojni ogrožali Angleži. Zaradi take trditve ne more veljati za noro. Nasprotno, to je dokaz, da je bila nenavadno bistra, da si je njena dramatična domišljija privoščila zvijače na račun njenih čutov. Če je bila Ivana nora, je noro tudi vse krščanstvo, ugotavlja Shaw. Da pa so bili glasovi in prividi ter njihova modrost povsem Ivanina last, se je pokazalo zlasti med njeno sodno obravnavo, ko so ji zagotavljali, da bo rešena, če se bo vdala željam Visokega sodišča. Popustila je... Gojila je različne upe, ki niso bili nesmiselni. Njen bojni tovariš La Hire, ki je poveljeval precejšnji vojski, bi je lahko rešil. Kakor hitro je odkrila, da z zatajitvijo sv. Katarine in same sebe ni pridobila nič drugega kakor strogi zapor do konca življenja, je spet vse prekricala in se svobodno odločila za smrt, za grmado. Ta odločitev je pokazala izredno moč odločanja, ki je bila v njeni naravi. Tudi pri tem jo niso zapustile iluzije, naznanila je, da so ji preklic narekovali njeni glasovi... Če bi v današnjih časih primerjali Ivanino poslušanje glasov in »božjih ukazov«, njeno hrabrost, moč odločanja, vpliv na poveljnika, ne da bi k temu dodajali njeno posmehovanje načrtom generalov ter da je njihove

armade vodila k zmagi po svojih načrtih, bi si lahko zaželeli nekakšno podobno Ivano Orleansko. Očitno mi danes nimamo dovolj poslušanja, da bi slišali glasove (naroda), nihče nima moči odločanja, imamo dosti bogov, še več pa asov, ki so močnejši od kraljev... — pustimo to, vrnimo se k našemu Škrjančku, Ivani.

Predstava v jeseniškem gledališču je, kot je rečeno že v uvodu, vredna vse pozornosti. Režiser se je na zelo funkcionalni sceni elegantno poigraval s štiridesetimi nastopajočimi igralci. Precizno je premikal Anouilhove junake, kar je bilo še posebej uspešno pri vseh skupinskih scenah. Vse kretanje in vedenje na prizorišču je bilo podrejeno pedantni koreografiji, katero je dopolnjevala odlična kostumografija in tudi karakteristični glasbeni vložki, vezani na francoske zgodovinske dogodke.

Tudi igralci so bili odlični, kar je razveseljivo. Jeseničanom se je v vlogi Ivane predstavila (za Jeseničane nepoznana Radovljčanka) Jožica Višek. Predstavila se je z izrazito stilizirano, mirno igro, a polno pestrosti, krasnih igalskih barv, ljubkosti in vseh ostalih vrlin, ki »morajo« krasiti tako dobro dekle, kot je bila Ivana. (Naknadno smo obveščeni, da je na repriznem nastopu njeno vlogo uspešno ponovila njena sestra Mojca). Člani Velikega sodišča: Borut Verovšek (kot Cauchon), Klemen Klemenc (Promotor) in Franci Černe (Inkvizitor) so svoje vloge odigrali primerno, z nabranimi izkušnjami iz precej bogate zakladnice njihove igralske preteklosti. Kot četrti član sodišča se jim je pridružil Klemen Košir, ki je kot Ladvenu podal krasen lik usmiljenega, dobronamernega, pravičnega sodnika, ki je razumno in človeško razsojeval postopke in obrambo mlade in v božjo moč prepričane Ivane. Ivan Berlot kot Ivanin oče, Boga boječ pošten kmet in v lastem podložnem meščan, je dobro izrazil očetovsko surovost do »grešne« hčere. Tudi Lidija Bitežnik je lepo podala lik skrbne in obupane Ivanine matere. Pomembne vloge so še odigrali Bojan Dornik kot nadškof, vedno pobožnega izgleda in vedenja, umirjen in previden. Mile Crnovič, kot La Tremouille, glavni poveljnik vojske, samozavesten v moč svojega naslova, a se v danem trenutku le ukloni Ivaninim željam in kraljevim ukazom. Miran Kenda,

kot Beaudricourt, je star lisjak z neskrbitimi željami po mladih in lepih dekletih, toda tudi nespreden, pa ga Ivana spremeni v dobrega strčka, da se v nadaljevanju dialoga kar tikata. Njun dialog je bil del črnega humora te predstave in po kreacijah obeh protagonistov prava poslastica za gledalce. Rado Mužan, kot La Hire — poveljnik, nabit s hrabrostjo in kletvami ter spoštljivo ljubeznijo do mlade junakinje, ki je njega in njegove junake vodila iz zmage v zmagi. Vendar ji ni priskočil na pomoč, ki jo je Ivana pričakovala prav od njega. Posebno poglavje je bil kralj Karel, ki ga je duhovito upodobil Rastko Tepina (iz Kranja). Njega je Ivana morala prepričati v nujnost izpolnitve »božjih ukazov«, on pa za to ni imel dovolj hrabrosti. Bal se je asov, ki so bili vedno močnejši od kraljev! Ko pa se je le otresel strahu, so pred njim klečali tudi taki asi, kot so bili nadškof, La Tremouille in vsi ostali dvorjani. Sedaj močan kralj se je naslajal z ljubečo Agnezo (Mojca Višek), ki je bila deležna vse podpore zvite kraljice matere (Vera Smukavec), a mlada kraljica (Nataša Černe) se je ponižala, tiha, skromna morala zadovoljiti le z drobtinicami s kraljevih pirov. K dobri predstavi je prispeval tudi Sandi Jakopič, ki je upodobil Angleža Warwicka. Ta je iz ozadja skrbno spremljal dogajanja in koval priložnost za uničenje Ivane. V tem je tudi uspel, toda le zato, ker je tako odločila sama Ivana. Namesto dosmrtnje ječe si je izbrala sežig na grmadi. Tako se je Anouilhov Škrjanček na jeseniškem amaterskem odru po tragikomičnih dogodkih skorajda prevzel v melodramo in vzletel visoko...

V predstavi so sodelovali še: Tomaž Pogačnik in Janez Zidar (angleška vojaka), Jakob Kenda (Ivanin brat), Nanika Fajfar (paž), Miro Klobučar in Amir Bešić (viteza), Elizabeta Žnidaršič (dvorjanka), Alain Zvonar (Boudousse) in Franci Žnidaršič (rabelj).

Kot statisti so nastopili: Aleš Berlot, Barbara Berlot, Maja Bratuša, Marko Čufar, Tina Drešar, Roman Iskra, Alenka Kavar, Sabina Kovač, Lea Krničar, Milojka Likožar, Matjaž Mužan, Alenka Skube, Uroš Smolej, Boštjan Smukavec, Tomaž Torkar in Katja Zadravec.

V realizaciji predstave pa so sodelovali: izdelava scene in opreme — Jože Bedič, šivilja — Ivanka Leskovar, lektor — Stefi Muhar, luč — Pavli Torkar in Samir Omeradžić, magnetofon — Matjaž Smolej, odrski mojster — Marjan Gogala in šepetalka — Draga Škvarč.

Franjo Ropret

Sandi Jakopič in Borut Verovšek (foto: J. Bedič)

Jožica Višek in Rado Mužan v »Škrjančku« (foto: J. Bedič)

MOJSTRU TIHOŽITIJ FRANCU DOLINŠKU V SLOVO

Pred novim letom smo si še stisnili roke in si zaželeli zdravja, medsebojnega razumevanja in veliko ustvarjalnih uspehov. Novo leto pa je komaj izreklo dobro jutro, ko smo zvedeli, da je po nekaj dnevih hude bolezni za vedno zapustil svoje najdražje, svoje Dolikovce in še neizrabljeno slikarsko paletu upokojeni delavec Železarne Jesenice, slikar Franc Dolinšek. Vest nas je hudo prizadela, saj je kljub temu, da je z novim letom vstopal v 79. leto starosti, bil še vitalen, ustvarjalen, zagret in poln načrtov.

Letos mineva 50 let, ko je leta 1937 Franc Dolinšek iz Zagorja ob Savi prišel med nas na Jesenice in se zaposlil v gradbenem oddelku Kranjske industrijske družbe. V Železarni Jesenice je kot pleskarski mojster tudi dočkal svojo upokojitev. Lani je minilo tudi 40 let, ko se je že v ustanovnem letu pridružil slikarjem samoukom, ki so se združili v likovni klub Dolik pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Vsa ta dolga leta je bil med najbolj aktivnimi in likovno — izrazno med najbolj nemirnimi in iščočimi ustvarjalci. V teh letih je ustvaril neizmerno veliko likovnih del v oljni in akvarelni tehniki, zelo uspešno pa se je preiskusil tudi v barvnem linorezu in v klubu postal tudi pionir te tehnike. Ustvaril je tudi zelo veliko kakovostnih turističnih reliefov in panoram v velikih formatih po številnih krajih Gorenjske. S svo-

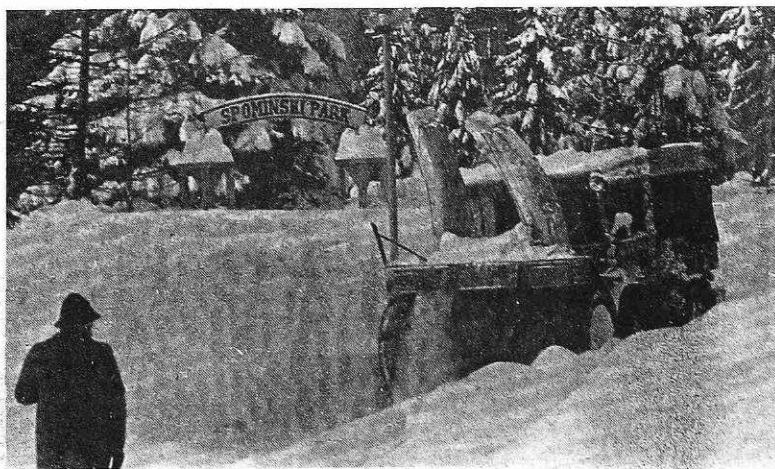
jimi slikami je sodeloval skoraj na vseh skupinskih razstavah Dolika, ki jih je bilo več kot 130, osemkrat pa je svoje slike predstavil tudi na samostojni razstavi.

Že pred dvajsetimi leti je kronist kluba zapisal, da je Franc Dolinšek vztrajen likovni amater, dober v risbi in preudaren v kompoziciji. Zapisal je, da mu leži akvarel in da je škoda, da se mu je odtujil in se lotil oljnih del. Kritično je prislul temu mnenju in se znova vrnil k akvarelu, k njemu tako priljubljenim tihožitjem, ki jih je res mojstrsko oblikoval. Ob tem pa je s ciklusom barvnih linorezov z motivi iz jeseniške železarne presenetil vse nas in vse poznavalce likovnega ustvarjanja. To je pomenil nov korak v razvoju njegovih slikarskih prizadevanj, čeprav je že preselil sedemdeseto leto starosti. Naslednji ciklus grafik, ki ga je imel v načrtu pomladi, pa mu je žal onemogočila Morana.

V teh štiridesetih letih je bil le redke teden ali redka otvoritev razstave, da ni bil med nami. Ne samo sedaj, ko je užival zasluženi pokoj, tudi prej, ko je bil še aktivni delavec Železarne in ko mu je bila naložena tudi velika skrb za družino. Odlikovala ga je skromnost in redkobesednost, svojo pripadnost Doliku in slikarstvu je dokazoval s svojim delom, s svojimi slikami, ki krasijo nešteto domov Jeseničanov pa tudi drugih.

Neprecenljiv je njegov ustvarjalni prispevek v štiridesetletnem razvoju likovnega kluba Dolik, k njegovi uveljavitvi v slovenskem in širšem prostoru. S svojimi likovnimi deli je zapustil tudi veliko dediščino, na kateri bo slonel nadaljnji kakovostni razvoj Dolika. Za nas, klubske in društvene tovariše in prijatelje, je nenaдна smrt Franca Dolinška hud udarec in težko nadomestljiva izguba. Žal bomo morali k 24 slikam že pokojnih članov likovnega kluba Dolik dodati še sliko Franca Dolinška in tako bo ostal vedno med nami in z nami v klubski sobi Dolika na sestankih, strokovnih žirijah in delovnih pogovorih. Med nami pa bo ostal tudi s svojimi številnimi umetniškimi slikami.

Člani likovnega kluba DO-LIK
DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice

Čiščenje snega na jeseniških ulicah (foto: S. Kokalj)

Ljubitelji fotografije!

Obveščamo vas, da bo Fotoklub Andrej Prešeren imel 19. januarja ob 18. uri občni zbor v zgornjih prostorih Kazine na Jesenicah. Po občnem zboru bo Adi Fink pokazal diapozitive s potovanja po Maleziji.

Silvestrovanje v domu dr. Franceta Berglja

29. decembra smo imeli tudi v Domu dr. Franceta Berglja silvestrovanje. Težko so ga pričakali predvsem oskrbovanci, ki so že več let pri nas in tako dobro vedo, da nam je na ta dan vedno lepo.

Ves december smo izdelovali novoletno dekoracijo, tako da smo prijetno okrasili vse dnevne prostore in jedilnici v novem in starem delu doma. Novosprejeti oskrbovanci so bili kar zbegani od vsega vrveža, smeha in dobrega razpoloženja, saj smo se v teh dneh resnično potrudili, da smo slabo voljo skрили po kotih.

Na dan domskega silvestrovanja smo v popoldanskih urah vsem oskrbovancem razdelili novoletna darila. Zvečer pa se je začelo pravo veselje. V lepo okrašeni jedilnici novega dela doma so za ples in zabavo poskrbeli člani ansambla Gorenjski kvintet. Zabavali smo se vsi, tudi tisti oskrbovanci, ki jim zdravstveno stanje prehude rekreacije ne dopušča, so

pa zato uživali pri opazovanju svojih prijateljev in delavcev doma, ki so se vrteli po taktih vesele glasbe. Pa naj nikar nihče ne misli, da na bolniškem oddelku ni bilo veselo. Nekaj delavk se je prostovoljno vrnilo v službo in tako smo vsem nepokretnim oskrbovancem, ki potrebujejo invalidski voziček, omogočili da so se lahko udeležili zabave. V jedilnici bolniškega oddelka je naše oskrbovance razveseljeval trio Društva upokojencev Jesenice.

Z nagubanih obrazov oskrbovancev je žarela sreča in veselje, kar je bila največja pohvala za vse delavce, ki so pripravili silvestrovanje. Med zabavo nas je obiskal tudi dedek Mraz, ki je bil letos žal brez spremstva. Pripeljal nam je barvni televizor. Tega in novoletna darila smo lahko nabavili s pomočjo:

— skupnosti socialnega skrbstva Jesenice, Kranj, Škofja Loka, Rado-

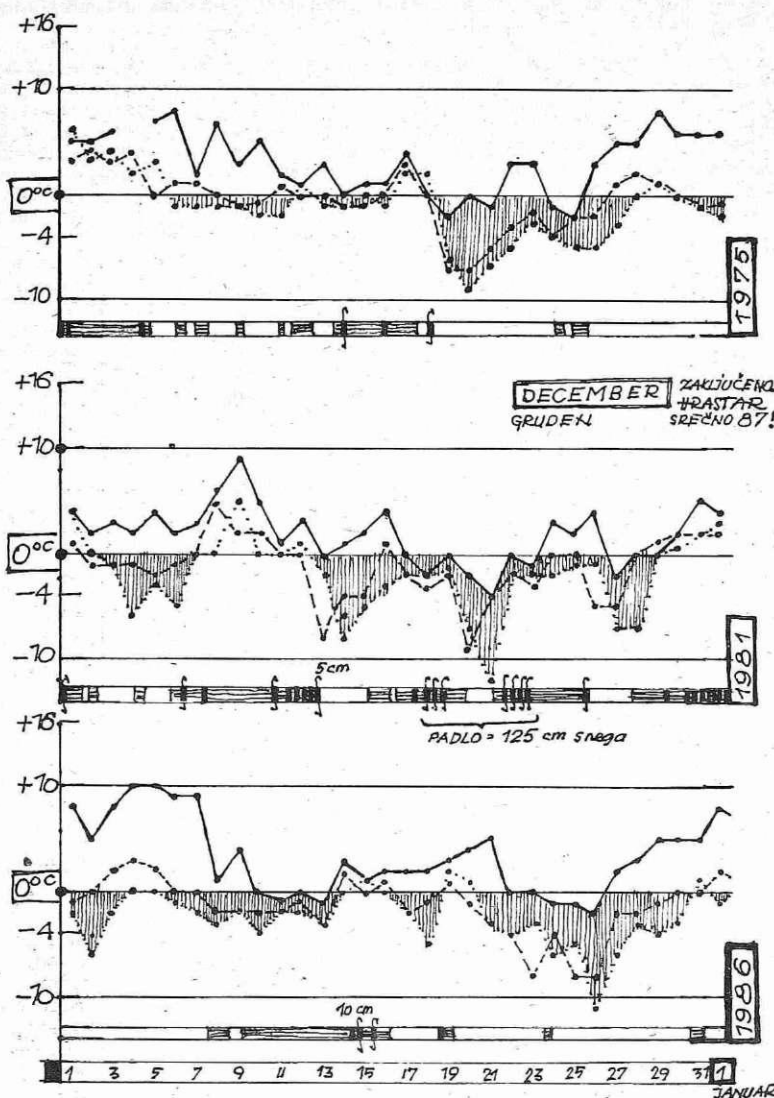
vljica, Murska Sobota, — krajevnih skupnosti, iz katerih so oskrbovanci, — RK Plavž, — Rudolfa Arha, — Emona market.

Vsem se toplo zahvaljujemo za denarno pomoč. Prav tako se našim, sedaj že dolgoletnim prijateljem, Karli, Stanetu in Ivanu, zahvaljujemo za trud in pripravljenost zabavati naše oskrbovance. Tudi poslovodkinja marketa Emona in Murke se zahvaljujemo za pomoč pri nabavi novoletnih daril. Ob tej priložnosti bi radi prosili za ponovni obisk člane moškega pevskega zbora Vintgar, ki nam je pripravil čudovit glasbeni večer.

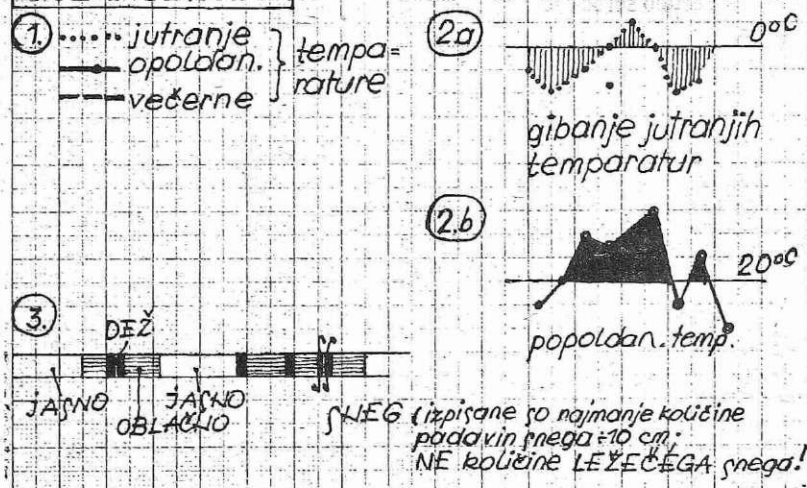
Na koncu se vsem, ki so se nas spomnili, zahvaljujemo za novoletne želje in jim želimo veliko srečnih, zdravih in mirnih dni v letu 1987.

Oskrbovanci in delavci Doma upokojencev dr. Franceta Berglja Jesenice

Diagram temperatur in vremenskega stanja v decembru

TOLMAČENJE:

POČITNICE, POČITNICE...

Do počitnic manjka le še nekaj dni in zato smo povprašali naše sošolce o načrtih, kako jih bodo preživeli. Nekaj se jih bo moralo zaradi slabih ocen precej učiti, velik del pa se je učil med šolskih letom in bodo sedaj uživali na snegu.

Učenci prvega in drugega razreda so povedali:

Med počitnicami bom:

— doma se bom igrala z medvedkom,

— ubogal bom mamico,

— drsal, smučal, sankal.

Največ pa se jih bo udeležilo pla-

valnega tečaja, ker je zanj potrebno najmanj denarja in opreme. Nekaj jih bo odšlo na smučarske tečaje v bližnjo okolico Jesenic.

Tretješolci in četrtošolci pa so povedali:

— pazila bom na bratranca, Aida, 3. a;

— pekli bomo v kaminu, Mojca, 3. a;

— s planinci bom šel na izlet, Sašo, 3. a;

— veliko bom risal, Branko, 4. a;

— šel bom na tekmovanje z gasilci, Alen, 4. a;

— doma bom pomagal mami in kuhal, Zdenko, 4. c;

— učila se bom, kajti zelo slabe ocene imam;

— spočil se bom in nalašč nalezl kakšno gripo.

Učenci na višji stopnji pa sta povedala:

Med počitnicami bom spal do 12. ure, Aleš, 7. a;

Najprej bom doma pospravil sobo in okolico hiše, nato bom odšel v Kranjsko goro k stari mami, kjer bom smučal in uganjal razne neumnosti. Sredi počitnic pa bom hodil v lovsko kočjo, ki jo je zgradil stari oče.

Streho, ki je malo poškodovana, bom popravil. Pomagal bom živalim in jih krmil. Mitja, 7. a

Alenka,

novinarski krožek

OŠ Prežihov Voranc

Izmišljena zgodba?

Jesensko jutro. V mojih možganih divja električna vojna. Visoka napetost. Odhajam na FAKS. Pogled mi obstane na gori matematičnih knjig. Strah. Matematične aktivnosti. Roka, ki piše pismo prijatelju, zadrhti. Moram se pomiriti. Stečem v gozd.

Zadihan se ustavim na razgledni točki visoko nad dolino. Naslonim se na mrzlo deblo stoletnega hrsta. Omamem vonj po smoli. Smrekov gozd tik za mano. V mravljišču spodaj v dolini vre. Pred zimskim spa-

njem se vsem mudi. Kovinska pajčevina nove jeklarne. Jeklena kača, ujeta v spone električnih žic. Gore starega železa. V ozadju pa Alpe, nalonjene na jutranje žarke sonca.

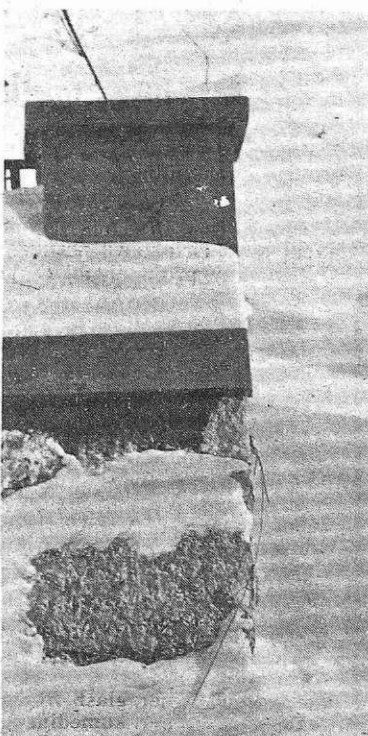
Zaslišim tiho ječanje. Ozrem se. Nikogar ni. Spet isti zvok. Otožen in temačen. Pronica do dna duše. »Je kdo tu?« vprašam in stopim med smreke. Odgovora ni. Ozka, dolga zarezna na visoki, vitki smreki. Veter se igra v kršnji. Suhe veje z rjavkastimi iglicami.

»Umiram. Umiram.«
Kdo umira? se prestrašim in požrem slino. Iz zareze pritečejo solze. Smreka umira. Zakaj? Spomnim se besed naše profesorice biologije: »Svet drvi v ekološko smrt.« Človek je zaverovan v svojo nemogočnost. V resnici pa je le mijceno, nežno bitje. Toda petsto milijonov let stara narava se je morala ukloniti moderni civilizaciji. Umira. In z njo človek. Gozdovi umirajo. Tudi na sončni strani Alp. ACID RAIN.

Raziskovalna postaja v puščavi Pokljuka. V majhni predavalnici je Ivo prekinil profesorja: »Oprostite, kaj je gozd?«

Gozd je bil...
V naslednji uri so slušatelji videli film o nekdanji Pokljuki. Vse do leta 1992 so jo prekrivali čudoviti gozdovi. Česa tako lepega slušatelji še niso videli. Bili so presenečeni. Po predavanju je Ivo stekel na razgledno ploščad. Pesek in skale. Za steklom zaščitne maske so se zasvetile solze. S severa pa se je bližal peščeni vihar.

Zatuliijo sirene. Točno poldne. Vračam se v dolino. Veter v krošnjah dreves. Pogrebne žalostinke. Pogrebni spreved je krenil na zadnjo pot. Andrej Leban

Sneg in kamen (foto: S. Kokalj)

ZDENKA TORKAR-TAHIR

43

Razvoj delavskega naselja v Podmežakli

V kuhinji je stal železen štedilnik, katerega je Alojz prodal sosed, postelja, nizka kuhinjska omara s štirimi policami, ki se je zapirala s krilnimi vrati, miza in par »štokrovov«. »Oprema je bila bolj ciganska.« Pozneje so v dodatni sobi dobile prostor še dve postelji, nočni omarici s štirimi predali in omara za obleke.

Pukšičeva družina leta 1925

Cesta 1. maja 121

Informator: Pukšič Alojz, rojen leta 1913 na Koroškem, topilec v KID.

Informatorjev oče Alojz, izučen zidar, je iz Ptujja šel za zaslužkom na Koroško. Po prvi svetovni vojni pa je z družino prišel na Jesenice in se v tovarni zaposlil kot pečni zidar. Podjetje mu je oddalo tudi stanovanje v Senožetih (na Javorniku), kjer so v večji baraki živele le družine tovarniških zidarjev, ki jih je hotelo imeti podjetje vedno pri roki. Ker se jima je po prvi svetovni vojni rodilo zaporedoma še pet otrok, se je oče odločil, da si sežida hišo.

Svet so kupili leta 1929 in gradili 6 let. Težaško delo so opravili vse sami po končanem vsakodnevem garanju v tovarni.

Ker je bil na parceli gozd, so ga iztrebili in svet zravnali. Gradbeni material — opeko in železo so dobili v tovarni po nižji ceni. Sin — izučen mizar je opravil vsa mizarska dela in izdelal okna, vrata ter pohištvo.

Hiša z 90 m² stanovanjske površine je podkletena in enonadstropna. V pritličju s štirimi prostori je živila domača devetčlanska družina. V nadstropju z isto razdelitvijo prostora pa so uredili dve stanovanji in ju oddali strankam, od katerih so dobivali po 280 dinarjev mesečne najemnine.

Konec tridesetih let so razširili pritličje za 1,5 m in si poleg kuhinje, dnevne sobe, spalnice staršev in dekliške sobe uredili še »spajzo« (shrambo) in v prvotno zamišljeni kopalnici fantovsko sobo.

Elektriko so napeljali konec tridesetih let. Voda, kapnica se je v sodu prečiščevala skozi plast gramoza in plast oglja. Leta 1939 pa je bil napeljan vodovod. V kleti so si že v začetku uredili pralnico z bakrenim kotlom, peč za peko kruha, »rauh kamro« (dimnico) in prostor za hranitev večjih količin živil, kot so krompir, »jabuka« (jabolka), naribano zelje in repa. Ob stanovanjskem poslopu je stala še drvarnica, hlev in greznica. Opremljenost prostorov je bila za predvojni čas dokaj moderna, kar gre zaslugi informatorjevemu bratu, izučenemu mizarju. Tako je bilo nekaj stolov oblečenih v usnje, večina pohištvenih kosov pa je bila izdelanih iz macesnovega lesa. Skozi »hodna vrata se je prišlo v kuhinjo, kjer so v levem kotu stale klopi in miza, njej na-

sproti dvodelna »kredenca« (kuhinjska omara »na šiberje« — gornja steklena dela prednje stene so se podršala sem in tja). Za vrati je stala pomivalna miza s cinkovo vrhno ploščo, v kateri so bili odprtini za dve skledi. Ob nasprotni steni pa je imel prostor zidan štedilnik s kotli za gretje vode.

Iz kuhinje se je prišlo v dnevno sobo. Za vrati je stala manjša omarica za šivanje, nad njo polička z radijem. Naprej ob steni je stala vitrina za hranitev boljše posode in porcelana. Ob naslednji steni je imel prostor kavč in naprej »kavč peč« (nizka lončena peč za ležati). Sredi prostora je bila miza in okoli nje v usnje oblečeni stoli.

Iz dnevne sobe so vodila vrata v spalnico staršev. Njeno opremo so predstavljali naslednji pohištveni kosi: zakonska postelja, »komoda« (nižja omara s policami oziroma predali za perilo) in večja omara za obleko.

Iz spalnice kakor tudi iz kuhinje se je prišlo do dekliške sobe, kjer sta stali dve postelji, omara za obleko in toaletna mizica.

V ožji in manjši fantovski sobi so bili ob daljši steni namешčeni pogradi »mornarske postelje« po dve in dve, tako da je imel vsak od starih bratov svojo posteljo. Ob ožji steni je stala le še ena stara omara, kjer so imeli fantini svojo obleko.

»Kakšnih prtičkov nismo imeli v stanovanju. Ker je mama pred poroko služila pri fini gospodi je hotela imeti tudi doma bolj urejeno in je bila za bolj moderno, furnirano in politirano pohištvo. »Na tleh je bil lesen — ladijski pod. Na oknih ni bilo zaves. Šele ko so dekleta zrasla, so jih sešila.«

Poleg očetove tovarniške plače je bilo za njihovo dokaj solidno materialno stanje pomembno obdelovanje večjega vrta in še pomembnejša vzreja koz, ovc, jarcev, krav, prašičev, zajcev, puranov in kokoši. Največ volje in veselja z delom doma je imel prav gotovo informator sam, ki pravi:

»Sem bil skoz pri žvalez (živalih). Pozimi sem šival copate in čistil gosje perje.«

»Oče je bil v tovarni eden izmed 16-ih delavskih zaupnikov. Ko se je indeks cen nučnih življenjskih potrebščin dvignil, so se skupaj vsedli in izračunali, za koliko se morajo dvigniti tudi plače in nato predali zahtevo za večje mezde generalnemu direktorju. Nacionalno proletarska zavest delavcev je bila takrat veliko večja kot danes.

ZAHVALE

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in strica

DANIELA ŠMIDA

se najlepše zahvaljujemo za pomoč vsem sosedom in znancem, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih.

Posebna zahvala velja vsem sorodnikom za podarjeno cvetje in izrečena sožalja.

Hvala delovnim kolektivom Planika Breznica, Merkur Kranj — TOZD Univerzal Jesenice in železarni Jesenice — TOZD Transport za podarjeno cvetje in pomoč.

Hvala tudi članom ZB Javornik-Koroška Bela, govorniku za poslovilne besede in pevcem za zapete žalostinke.

Vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči vsi njegovi

Ob boleči izgubi mojega ljubelega moža

ALOJZA ZALOKARJA

se iskreno zahvaljujem osebu doma dr. Franceta Berglja za skrbno nego in dr. Grošlju za zdravljenje na domu. Najlepša hvala sorodnikom, sosedom, bivšim sodelavkam SOB Jesenice in znancem, ki ste se od njega poslovili in izrekli ustna sožalja, mu podarili toliko lepega cvetja in ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujem se lovskim družinam in lovčem, ki so mu v tako velikem številu izkazali zadnjo čast. Hvala govorniku za sočutne besede ob slovesu. Iskrena hvala Lovski družini Jesenice za poklonjeni venec. Prisrčna hvala pevcem in godbenikom za ganljive žalostinke in vsem praporščakom za spremstvo. Posebna hvala družini Turk za vso izkazano pomoč v težkih trenutkih. Prisrčna hvala tudi Meliti Jelen in župniku za pogrebni obred in poslovilne besede.

Žalujoča žena Marica sestro Marija in Francka in ostalo sorodstvo

Ob boleči izgubi drage sestre in te

SLAVKE BUČAR

se iskreno zahvaljujemo vsem njenim znancem, sorodnikom, nadvse dobri sosed Pavli Freljih za humano pomoč, izrečena sožalja ter poklonjeno cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Grošlju za obiske na domu, internemu oddelku Bolnice Jesenice in dr. Markežu za njihov trud v zadnjih urah njenega življenja. Hvala tudi duhovniku za opravljeni pogrebni obred.

Za vso pomoč in sočustvovanje vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: sestra Anica in ostalo sorodstvo.

Ob nenadni smrti našega dragega

JOŽETA ZAVAŠNIKA iz Brega

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pisno ali ustno izrekli sožalje, se poklonili njegovemu spominu, mu darovali cvetje ter ga pospremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo župniku za obred, družini Stenkó, vaščanom Brega in gasilcem.

Žalujoči otroci: Lojzka Jože in Ani z družinami

Ob smrti moža, očeta, starega očeta in dedija

MAKSIMILJANA LAVTIČARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom Titove 75 na Jesenicah, sosedom Aljažev 26 v Mojstrani ter sosedom na Hrušici 137, prijateljem in znancem za izrečena sožalja in denarno pomoč ter cvetje. Iskrena hvala vodstvu Livarne ter sodelavkam in sodelavcem elektrodelnega oddelka za denarno pomoč in izrečeno sožalje.

Iskrena hvala organizaciji ZB NOV Cirila Tavčarja ter kurirjev NOV. Iskrena hvala tudi govorniku Zalokarju za poslovilne besede.

Posebno zahvalo izrekamo osebu doma dr. Franceta Berja za njihov trud in župniku za obred.

Vsi njegovi

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za izrečene čestitke ob mojem rojstnem dnevu.

Ivana Beguš

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Vzdrževanje se najlepše zahvaljujem za prejeto denarno pomoč ob moji dolgotrajni bolezni. V novem letu 1987 želim celotnemu kolektivu veliko delovnih uspehov in zadovoljstva.

Nika Dolžan

Organizaciji ZB NOV Hrušica se iskreno zahvaljujem za novoletne čestitke in darilo in jima želiva obilo uspeha v nadaljnjem delu.

Ivanka in Valentin Kejžar

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za darilo in obisk na domu.

Valentin Smolej

Sindikatu TOZD Žičarna se zahvaljujem za denarno pomoč med mojo boleznijo.

Pero Paurevič

Osnovni organizaciji sindikata Transport se najlepše zahvaljujem za lepo darilo. V letu 1987 jim želim mnogo uspehov.

Leon Vidic

V imenu upokojencev vodstva in TS-RD se lepo zahvaljujem vodji TOZD Vinku Rotarju in predsedniku sindikata Marku Žmiku za prisrčno srečanje, darila in za ogled Jeklarne 2 in nove delavnice HIP in SRD. Želim še veliko delovnih uspehov.

Milan Robavs

Krajevni skupnosti Hrušica, krajevni organizaciji ZB NOV Hrušica, osnovni organizaciji RK Hrušica, občinskemu odboru ZZB NOV Jesenice in Društvu upokojencev Jesenice se iskreno zahvaljujem za prejete čestitke ob mojem življenjskem jubileju, za voščila in darila ob vstopu v novo leto. Vsem želim srečno novo leto 1987.

Štefanija Lah

Ob boleči izgubi dragega očeta se najlepše zahvaljujem sodelavkam oddelka splošne administracije delovne skupnosti KSI, posebno še Ani Čimžar, za izrečeno sožalje in denarno pomoč.

Fajla Hodić

Izvršnemu odboru sindikata TOZD Remontne delavnice Jesenice in sodelavcem se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je v času okrevanja po hudi poškodbi zelo dobrodošla.

Vencelj Košir

Sindikalni organizaciji TOZD Elektrode se najlepše zahvaljujem za čestitke in darilo za novo leto. Hvala tudi sodelavkam Fridi Pezič, Fetiži Čatak in Ismeti Musić za prijeten obisk na domu v času moje bolezni. OOS TOZD Elektrode, sodelavkam in sodelavcem želim veliko delovnih uspehov v letu 1987.

Nada Belajić

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za prejeto čestitko ob mojem življenjskem jubileju. Obenem jim tudi jaz voščim srečno in zdravo novo leto.

Anton Prašnikar

IO OOS Železarne Jesenice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela v času moje bolezni.

Behija Mulalić

Osnovni organizaciji sindikata ter vodstvu TOZD Hladna valjarna Jesenice se najlepše zahvaljujem za novoletno čestitko. Posebna hvala mojim bivšim sodelavcem v skladišču za prelepo darilo, pozornost in obisk na domu. Še enkrat najlepša hvala. Vsem skupaj želim mnogo delovnih uspehov v letu 1987.

hvaležna Francka Kofler

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 17. januarja, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:
DELIKATESA, poslovalnica 7, Titova 7 in
DELIKATESA, Kašta 3, Svetinova 3/a, Koroška Bela.

DEŽURNA LEKARNA

V januarju je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

Rešitev križanke iz 1. številke Železarnja:

Jobert, Marlene, Taivan, A. A., Etoile, Inn, Getov, S. S., tros, non, lirizem, Tuaregi, okop, Kekkonen, Rato, Anaa, Drim, kljunač, dirka, Ditka Haberl, Amir, Žarko, kobra, nenavadnost, Joan, teater, Anti, Si.

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR

V Gledališču Tone Čufar bodo 15. januarja ob 16. uri uprizorili tragikomedijo Jeana Anouilha **ŠKRJANCEK** za OŠ Tone Čufar Jesenice. Predstavo bodo ponovili ob 19.30 za abonma in izven.

V petek, 16. januarja, bodo uprizorili tragikomedijo **ŠKRJANCEK** ob 19.30 za abonma in izven.

V nedeljo, 18. januarja, bo ob 9.30 na sporedu **VAŠA NAŠA MATINEJA**. Nastopile bodo dijakinje vzgojiteljske šole iz Ljubljane z glasbeno plesno pravljico **ASKA IN VOLK**.

Matinejsko prireditev bodo ponovili ob 16.30 v Kazini hotela Park na Bledu.

V ponedeljek, 19. januarja, bo v gledališču na Jesenicah gostovalo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja z vodvilom **G. Feydeauja BOLHA V UŠESU** ob 19.30 za abonma in izven. Predstavo bodo ponovili tudi v torek, 20. januarja, ob 19.30 prav tako za abonma in izven.

22. januarja (četrtek) bo GTČ Jesenice gostovalo z mladinsko igro Matije Logarja **KRALJ V ČASOPISIH** v Krmelju ob 10. uri, v Boštanju ob 15. uri in v Sevnici ob 18. uri.

Zahvala Železarni

Odbor skupnosti borcev 7. SNOUB Franceta Prešerna je na seji 4. decembra sprejel poročilo organizacijskega odbora spominskega pohoda partizanov na Triglav v dneh 18. in 19. julija — ob 45. obletnici vstaje slovenskega naroda.

Odbor je sklenil, da se Železarni Jesenice

ZAHVALI

za prispevek, sodelovanje in pomoč, da je edinstvena narodoljubna spominska manifestacija uspela.

Prireditev je imela velik odmev v sredstvih javnega obveščanja. Na Triglavu, Kredarici in Rudnem polju smo odkrili obeležja in poimenovali pot »Triglav — pot borcev Triglavске divizije NOVJ«, kot trajen spomin, da je Triglav, pradžvni simbol Slovenstva, postal tudi simbol OF in narodnoosvobodilnega boja.

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Remontne delavnice, posebno pa sindikalni skupini ERD in sodelavcem se zahvaljujem za obisk na domu in darilo.

Vsem skupaj pa še nadalje želim veliko delovnih uspehov.

Nurka Mislumov

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

16. januarja, amer. barv. akcij. film **ZAKON MOLKA** ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera avstral. barv. komedije **COCA COLA KID**.

17. januarja, avstral. barv. komedija **COCA COLA KID** ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera amer. barv. komedije **DIRKA CANNONBAL II**.

18. januarja, ital. barv. komedija **SAMO BOG ODPUŠČA** ob 15. uri, ob 17. in 19. uri avstral. barv. komedija **COCA COLA KID**.

19. januarja, amer. barv. akcij. film **ZAKON MOLKA** ob 17. in 19. uri.

20. januarja, amer. barv. akcij. film **ZAKON MOLKA** ob 17. in 19. uri.

21. januarja, amer. barv. film **GO-LA KLETKA** ob 17. in 19. uri.

22. januarja, amer. barv. akcij. film **YOUNGBLOOD — SRDITI FANT** ob 17. in 19. uri.

KINO PLAVŽ

16. januarja, amer. barv. thriller film **ČASTNI KONZUL** ob 18. in 20. uri.

17. januarja, ital. barv. akcij. film **MOŽ, IMENOVAN BULDOŽER** ob 18. in 20. uri.

18. januarja, ital. barv. akcij. film **MOŽ, IMENOVAN BULDOŽER** ob 18. in 20. uri.

19. januarja, avstral. barv. kome-

dija **COCA COLA KID** ob 18. in 20. uri.

20. januarja, angl. barv. pust. film **SAMO ZA TVOJE OČI** (James Bond 007) ob 18. in 20. uri.

21. januarja, ZAPRTO!

22. januarja, amer. barv. akcij. film **TEKSASKI RANGER MC QUADE** ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

18. januarja, amer. barv. shriljivka **MORA V ULICI BRESTOV** ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

16. januarja, jap. barv. fant. film **VRNITEV GODZILE** ob 18. uri.

20. januarja, amer. barv. krim. film **MURPHYJEV ZAKON** ob 19. uri.

Razstavni salon DOLIK Jesenice

V dneh od 10. do 21. januarja je v salonu na ogled razstava slik, ki so jih izdelali udeleženci slikarske kolonije SOZD Slovenske železarne 86.

Salon je odprt vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

V nedeljo, 18. januarja, bo ob 9.30 v gledališču Tone Čufar na Jesenicah na sporedu spet

Vaša — naša matineja

Kot je v navadi si boste najprej ogledali nekaj risanih filmov, se naučili novo cicibanovo pesmico in po ogledu pravilnice **ASKA IN VOLK**, ki so jo pripravile dijakinje vzgojiteljske šole iz Ljubljane, spet lahko risali.

OTROCI PRIDITE NA VAŠO — NAŠO MATINEJO!

Isti program bo tudi v Kazini hotela Park na Bledu, in sicer ob 16.30.

POČITNIŠKA MATINEJA

V KINU ŽELEZAR JESENICE

od 17. januarja do 1. februarja vsak dan ob 10. uri

V KINU PLAVŽ JESENICE

od 17. januarja do 1. februarja vsak dan ob 16. uri

- 17. januar, amer. glasb. film **BREAKDANCE II**,
- 18. januar, amer. komedija **POLICIJSKA AKADEMIJA**,
- 19. januar, amer. pust. film **LOV ZA IZGUBLJENIM ZAKLADOM**,
- 20. januar, amer. fant. pust. film **SUPERMAN II**,
- 21. januar, amer. akcij. film **POLICAJ IZ BEVERLY HILLSA**,
- 22. januar, amer. akcij. film **KARATE KID**,
- 23. januar, amer. akcij. glasb. film **OGNJEVITE ULICE**,
- 24. januar, ital. akcij. film **MOŽ, IMENOVAN BULDOŽER**,
- 25. januar, slov. mladinski film **POLETJE V ŠKOLJKI**,
- 26. januar, amer. pust. film **OCTOPUSSY** (James Bond),
- 27. januar, hongkoški kung fu film **ZMAJ BRUCE LEE**,
- 28. januar, francoska komedija **GADJE NA POČITNICAH**,
- 29. januar, amer. fant. pust. film **SUPERGIRL** (SUPER DEKLE),
- 30. januar, amer. glasb. film **ŠKRLATNI DEŽ**,
- 31. januar, amer. komedija **VOJNA AKADEMIJA**,
- 1. februar, ital. amer. komedija **ŠTIRI PESTI PROTI RIU**.

Cena vstopnic 300 din

POHVALE ZA »LEPE ROŽE IN VARSTVO OKOLJA«

Komisija za »Lepe rože in varstvo okolja« pri Turističnem društvu Jesenice je ugotovila, da so si v letu 1986 posebno prizadevali pri okrasitvi naselij z rožami in zelenjem naslednji prebivalci:

V Lipcah: Stanka Bregant, Minka Huč, Olga Mivšek, Anica Ravnikan, Janka Rozman, Margi Soklič, Nada Šefman, Franc Šifrer, Fani Turk in Julka Valentar.

Na Blejski Dobravi: Milica in Ivan Berlot, Zalka Hasinovič, Majda Jeklar, Tončka Merlin in Pavla Pikol.

Turistično društvo Jesenice

ZBOR KRAJANOV

Krajevna konferenca SZDL Hrušica vabi krajanje na zbor krajanov, ki bo v četrtek, 22. januarja, ob 19. uri v mali dvorani doma DPD Ivana Krivca na Hrušici.

Na zboru krajanov bomo izvolili nove delegate v samoupravne organe krajevne skupnosti in razpravljali o razpisu krajevnega samopispevka.

KK SZDL Hrušica

Hokej na ledu

V soboto, 17. januarja, ob 18. uri:

Kranjska gora Gorenjka : Jesenice

V sredo, 21. januarja, ob 18. uri:

Jesenice : Kompas Olimpija

Vabljeni

Hokej na ledu

Možnosti so majhne

Po nedavni zmagi jeseniških hokejistov v Ljubljani proti Kompas Olimpiji je kazalo, da se nekdanjim prvakom odpirajo lepe možnosti, da bi zaigrali v »super finalu«. Toda, beograjski Partizan je še tretjič v letošnji sezoni premagal Jesenice, tokrat v devetem kolu drugega dela in to v Podmežakli. Res je, da so imeli domačini tudi precej smole, toda govoriti sedaj o tem je seveda brez vsakega smisla. Možnosti jeseniških hokejistov, da bi nastopili v super finalu, so se prav s tem porazom zmanjšale na minimum. Prav vse pa vendarle ni izgubljeno, čeprav je položaj zelo kritičen.

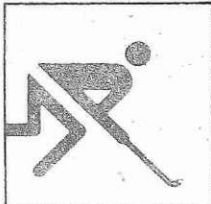
Toda staro pravilo je, da dokler obstaja tudi najmanjša možnost, je dolžnost vsakega športnika dati vse od sebe, vložiti v preostali del prvenstva maksimum znanja, hotenja in borbenosti. Da se to tudi splača, nam kažejo še zlasti primeri v angleškem ali nemškem športu. Športniki iz teh dežel namreč lahko zgubljajo, lahko so povsem na rodu poraza ali katastrofe, toda trdoživost, neuklonljivost in želja po zmagi velikokrat spremenijo stanje njim v prid.

Vprašanje je, če so tudi Jeseničani tega zmožni. Toda domačini ljubitelji hokeja pričakujejo od njih pošten odnos in borbenost do konca letošnjega prvenstva, ki vseeno še ni izgubljeno, čeprav bi bil velik čudež, če bi se spremenilo v prid Jeseničanov.

Kranjski gori Gorenjki je uspelo visoko premagati Bosno v dvorani v Podmežakli. Tako imajo lepe možnosti, da bi ob koncu zasedli peto mesto. Seveda je do konca drugega dela državnega prvenstva še devet kol (enajsto je bilo to sredo), v katerem pa se lahko še marsikaj zgodi.

Da bi bili Sarajevčani neugoden nasprotnik za Jeseničane, sicer nismo pričakovali, vendar pa je zmaga v Sarajevu z 10:0 dokaz, da Bosna v nadaljevanju prvenstva vodilnim ne bo delala nobenih težav, tako kot je bilo na začetku, ko so odščinili točko celo Kompas Olimpiji. Glede poraza Kranjske gore Gorenjke v Ljubljani (5:15) le toliko, da je na njihovo igro precej vplivalo hitro vodstvo domačinov s 5:0, čeprav so si kranjskogorci nato v drugi tretjini priborili neodločen izid 3:3.

D.

Najmlajša na »lisici«

17-letna Romana Kotnik je doma iz Kranjske gore in obiskuje 3. letnik smučarske gimnazije v Škofji Loki. Je pridna učenka in odlična smučarka. Romani je bilo pet let, ko je prvič stopila na smučke, za smučanje pa se je navdušila kar sama, malo pa ji je pomagal tudi oče Jože. Njeno smučarsko znanje je napredovalo in leta 1976 je začela redno trenirati pri Smučarskem klubu Kranjska gora. Trenirala sta jo Evgen Škrilec in Edo Slivnik in kmalu so se pokazali vidnejši uspehi. Tako je bila na prvi tekmi gorenjskih cibabanov na Krvavcu tretja, naslednje leto je bila na Kobli druga in tretje leto si je na Zatrniku prismočala prvo mesto. V pionirski reprezentanci je bila od leta 1981, že tretje leto pa je članica mlade ženske A reprezentance. O delu v klubu in reprezentanci ter o prostem času, ki ga vedno zmanjka, pa je Romana povedala:

Pohorju, saj sem nastopila kot najmlajša tekmovalka. Za naprej pa so pomembne uvrstitve na FIS tekmah. Boljše so uvrstitve, boljše so FIS točke in s tem možnosti tekmovalstva na večjih tekmah.

Veliko potujem, zelo redko sem doma, prostega časa pa sploh ni veliko. Pouk na smučarski gimnaziji je prilagojen tekmam in treningom, tako da se lahko v času pouka učimo, ko pa treniramo, mislimo le na smučanje.

In kakšni so načrti?

»Moj cilj je vsekakor uvrstitev v žensko A reprezentanco in želim si, da bi bili uspehi in rezultati na tekmah čim boljši in da bi bilo čim manj poškodb in izpadov.«

A. Kerštan

ZVUTS OBVEŠČA

Zveza vaditeljev, učiteljev in trenerjev alpskega smučanja Jesenice sporoča vsem, ki so se prijavili za vaditeljski tečaj alpskega smučanja, da bo sestanek v petek, 16. januarja, ob 18. uri v prostorih športnega društva Podmežakla.

ZVUTS PZ Jesenice

Judo

Obranili naslov ekipnega prvaka

Na tekmovalstvu za 18. pokal Pohorskega bataljona v pionirski konkurenci so mladi judoisti judo sekcije Jesenice obranili naslov lanskega ekipnega prvaka. Za judo sekcijo TVD Partizan so nastopili pionirji: Andrej Sitar v kategoriji do 35 kg — 2. mesto, Matarugič Edo 42 kg — 2. mesto, Herman in Grčar do 52 kg 3. — 4. mesto, Gregor Japelj do 58 kg — 2. mesto. Ostali tekmovalci Tomazin, Makuc in Krupenko so izpadli v 3. kolu. Nastopilo je 140 pionirjev iz 15 klubov Slovenije.

Mladi judoisti so dobro začeli letošnjo sezono, saj so potrdili svojo kvaliteto v tem športu. Isti tekmovalci so na novoletnem turnirju v Celju zasedli ekipno četrto mesto. Pohvaliti je treba njihovo prizadevnost na treningih, saj so na njihovo željo bili čimbolj pripravljeni na republiško prvenstvo in ostala tekmovalstva v letošnji sezoni. Lahko so za vz gled ostali članom judo sekcije. Zaradi take prizadevnosti in načrtnega dela se v prihodnje ni treba bati za uspehe v mladinski konkurenci. Za uspešno delo in uspehe v judo sekciji so zaslužni tudi ZTKO, TTKS, Iskra in SCT Ljubljana in tudi starši najmlajših.

Trener sekcije

NAMIZNI TENIS

Za jeseniške igralce tokrat manj uspeha

Številna jeseniška ekipa je v soboto gostovala v Kranju na regijskem prvenstvu članov in članic ter v Zalogu na pionirskem tekmovalstvu za Jakhlov memorial. Žal tokrat ni bilo pravega uspeha. Od petih naslovov prvaka Gorenjske za člane in članice v Kranju je le pol naslova osvojila Tina Zupančič v paru s Kranjčanko Matijašević, ostali štirje naslovi pa so ostali v Kranju. Jeseniški mladinci se pač zaenkrat še ne morejo kosati s starejšimi člani iz Kranja.

V skupini članic je Barbara Markež osvojila drugo mesto, Mojca Smolej in Tina Zupančič pa 3. do 4. mesto. Pri članih je le Jaka Veber pristal na 3. do 4. mesto. Ženska dvojica Markež - Smolej in mešana dvojica Ferbežar - Markeževa pa sta osvojili drugo mesto.

Udeležba na tem prvenstvu je bila razmeroma skromna, saj je nastopilo v skupini članov le 20 igralcev in v skupini članic 4 igralke, kar je za Gorenjsko izredno malo.

V Zalogu je nastopilo na odprtem pionirskem turnirju praktično »vse«, kar leze in gre — rekordna udeležba okrog 220 pionirjev in 140 pionirk iz 24 klubov Slovenije. Jeseničanov je bilo dvajset, pet iz sekcije Murova. V skupini pionirjev se je najbolj izkazal Klemen Markež, ki je pristal na 9. do 16. mestu, G. Rožič, Pem, Canjuga, Višnar in Stare pa na 17. do 32. mestu. V skupini pionirk je osvojila Urša Samar 9. do 16. mesto, Klemenčeva, Koseljeva, Kriviceva, Sokličeva in Sladičeva pa so pristale na 17. do 32. mestu.

IŠ/

Prva SKL — članice

Deset trojk v Murski Soboti

KK METALSERVIS POMURJE : KK JESENICE 77:94 (38:47)

MURSKA SOBOTA, telovadnica SŠC, gledalcev 50, sodnika Tkavc (Mb) in Franko (Puconci)

Jesenice: Deretič 11, Šmitran 9, Felc 37, Bartelj, Lah 13, Stražišar 17, Krznarič, Ulčar 3, Smolej 4, Zrnič.

Jeseničanke so prvi del prvenstva v prvi slovenski košarkarski ligi končale z izredno pomembno zmago v gosteh nad ekipo Pomurja iz Murske Sobotice. Ekipa Pomurja zadnjih nekaj let kroji vrh slovenske lige, pred tem pa je bila nekaj let stalni član druge zvezne lige. Košarkarice Jesenice so se zavedale pomembnosti te tekme, saj bi v primeru poraza izgubile stik z ekipami z vrha prvenstvene lestvice, kar bi izredno težko nadoknadile v drugem delu prvenstva.

Že prve minute igre so pa pokazale, da si jeseniška ekipa želi zmagati. Gostiteljice so sicer preko izredno razpoloženih igralok Korenove in Govorčinove vzdrževale ravnotežje v igri, vendar je bilo samo vprašanje časa, kdaj si bodo gostje zagotovile potrebno prednost. In res so gostje v zadnjih petih minutah polčasa, ko so iz nezanesljive conske obrambe prešle na posamično in sta Felčeva ter Stražišarjeva pričeli s serijo trojk, zlahka prešle v vodstvo.

V drugem polčasu so sicer domače igralke uspele izenačiti na 58:58, to pa je

bilo tudi vse, saj so bile na tej tekmi Jeseničanke dosti boljše. Po dolgem času so dobro igro v obrambi dopolnile še z odličnim napadom, ki so ga popestrile z desetimi trojkami: Felčeva je dosegla pet, Stražišarjeva štiri in Šmitranova eno trojko. Pri tem pa je potrebno poudariti, da so imele vse tri igralke 50 odstoten met za tri točke. Razveseljivo je, da je Felčeva po krajši krizi zopet zaigrala tako, kot zna, saj je poleg doseženih 37 košev osvojila kar 17 žog v obrambi. Poleg nje sta se izkazali tudi Stražišarjeva in Lahova, pa tudi vse ostale igralke ekipe so dale viden prispevek k zmagi, za katero zaslužijo vso pohvalo.

Uvrstitev ekip po prvem delu prvenstva:

1. ID Ježica	10	1	2i	+244
2. Induplati Mengoš	9	2	20	+102
3. Jesenice	8	3	19	+220
4. Slovan	8	3	19	+111
5. Kladivar	6	5	17	+73
6. Pomurje	5	6	16	+53
7. Metka	5	6	16	-13
8. Comet	5	6	16	-21
9. Cimos	5	6	16	-99
10. Cerknica	3	8	14	-205
11. Labod	1	10	12	-226
12. Maribor	1	10	12	-229

V nedeljo, 18. januarja igrajo jeseniške članice tekmo 12. kola z zadnjeuvrščeno ekipo v Mariboru.

Patruljni tek Staneta Žagarja

V spomin na narodnega heroja Staneta Žagarja bo v soboto 14. februarja ob 9. uri na Srednji Dobravi pri Kropi, šesti smučarski tek patrulj pod pokroviteljstvom LIP Bled, TOZD Lesna predelava Podnart. Tekmovalstvo bo izvedel KO ZZB NOV in športna društva Lipniške doline z namenom, krepiti množični šport in obrambne sposobnosti, obujati spomine na NOB ter prenašati tradicije na mlade. Start in cilj bosta na Srednji Dobravi pred domom KS. Progi na 15 in 8 km bosta brez večjih vzponov in spustov na relaciji Dobrava—Prezrenje. Tekmovalstvo bo v patruljah treh tekačev s startom na eno minuto presledka in deset minut presledka med kategorijami.

Kategorije:

A — moške patrulje do 45 let skupne starosti (šolska mladina)	8 km
B — ženske patrulje do 45 let skupne starosti (šolska mladina)	8 km
C — moške patrulje do 90 let skupne starosti	15 km
D — moške patrulje od 90 do 150 let skupne starosti	15 km
E — moške patrulje nad 150 let skupne starosti	15 km
F — ženske patrulje do 90 let skupne starosti	8 km
G — ženske patrulje nad 90 let skupne starosti	8 km
H — patrulje v uniformah s terenskimi smučmi (JLA, TO, UVJ, NZ, CZ, lovci, gasilci)	8 km
I — borci NOV	8 km

Štartnina: odrasli 500 dinarjev na osebo, šolska mladina in vojski brezplačno.

Prijave prejema TVD Partizan Podnart ali Mirko Faganel, tel (064) 70-422 do 12. februarja. Patrulje, ki se bodo prijavile po 12. februarju ali pred samim startom, bodo plačale za 50 odstotkov višjo startnino in bodo startale na koncu svoje skupine. Plačilo startnine bo ob prevzemu startnih števil. Tekalci, ki po prihodu na Dobravo še ne bodo formirani v ekipo, to lahko storijo na Dobravi s pomočjo informativne službe. Prijava mora vsebovati ime in priimek, leto rojstva, tekmovalno kategorijo in za katero organizacijo bo tekmoval.

Rezultati bodo objavljeni pol ure po končanem tekmovalstvu pred domom KS na Dobravi. Prve tri patrulje v vsaki skupini bodo prejele spominske kolajne, vsi udeleženci pa spominske značke in bilten. Vsak tekmovalec tekmuje na lastno odgovornost. Organizator bo poskrbel za zdravstveno službo, toplo okrepčilo in malico. Patrulje bodo morale teči na progi skupaj na razdalji 50 m. Kategoriziran tekmovalec je v vsaki patrulji lahko le eden. Organizator si pridržuje pravico, da zaradi tehničnih razlogov spremeni datum tekmovalstva.

Ciril Rozman

OBVESTILO

SMUČARJEM!

Obveščamo vas, da ima sindikat Železarne Jesenice še nekaj voznic za Koblo po 2.000 din.

Dobite jih v pisarni sindikata Železarne Jesenice.

Komisija za šport

Zimska razglednica (foto: S. Kokalj)